

Møteinnkalling

Utvalg: **Raet nasjonalparkstyre**
Møtested: Canvas Hove Restaurant, Hove
Dato: 09.10.2020
Tidspunkt: 08:30

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 98460618
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Møtet kan følges på Teams

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 30/20	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 31/20	Valg av en representant til å skrive under møteprotokollen sammen med styreleder		
ST 32/20	Orienteringer Referatsak		
RS 11/20	Anmeldelse: Glass på Hove		2020/203
RS 12/20	Info: Båt på Asperholmen - m.fl		2020/203
RS 13/20	Orientering om tiltak Store bryllupsholmen		2020/7809
ST 33/20	Referatsaker		
ST 34/20	Søknad om restaurering og tiltak på Hasseltangen - Grimstad kommune - Raet NP		2020/203
ST 35/20	Søknad om fellesbrygge ved fjerning av tre brygger i Hovekilen- Arendal kommune- Raet NP		2020/7527
ST 36/20	Klage på vilkår Tromøy Kirkevei 324 216/95 - Arendal kommune- Raet NP		2019/6725
ST 37/20	Klage på et vilkår Tromøy kirkevei 360- Arendal kommune- Raet NP		2019/9755
ST 38/20	Klage på tillatelser gitt Canvas Hove - Naturvernforbundet Arendal		2020/4948
ST 39/20	Skjøtselsplan Spornes		2020/203
ST 40/20	Innspill Besøksstrategi		2020/204
ST 41/20	Høringsinnspill Merdø		2020/7793
ST 42/20	Mulighetsstudie for universell utforming i Raet Nasjonalpark		2020/203
ST 43/20	Høring Øytangen -bryggeanlegg på Sandøya-Tvedestrand kommune- Raet NP		2020/7542
ST 44/20	Henstilling om fortøyningsbolter i Raet Nasjonalpark fra Arendal kommune		2020/7533
ST 45/20	Eventuelt		
ST 46/20	Tidsbruk - Møtehonorerar Referatsak		
RS 14/20	Søknad om filming og kjøring i utmark		2020/6559
RS 15/20	Svar på søknad til arrangement i Raet nasjonalpark		2020/6381
RS 16/20	Svar på søknad om nasjonalpark partner - Kystleirskolen Tvedestrand - Raet nasjonalpark		2020/5532

RS 17/20	Svar vedrørende flytting av Hove Tri	2020/4949
RS 18/20	Svar på søknad om bruk av kommersiell logo - Raet nasjonalpark HÅTTATAL AS	2020/3918
RS 19/20	Svar på søknad om nasjonalparkpartner Raet, Sørlandet Sopp og Bærmottak AS	2020/7804
RS 20/20	Svar på søknad om nasjonalparkpartner Sandaa Hytteutleie - Raet Nasjonalpark	2020/5522
RS 21/20	Svar på søknad om bruk av kommersielt merke - RAGG AS	2020/1926
RS 22/20	Søknad om dronofilming på Hoveodden på Tromøya.	2020/6380

ST 30/20 Godkjenning av innkalling og saksliste

ST 31/20 Valg av en representant til å skrive under møteprotokollen sammen med styreleder

ST 32/20 Orienteringer

Referatsak

RS 11/20 Anmeldelse: Glass på Hove

Arkivsaksnr: 2020/203-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 25.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	11/20	09.10.2020

Anmeldelse: Glass på Hove

Forvalters innstilling

Tas til orientering

Saksopplysninger

Saken er henlagt.

Anmeldelse av mulig søppelfylling/hedgraving av avfall (gammelt) på Hoveodden (utenfor nasjonalparken)

Anmeldelse av kjøring i verneområdet (Bjelland-Botne)- ukjent status

Anmeldelse av drone? Opptak fra Merdø på blogg og Youtube (tips fra Geita)

Arkivsaksnr: 2020/203-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 25.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	12/20	09.10.2020

Info: Båt på Asperholmen - m.fl

Forvalters innstilling

Tas til orientering

Saksopplysninger

Båten er fjernet fra Asperholmen. Kragerø Sjøtjenester hadde ute dykkere og hevet båten 24.-26. august.

Kostnad heving ca 350 000 (viderefakturert Miljødirektoratet)

Kostnad demontering ca 125 000 (ikke fakturert ennå) – Norsk Skipsbrukt AS i Arendal. Dette var betydelig rimeligere en spesialtransport og frakt til anlegg (>200 000 kr)

Arkivsaksnr: 2020/7809-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 01.10.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	13/20	09.10.2020

Orientering om tiltak Store bryllupsholmen

Forvalters innstilling

Orienteringen tas til etterretning.

Saksopplysninger

SNO meldte inn pågående byggetiltak på et av naustene på Store Bryllupsholmen i juli 2020. Holmen har private eiendommer og naust, men er sikret for allmennheten gjennom servituttavtale.

Det er laget platting, satt opp levegger, rekkverk på nord- og vestsiden, samt bygd en mindre bryggekonstruksjon på østsiden av naustet.

Forvalter kontaktet Arendal kommune som ikke hadde behandlet noen søknad på eiendommen.

Arendal kommune tok kontakt med eier og har vært på befaring. Eier har nå tilbakeført en levegg og bryggekonstruksjonen. Plattingen er en reparasjon av eksisterende platting og den ene leveggen erstatter et tidligere rekkverk.

Det står igjen et rekkverk fra platting ned mot brygge på vestsiden, og Arendal kommune har valgt å avslutte saken. Eier er informert om at tiltaket med rekkverk er søknadspliktig. Eier har uttalt at han vil søke om flere tiltak på eiendommen.

ST 33/20 Referatsaker

Arkivsaksnr: 2020/203-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 01.10.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	34/20	09.10.2020

Søknad om restaurering og tiltak på Hasseltangen - Grimstad kommune - Raet NP

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i nml § 48 og verneforskriften for Søm landskapsvernområde § 3 dispensasjon til Raet nasjonalparkstyre for følgende tiltak:

1. (Krever ikke disp)
2. Fjerning av fyllmasser ulovlig fylt ut i Haslebukta på 1960-tallet på privat strandkant. Totalt tilbakeføres 2200 m² med vannspeil i Halsebukta.
3. Fjerning av molo og etablering av brospenn til Hasleøya i tråd med anbefaling i forvaltningsplan for Hasseltangen LVO og Søm-Ruakerkilen NRV
4. Fylling av masse på Sømsveien 162 (ca 100 m²) på hageareal/plen.
5. Restaurering av steingjerder og reetablering av kyststien på ny trase.
6. Forberedelse til Innfallsport med rasteplass ved Haslebukta p-plass

Det gis videre tillatelse til motorisert ferdsel etter verneforskriften § 8 for gjennomføring av tiltakene.

Tiltakene skal gjennomføres i tråd med beskrivelsene i søknad og prosjektbeskrivelse, og er gitt følgende vilkår:

- Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak.
- Tiltaket skal meldes til forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken så snart det er ferdig gjennomført.
- Tiltaket skal være igangsatt senest fem år fra denne dispensasjonen ble gitt.
- Skal gjennomføres så skånsomt som mulig med tanke på verneverdier i området.

- Forvalter skal avklare med Grimstad kommune om flere tiltak enn brospenn må søkes godkjent etter pbl, og ved behov sende inn søknad.
- Forvalter skal avklare med Grimstad kommune og Fylkesmannen om fjerning av fyllmasse vurderes som mudring, og ved behov sende inn slik søknad.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Raet nasjonalpark søkte i 2020 om midler til restaurering av Haslebukta. Prosjektbeskrivelsen omfattet flere deler:

- Gjenåpning av kanal mellom Ruagerkilen og Haslebukta
- Fjerning av morenemasser som ble ulovlig fylt ut på 1960-tallet
- Etablering av brospenn ut til Hasleøya (erstatte dagens molo)

Tiltaket ble godkjent av Miljødirektoratet og det ble i 2020 prioritert 1 mill kr til dette av nasjonalparkstyrets totale tildeling på 2, 3 mill.

Forvalter og Grimstad kommune var i dialog om krav til søknader på de ulike tiltakene, og det ble vurdert at etablering av brospenn er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven, men at de øvrige tiltakene var å anse som restaurering og vedlikehold/skjøtsel. Bros penn er søkt inn til Grimstad kommune med saksnr 20/2322.

Oppdraget ble lyst ut og tildelingen gikk til Oveland Utemiljø. De har våren 2020 fullført gjenåpning av kanal mellom Ruakerkilen og Haslebukta, og fjernet fyllmassen som beskrevet i prosjektet. Det er nå etablert en fin trasé langs Haslebukta rammet inn av et restaurert steingjerde. For å redusere kjøring ble en begrenset mengde fyllmasse benyttet på en tomt i Søm Ivo, på Halså Gård 58/3 Søs msveien 162.

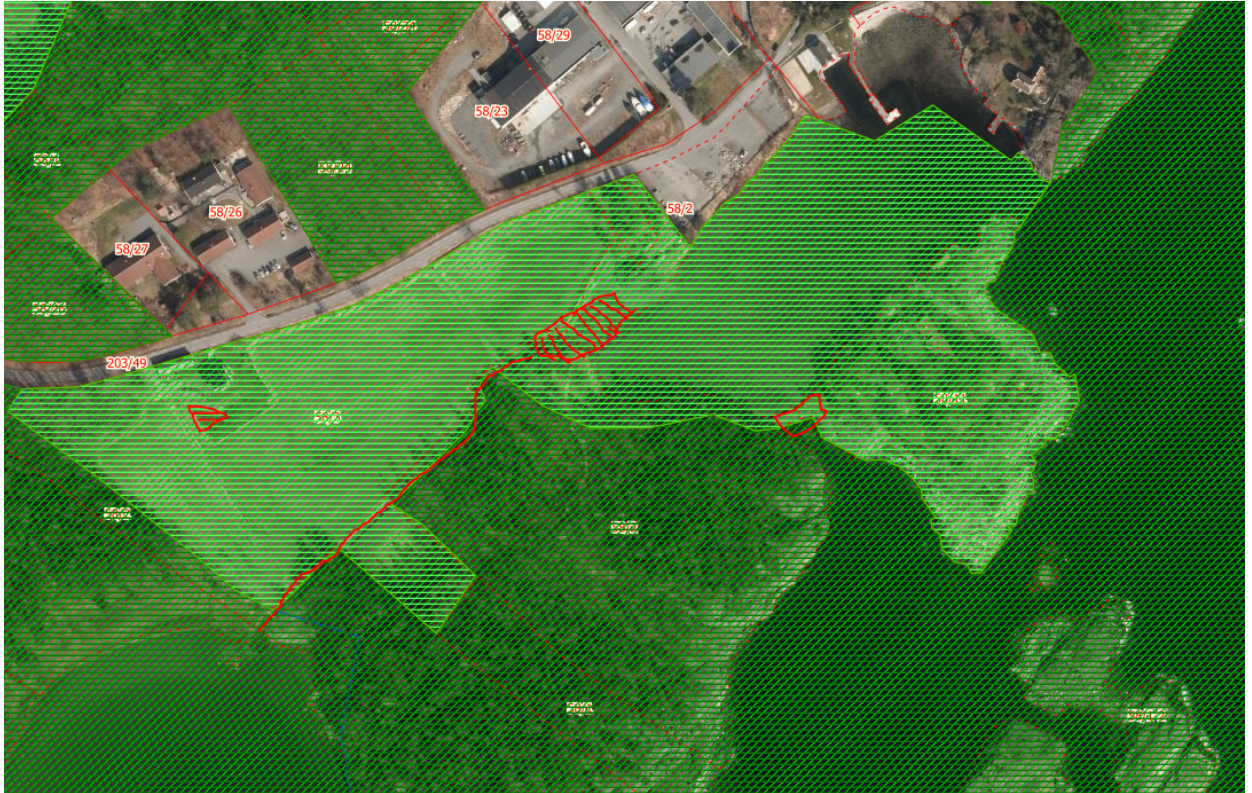
Bros penn og videre arbeid ble satt i bero ettersom årets budsjetterte midler var benyttet.

Sommeren 2020 ble forvalter kontaktet av Fylkesmannen som etterlyste vedtak etter verneforskrift og plan- og bygningslov på tiltakene på Hasseltangen. Fylkesmannen mente at det kunne være aktuelt med brudd på tiltak i strandsonen og LNF formålet i pbl. Fylkesmannen mente også at gravingen var å anse som mudring.

Gjeldende praksis i verneområder er at dersom verneområdeforvaltningen selv vil gjennomføre tiltak som ville være søknadspliktige fra en privat søker, så skal dette søkes om og behandles som en vanlig søknad. Verneområdeforvaltningen kan selv godkjenne egne tiltak.

Forvalter ber i første omgang nasjonalparkstyret behandle en ettergodkjenning av tiltak som skal behandles etter verneforskrift for Raet nasjonalpark og Søm Landskapsvernområde. Forvalter vil deretter i dialog med Fylkesmannen og Grimstad kommune vurdere om noen av tiltakene må søkes inn etter pbl/forurensningsloven, og i så fall sende inn søknad om dette.

Kart med Søm LVO (lyst) og Raet NP (mørkt). Tiltak (planlagte og utførte) påtegnet med rødt.

Flyfoto 2016

Flyfoto 2020

Skråfoto før tiltak:

Kanal:

Skjermdump fra Skjøtselsplan for kulturavhengig biomangfold i Søm Ruakerkilen naturreservat, 05.06.2007, Forfatter: Ellen Svalheim, NIBIO:

Drenering

Tidlig på 1900-tallet var det tre åpne tilførsler av sjøvann inn til Ruakerkilen²:

- Det var det naturlig åpne sundet ved Rotterdam, helt syd i Ruakerkilen.
- Kanal/passasje mot øst (Østerskum) og
- Kanalen mot Haslebukta.

I dag er to av disse kanalene mer eller mindre stengt; Østerskum og kanalen mot Haslebukta.

Torge Flaath forteller at han ble fortalt som barn at de gamle fiskerne rodde med sine rosjekter inn kanalen fra Haslebukta og inn i Ruakerkilen når det var uvær utenfor. Dette kunne være på begynnelsen av 1900-tallet. Kanalen må på dette tidspunktet ha vært en 60-70 cm dyp ved normal vannstand og såpass brei at båtene lett kunne passere, dvs 4-5 meter brei. I dag er denne kanalen helt gjengrodd på midtpartiene, mens endene har en mer åpen karakter som enkel grøft. De nedre delene av kanalen/grøfta mot Ruakerkilen ble rensket opp for ca 15 år siden av Rune Flaath.

² Anne Tone Aanby i Verneplan for Hasseltangen landskapsvernområde og Søm-Ruakerkilen naturreservat.

Det er vanskelig sikkert å tidfeste når kanalen mellom Ruakerkilen og Haslebukta ble gravd ut. Utgravningen kan ha blitt utført rundt 1870-tallet da Staten hadde program for kanalbygging. Bl.a. ble flere andre kanaler i Grimstad gravd ut i denne tidsperioden (bl.a. ved Osterkilen og Bastøykilen) opplyser historiker Anne Tone Aanby.³

Det er verdt å merke seg at seilingsleden under vikingetiden antas å ha gått gjennom sundet ved Rotterdam inn i nåværende Ruakerkilen og over mot Haslebukta langs nåværende kanal⁴. Pga den gradvise landhevingen etter siste istid var dette farbar led for 1000 år siden.

Figur 5: I dag kan en bare se restene etter den tidligere kanalen mellom Haslebukta og Ruakerkilen. Den tidligere åpne kanalen som en kunne ro gjennom er nå kun en tett grøft.

Østersfarm

Den tidligere gode gjennomstrømningen inn i Ruakerkilen, (gjennom 3 ulike åpninger mot sjøen), i kombinasjon med varmt vann gjorde det mulig å drive med østersfarming. Torge Flaath forteller at det var østersfarm i kilen fra ca 1915 til 1926. Det var Falck som dreiv med denne østersproduksjonen.

Tangrett

Flere eiendommer hadde tangrett i Ruakerkilen. Dvs de hadde rett til å hente tang som hadde drevet i land under stormene og benytte denne til gjødsel på jordene. Torge Flaath forteller at på deres eiendom (gnr 57 bnr 7) ble denne retten benyttet til innpå 1950-tallet. Det var helst vår og høst at en hentet tangen.

³ Anne Tone Aanby pers medd. fra Kanalvesenets historie.

⁴ Verneplan for Hasseltangen landskapsvernområde og Søm-Ruakerkilen naturreservat.

Fra kap 4 Tiltak side 21:

Det virker videre til å være nødvendig å renske opp og gjenåpne kanalen mellom Ruakerkilen og Haslebukta, samt Østerskum for å få økt gjennomstrømming av vannmassene i Ruakerkilen.

Bilder fra tiltaket:

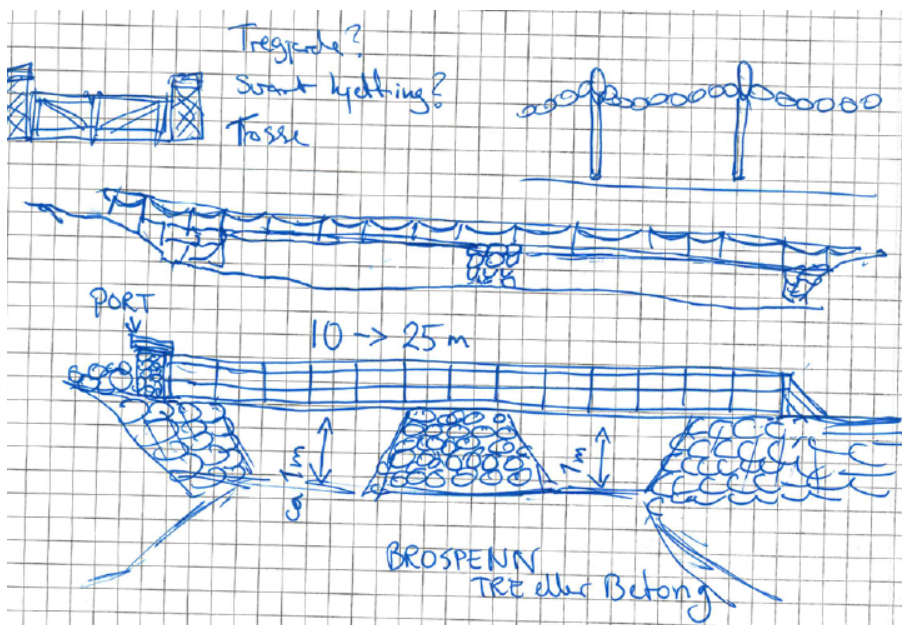

Brospenn:

Nåværende utforming av molo, fylt igjen på 1970-tallet

Tiltaket er planlagt med et ønske om et så stort brospenn som mulig med 7-10 meter vannspeil. Brokar og konstruksjoner er kostbart, og et rimeligere alternativ er å legge to rør i stedet. Skisse over brospenn:

Rør i påtenkt utforming med to «pipe-arch» rør med rullestein som dekkmasse. Bilde hentet fra nettet: Rørene er bredere enn de er høye for å gi økt vannflate. Vil ha en diameter på min 1,5 meter og være mulig å padle gjennom.

Fjerning av ulovlig fylling:

Foto tatt fra nåværende molo fra midten av 1900-tallet. Bildet viser hytte på Sømsvein 172. Nå ligger utgjør fyllmasse, p-plass og Marex på dette arealet.

Flyfoto fra 1964

Flyfoto fra 2016

Planlagt tilbakeføring:

Etter tilbakeføring (pågående, flyfoto tatt april 2020 nedenfor).

Som vist på bilder ovenfor så er det restaurert ned til tidligere sandbunn/strand. Det var et tydelig skille i massene mellom leire med rullestein (fyllmasser) og sandbunn med mergel (opprinnelig bunn). Den nye strandbunnen er tørrlagt ved lavvann og vanndekt ved middelvannstand.

Restaurert strandbunn med vadeområde. Allerede benyttet av vadefugl.

Stien fra p-plass til Ruakerkilen ble reetablert på kanten mellom steingjerdet og vannkant, denne er på nivå med normalt høyvann.

Mot p-plass ble vegetasjonsdekket fjernet (betydelige innslag av fremmede arter) og det ble jevnet ut ca 1-1,5 meter over middelvannstand. Steingjerdet langs sti ble restaurert og det er forberedt et areal for en rasteplass på innfallsporten på Hasseltangen. En del vegetasjon rundt p-plass ble også ryddet.

Det er lagt opp til naturlig revegetering av arealene og Ragg AS har fått i oppdrag å benytte frøhøy fra Ruakerkilen til gjenlegg på alle arealene.

Det var betydelig masser som ble kjørt bort til Oveland Utemiljøs godkjente fyllplasser (bla Froland). Dette var ressurskrevende logistikk, og det kom et innspill fra eier på Hasla Gård som ville bidra til at mest mulig av Haslebukta ble restaurert. Det ble derfor fylt ut en mindre mengde morenemasse på Sømsveien 162.

Dette utgjorde en fylling på ca 100 m² og med 1,5 meter høyde. Fyllingen er i en privat hage og utenfor 100 meterssonen. Den ligger plan med øvrig plen rundt huset og fylte et søkk på eiendommen (også plen).

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016.

For verneområdet Søm landskapsvernområde gjelder

Forskrift om vern av Søm landskapsvernområde, Grimstad kommune, Aust-Agder

§ 1. Formål

Formålet med Søm landskapsvernområde er å ta vare på et særegent natur- og kulturlandskap for denne delen av Skagerrakkysten med kvartærgeologiske forekomster og den varmekjære floraen som preger landskapet.

Allmennheten skal sikres anledning til natur og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av tilrettelegging.

§ 3. Vern mot inngrep i landskapet

I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkningen av tiltak i området.

Med de unntak som følger av tredje og fjerde ledd er det forbud mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets særpreg eller karakter herunder vegbygging, oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, opplag av båter, graving, påfylling av masse, sprenging, boring, uttak og fjerning av større stein og blokker, mineraler eller fossiler, drenering, annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

Bestemmelsene i første og annet ledd er ikke til hinder for:

- a) *Vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.*
- b) *Vedlikehold av eksisterende stier, skilt, bruer og liknende, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.*

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

- b) *Gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.*
- d) *oppsetting av skilt og merking av stier.*

f) *Riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.*

Ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

§ 8. Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel på land og i lufta er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.

Bestemmelsen i første ledd er ikke til hinder for:

a) *motorferdsel ved militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.*

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

c) *motorferdsel i forbindelse med vedhogst etter § 4 annet ledd.*

§ 10. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven

§ 47. (skjøtsel av verneområder)

I verneområder etter dette kapitlet kan forvaltningsmyndigheten foreta skjøtsel og grensemerking av verneområdet. Forvaltningsmyndigheten skal, hvis mulig, inngå avtale med grunneieren om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak. Forvaltningsmyndigheten kan også inngå avtale med interesserte organisasjoner eller andre om at disse utfører slike skjøtselstiltak.

Som skjøtsel kan foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden slik den var da vernearbeidet tok til, jf. § 42 eller § 45 første ledd, kan ikke skje etter denne paragraf.

Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet, skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd.

Økonomiske fordeler ved gjennomføring av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren.

Beslutninger om å iverksette skjøtselstiltak etter første og andre ledd er ikke enkeltvedtak

Utkast til plan for skjøtsel av verneområdet skal om mulig legges frem samtidig med at verneforskriften blir fastsatt.

Tiltak som ikke omfattes av verneforskriften kan gis dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

§ 48 (dispensasjon fra vernevedtak)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Forvaltningsplaner og retningslinjer:

Utkast til forvaltningsplan for Raet Nasjonalpark, Søm LVO og Hove LVO har ikke med skjøtelsesplaner. Man har benyttet de eldre skjøtselstiltakene som ligger i forvaltningsplanene for Raet LVO (m.fl) (2012-2021) og Hasseltangen lvo og Søm-Ruakerkilen naturreservat (2010-2019).

Nr	Når	Tiltak	Område	Tidsbehov	Aktør	Status
13	Evt. etter 2017	Evt. gjenåpning av gammel kanal mellom Ruakerkilen og Haslebukta	H-LVO og SR-NR	10 dagsverk	Fylkesmannen med flere	Vurderes
14a	2010	Rydding av søppel og hage-utfall ved Ruakerkilen	H-LVO og SR-NR	3 dagsverk	Fylkesmannen, SNO, Grimstad kommune	Planlagt og delvis gjennomført

Forvaltningsmål kap 4 side 36:

Søm - Ruakerkilen NR

Naturkvalitet	Bevaringsmål	Truster	Tilstand
GEOLOGI			
Berggrunn og kvartærgeologiske forekomster knyttet til Ramorenen	Berggrunn og kvartærgeologiske avsetninger og strukturer skal bevares intakt, dvs. slik de fremstod på vernetidspunktet i 2006, både overflateformer og strukturer nedover i grunnen.	Massedeponier, planeringer, installasjoner. Motorferdsel. Friluftsliv, ferdsel. Lokalt ønske om gjenåpning av vannløp/kanal mellom Ruakerkilen og sjøen gjennom Østerskum og fra Ruakerkilen til Haslebukta.	Naturtilstandern er tilnærmet intakt i forhold til 2006 tilstand. I dag ikke åpning til sjøen ved Østerskum og heller ikke til Haslebukta. Eventuell gjenåpning må begrunnes ut fra behov for bedre vannutskifting, jf. Marine forhold/ Ruakerkilen *)

Figur 36: Landpartiet mellom Ruakerkilen og havet utenfor, sett østover. Østerskum ses som ei utgravd renne midt i bildet, Saltøya til høyre og "Kråka" til venstre. Bildet som er tatt i juni måned, viser algeveksten i Ruakerkilen som kommer hver sommer.

Beskrivelse:

Gjennom NIVAs prosjekt, tiltak 11 håper forvaltningsmyndigheten å klargjøre aktuelle problemstillinger knyttet til gjenåpning av gamle kanaler. Det gjelder i første rekke gjenåpning av Østerskum og dernest den gamle kanalen mellom Ruakerkilen og Haslebukta, også benevnt som «gammel tømmerkanal» og forholdene i Haslebukta, se figur 12 og 35. Det er gjennom arbeidet med verneplanen og forvaltningsplanen kommet et sterkt lokalt ønske om gjenåpning av Østerskum. Med bakgrunn i forprosjektet, NIVA rapport fra 2007: O-27373 «Marin undersøkelse av Ruakerkilen, Grimstad» kommer NIVA frem til som en foreløpig tilrådning, at det til en viss grad er ønskelig med økt vannutskifting. Noe oftere tilførsel av nytt oksygenrikt vann vil være positivt for bunnarealene og artsmangfoldet ved at fluktuasjonen i salinitet blir redusert. Gjenåpning av Østerskum anses som den mest skånsomme metoden inntil resultatene fra videre oppfølgende undersøkelser foreligger.

Forvaltningsmyndigheten vil derfor gå inn for en forsiktig gjenåpning av Østerskum i planperioden slik at vannutskiftingen blir reell, men uten at det blir en farbar kanal for fritidsbåter. Omfanget vil bli nærmere vurdert i samråd med fagmiljø knyttet til overvåkingen.

Når det gjelder spørsmålet om eventuell gjenåpning av «gammel tømmerkanal», vannløpet mellom Ruakerkilen og Haslebukta, er det ønsket først og fremst ut fra et kulturhistorisk perspektiv. Forvaltningsmyndigheten ser behovet knyttet til bedre vannutskifting for å unngå at naturkvalitetene i kilen forringes ytterligere, og unngå at kilen i fremtiden vil krympe i utstrekning.

Skulle resultatene og anbefalingene fra NIVA komme til at vannutskiftingen i Ruakerkilen bør økes ved økt tilførsel og sirkulering av friskt sjøvann, vil forvaltningsmyndigheten vurdere om tiltaket kan gjennomføres. Dersom NIVA i den sammenheng også anbefaler at sirkulasjonen bør bedres i selve Haslebukta, vil det også bli aktuelt å vurdere gjenåpning av det lille sundet mellom Hasleøya og fastlandet. Tiltakene vil være relativt omfattende og gjennomføringen avhengig av finansiering.

NIVA gav i 2012 ut en rapport (6267-2011) basert på undersøkelser av Ruakerkilen i 2009-2010 der det konstanteres betydelige tendenser til eutrofi og anoksisike tilstander på bløtbunnen. Havgraseng (med *Ruppia cirrhosa*) er vurdert å være en viktig (men

livskraftig) marin naturtype. Denne finnes i store deler av Ruakerkilen og er truet av sterk eutrofiering og sekunderpåvekst. Forvalter kan ikke se at det er gjort videre undersøkelser eller kommet nyere rapporter. Det gis ingen konkrete anbefalinger i rapporten. Fra sammendraget side 6:

Resultatene av undersøkelsene viser at Ruakerkilen er preget av litt næringsrike vannmasser som gir opphav til mye algevekst (bl.a. påvekst på Ruppia). Det er også stor nedbrytning av organisk materiale i bunnområdene som resulterer i stedvis anoksiske sedimenter. Det organiske materialet tilføres både fra Ruakerkilens egen produksjon samt tilførsler fra land. Algevegetasjonen og bløtbunnsfaunaen indikerer varierende saltholdighet selv om den var forholdsvis høy på prøvetakingstidspunktet. Vannmassene tilføres stadig nytt vann fra sjøområdene utenfor kilen og er ikke stagnerende.

Både tidligere og nåværende verneforskrift har bestemmelser og forbud mot graving og utfylling av masse. Det har allikevel vært en forvaltningspraksis der åpne grøfter i landbruksarealer har vært fritatt for søknadsplikt.

Fra Forvaltningsplan for Hasseltangen LVO og Søm-Ruakerkilen NRV kap 4 side 60:

På eksisterende og tidligere utnyttede jordbruksarealer er vernet ikke til hinder for vedlikehold av grøfter og øvrige dreneringstiltak, gjødsling, fjerning av stein, samt fjerning og oppsetting av trådgjerder. Tidligere praksis med å grave ned stein etter at den er fjernet fra jorder, er i strid med forskriften, da dette medfører graving og utfylling av løsmasser. Deponering av stein kan skje for eksempel på eksisterende steingjerder for å reparere slike eller transporteres ut av verneområdet, eventuelt legges på eksisterende rydningsrøyser.

Vurdering

Prosjektet består av flere ulike tiltak:

1. Restaurering av kanal i tråd med forvaltningsplan for Hasseltangen LVO og Søm-Ruakerkilen NRV. Kanalen er på både privat og kommunal tomt, og alle grunneiere er positive og samtykker til tiltaket.
2. Fjerning av fyllmasser ulovlig fylt ut i Haslebukta på 1960-tallet på privat strandkant. Arealet er nå delvis privat og delvis kommunalt. Grunneiere er positive og samtykker til tiltaket. Totalt er det tilbakeført 2200 m² med vannspeil i Haslebukta.
3. Fjerning av molo og etablering av brospenn til Hasleøya i tråd med anbefaling i forvaltningsplan for Hasseltangen LVO og Søm-Ruakerkilen NRV
4. Fylling av masse på Sømsveien 162 (ca 100 m²) på hageareal/plen.
5. Restaurering av steingjerder og reetablering av kyststien på ny trase.
6. Forberedelse til Innfallsport med rasteplass ved Haslebukta p-plass

Det er forvalters vurdering at tiltak 1 er i tråd med forvaltningsplaner og anbefalinger fra NIBIO. Tiltaket anses som ikke søknadspliktig.

Det er forvalters vurdering at tiltak 2 er en tilbakeføring som gjelder et ulovlig tiltak utført i 1965-1968. Ettersom det var en fylling på vernetidspunktet, så vil ikke nml § 47 være fullt dekkende for tiltaket. Den delen som omfatter fjerning av fremmede arter (toppdekket) vil være i tråd med §47, mens resterende del av tiltaket krever en dispensasjon etter nml § 48. Det er forvalters vurdering at tiltaket ikke er en mudring ettersom man har fjernet tilførte fyllmasser fra land og ikke gravd ned i tidligere havbunn. Alt arbeidet er utført fra land.

Tiltak med fjerning av molo og etablering av brospenn eller rør er i strid med verneforskriften § 3 og krever en disp etter nml § 48. Tiltaket er allerede innsøkt til Grimstad kommune for dispensasjon etter pbl.

Tiltaket med utfylling av masse på Hasla Gård er i strid med verneforskriften § 3 og krever en disp etter nml § 48.

Det er forvalters vurdering at restaurering av steingjerder og reetablering av kyststi er i tråd med bestemmelsene i verneforskriften § 3 tredje ledd a) og fjerde ledd f).

Besøksstrategi for Raet NP peker ut Hasseltangen som en høyt prioritert innfallsport. Det er i besøksstrategien lagt opp til en oppgradering av P-plass ved Haslebukta/Marex med informasjon, rasteplasser og ulike typer tilrettelegging for besøkende. I verneforskriften for Søm LVO er det ikke en åpning for tilrettelegging for friluftslivet (jf Verneforskrift for raet NP § 3 fjerde ledd g). Det er forvalters vurdering at det er mer skånsomt mot verneverdiene i området å legge innfallsporter i landskapsvernområdet fremfor i nasjonalparken som har et strengere vern. Forvalter tilrår derfor at det gis en dispensasjon etter nml § 48 til å etablere tiltak for besøkende ved Haslebukta P-plass. Plan for utforming av innfallsport vil utredes på et senere tidspunkt.

Forvalter vurderer at de omsøkte tiltakene hver for seg og samlet ikke strider mot vernevedtakets formål.

Forvalter vurderer at tiltakene bidrar positivt til verneverdiene i området ved at fremmede arter fjernes, anbefalt kanalåpning realiseres, steingjerder restaureres, en bedre tursti langs vannspeil etableres og en ulovlig fylling som forstyrret landskapsbildet fjernes. Ved å fjerne denne fyllingen har man reetablert mer enn 2000 m² med vannspeil. Fylling på Sømsveien 162 er et tiltak som separat vurdert kan påvirke verneverdiene negativt, men formålet var å øke kapasitet på tiltaket med fjerning av fylling. Tiltaket er ikke vurdert å ha stor negativ landskapspåvirkning.

Tiltaket med fjerning av molo og etablering av brospenn/rør er vurdert å ha en svært positiv effekt på vannkvalitet i Haslebukta og sekundært Ruagerkilen. Landskapsmessig vil en steinmolo med sprengstein erstattes med en bro / rør rammet inn med rullestein. Dette vil gi en positiv verdi for landskapsbildet på lik linje med restaureringen av steingjerder.

Kunnskapsgrunnlaget (nml § 8) om tiltakene anses å være god, blant annet basert på forvaltningsplaner, tilrådninger fra fagpersoner, rapport fra NIVA og uttalelser fra Arild Pfaff som presenterte tiltakene for Raet nasjonalparkstyre. Området er grundig undersøkt både med marine og terrestriske kartlegginger, og det er lagt stor vekt på å bedre forholdene for sårbare og truede arter og naturtyper.

Ettersom kunnskapsgrunnlaget var anset som svært godt og tiltakene ble anbefalt fra flere instanser, så er ikke føre-var prinsippet (nml § 9) vurdert som aktuelt. Den samlede økosystembelastningen (nml § 10) vurderes å være overveiende positiv, og ved eventuelle miljøforringelser så vil nasjonalaprkstyret stå ansvarlig for å utbedre disse (nml § 11). Det er lagt vekt på å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (nml § 12). Tiltaket, metode og gjennomføring (hittil) har fått positiv omtale fra både lokalbefolkning og andre instanser.

Konklusjon

Forvalter tilrår at det gis dispensasjon etter verneforskrift § 3 og nml § 48 til tiltakene som omsøkt.

Arkivsaksnr: 2020/7527-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 25.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	35/20	09.10.2020

Søknad om fellesbrygge ved fjerning av tre brygger i Hovekilen- Arendal kommune- Raet NP

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i verneforskriften § 3 fjerde ledd d) til Harald Marrable på vegne av tre grunneiere til å etablere felles bryggeanlegg i Revesand/Hovekilen, på gnr/bnr 206/311 og 206/292 i Arendal kommune på følgende vilkår:

Tiltaket skal bygges og gjennomføres i tråd med beskrivelsene i og tegningene vedlagt søknad datert 28.08.20.

Tiltaket

- Omfatter fjerning av tre frittstående private brygger og etablering av en fellesbrygge som erstatning for disse. Deler av tidligere brygger kan gjenbrukes som base for ny fellesbrygge jf tegning.
- Det kan etableres 4 faste plasser med utriggere og en påstignings/midlertidig båtplass.
- Moringer kan være ute fra påske til høstferie hvert år.
- Det skal ikke fortøyes båter i bergvegg eller moringer utenfor bryggeanlegget på eiendommene som inngår i fellesbrygge.
- Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak.
- Tiltaket skal meldes til forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken så snart det er ferdig gjennomført.
- Frakt og tilkjøring av materialer som foregår fra sjøsiden skal ikke skade sjøbunn eller føre til forurensning.
- Tiltaket skal være igangsatt senest tre år og fullført innen fem år fra denne dispensasjonen ble gitt.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

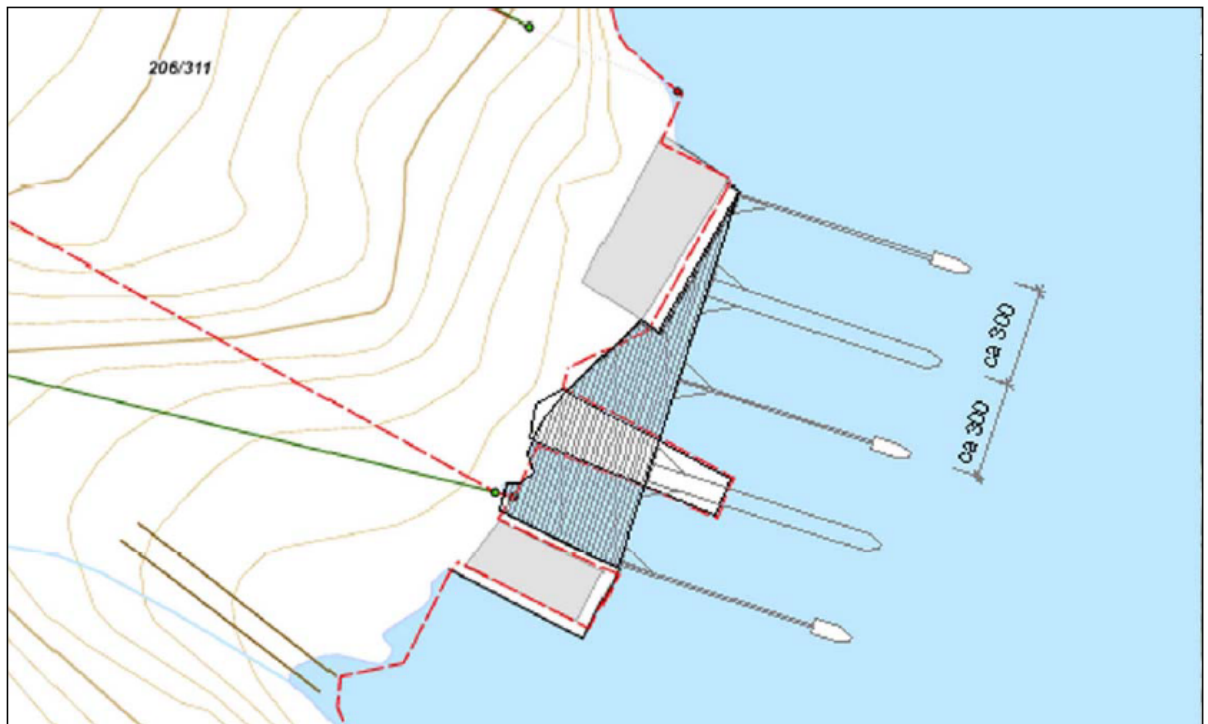
Harald Marrable søker om dispensasjon fra verneforskriften for Raet nasjonalpark for å etablere ny fellesbrygge ved å delvis fjerne tre private eksisterende bryggeanlegg.

Eier av tomten med bryggeanlegg 206/311 er Margreth Luell- Heitmann, som også eier 206/305 (rettighetshaver bryggeplass). Øistein Sjølie eier 206/292 og den vestligste delen av bryggeanlegget ligger på hans tomt. Den tredje parten i fellesbryggen er Jan Høklie, eier av 206/316, en fritidsbolig litt lengre inn i hyttefeltet. Det er Jan Høklie som vil være tiltakshaver.

Første utkast ble oversendt til forvalter i april 2020 for vurdering/innspill. Forvalter etterspurte en reduksjon i bryggearealet ettersom utkastet ble vurdert å være en større utvidelse av eksisterende bryggeanlegg. Det er ca 7 meter mellom de to faste bryggekonstruksjonene og den mest utstikkende delen er ca 4,5 meter fra land.

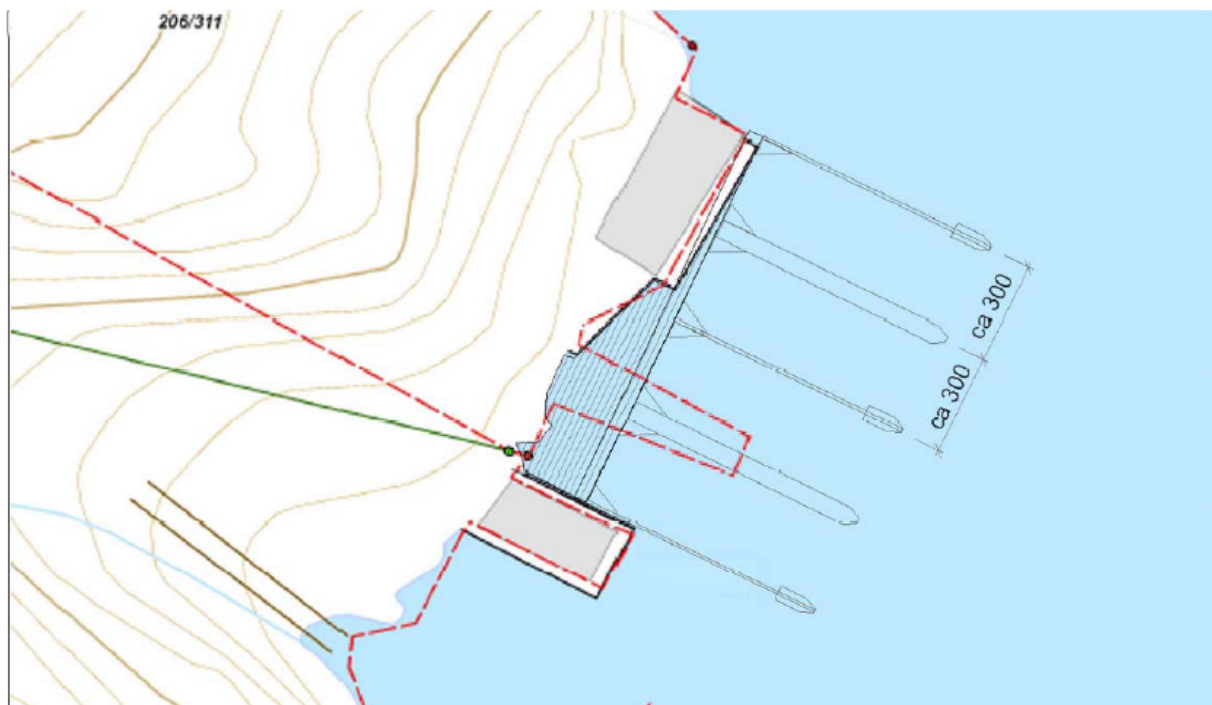
Bryggen vil være av støpt betong og dekket av tre.

Søker Marrable sendte i august 2020 et nytt forslag og søkte om å få dette behandlet av nasjonalparkstyret. Bryggekonstruksjonen er redusert med 10 m², men vil fortsatt innebære en ny konstruksjon av betong mellom de to etablerte bryggene. Bruk av utriggere (ute sommerhalvåret) innebærer at moringer ved bryggeanlegget fjernes.

FBA vil reduseres ved fjerning av bryggekonstruksjonen i senter (hengebrygge), men erstattes av en betongkonstruksjon på ca 7 meters lengde og 3-0 meters bredde. Anslått areal av ny konstruksjon er 20-22 m².

Søker opplyser også om at bryggen skal være en fellesbrygge uten privatiserende elementer.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.*

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.

I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.

I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger herunder anlegg for energiproduksjon og oppdrett/akvakultur, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, opplag av båter, bøyelegging av båter, vegbygging, bergverksdrift, graving, kunstige sandstrender, utfylling og henleggelse av masse, mudring og dumping, uttak av skjellsand, boring og sprenging, bryting av stein, mineraler og fossiler, fjerning av rullestein, større stein og blokker, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, flatehogst, bakkeplanering, fremføring av luft-, vann-, sjø- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

a) vedlikehold av bygninger, brygger, anlegg og innretninger som ikke fører til bruksendring. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.

e) akterfeste av båt ved egen brygge eller egen landfast fortøyningsplass.

f) å trekke joller på land for midlertidig oppbevaring ved egen fortøyningsplass, i tråd med retningslinjer i forvaltningsplan.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

d) brygger som erstatning for eksisterende brygger eller ved samling av eksisterende brygger i fellesanlegg.

Fra forvaltningsplanen:

Brygger og fortøyningsplass:

Brygger utgjør en spesiell utfordring, både landskapsmessig, for natur- og kulturmiljøer og i forhold til allmennhetens muligheter for friluftsliv og ferdsel. Søknader om nye brygger eller utvidelse av eksisterende brygger i nasjonalparken skal derfor vurderes strengt. Tillatelse til bygging av brygge etter unntaksbestemmelsen kan kun vurderes der det allerede er eksisterende brygger som enten fjernes eller samles i fellesbrygge. Andre tilfeller må behandles etter § 4 (verneforskriften har en egen bestemmelse om konstruksjoner og installasjoner for allment friluftsliv, jf. kap. 3.3.1. Bestemmelsen i § 3 pkt. 1.3 d vil derfor gjelde brygger mv. for andre formål, f. eks private fritidsboliger).

Vedlikeholdsmudring:

I NP skal vedlikeholdsmudring kunne fortsette for eksisterende brygger og anlegg, hvor mudring tidligere har vært gjennomført. Dette er søknadspliktig. Mudring er normalt strengt regulert i annet lovverk og må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Oppbevaring av båt på land:

Joller kan trekkes på land for midlertidig oppbevaring. Dette gjelder mindre båter som trekkes på land ved egen båtplass eller båtfeste uten bruk av motorredskap/kran. Det er ikke anledning for vinterlagring av båter på land i nasjonalparken.

Vurdering

Det omsøkte tiltaket er en samling av tre bryggeanlegg til en fellesbrygge ved å fjerne den midtre bryggen og erstatte denne med en betongkonstruksjon. Tiltaket omfatter en utvidelse av eksisterende bryggeareal med ca 20-22 m. Bryggen som fjernes er en hengebrygge som oppgis å være 1,2 meters bredde og 6 meters lengde, totalt 7,2 m².

Verneforskriften § 3 fjerde ledd d) åpner for en samling av brygger i fellesanlegg og det er på denne hjemmelen tiltaket er søkt inn. Forvaltningsplanen omtaler denne bestemmelsen, men angir ingen retningslinjer eller krav. Denne bestemmelsen har ikke vært benyttet tidligere, og vedtaket vil være retningsgivende for behandlingen av fremtidige søknader.

Forvalters vurdering er at omsøkt tiltak er i tråd med hjemmelsgrunnlaget i § 3 fjerde ledd d). Vurderingen videre vil basere seg på om påvirkning på verneverdier vil kunnet avveis med vilkår, og om tiltaket bør tillates.

Verneverdiene i dette området er i godt dokumentert gjennom verneprosessen og naturdatabaser. Det er ingen rødlistede arter eller naturtyper på arealet der tiltaket søkes gjennomført. Det nærmeste ålegressområdet er under Bukkevika småbåtanlegg rett øst, ca 50 meter bortenfor.

Det er heller ingen allmenn ferdsel eller stier som berøres. Området er en nordøstvendt del av Hovekilen med lite friluftslivsinteresser – her er primært små private båtplasser nedenfor felt med fritidsboliger på Revesand med en bratt skrent ned mot sjøen. Unntaket er et småbåtanlegg i Bukkevika rett øst.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold og effekter av omsøkte tiltak, jf. nml. § 8, anses på bakgrunn av dette som godt, og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor ikke vekt i vurderingen.

Økosystemtilnærming og samlet belastning (nml. § 10) er vurdert til å være av begrenset omfang da tiltaket innebærer en begrenset utvidelse av støpt fast dekke, men kompenseres med fjerning av hengebrygge og moringer. Båtplassene vil i stedet ha utriggere som er ute sommerstid. Dette vil gi redusert forstyrrelse på sjøbunn rundt bryggeanlegget. For å sikre dette bør det settes vilkår om utriggere, moringer og fortøyning på eiendommene som inngår i tiltaket.

§ 12 i nml. vurderes ivaretatt med vilkår i tillatelsen om forsvarlig drift og opprydding. Eventuelle kostnader ved miljøforringelse, skal bæres av tiltakshaver, jf. nml. § 11.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at tiltaket gis tillatelse med vilkår som ivaretar periode på utriggere, fjerning av moringer og andre fortøyningsplasser, og som presiserer omfanget av den nye fellesbrygga.

Arkivsaksnr: 2019/6725-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 25.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	36/20	09.10.2020

Klage på vilkår Tromøy Kirkevei 324 216/95 - Arendal kommune- Raet NP

Vedlegg:

- 1 Svar på søknad om utvidelse av sanitærbygg på Tromøy Kirkevei 324 gn/bn 216/95 - Arendal - Raet nasjonalpark
- 2 Tromøy Kirkevei 324 - 216/95 - klage på 1 vilkår i vedtak, vedrørende søknad utvidelse sanitærbygg

Forvalters innstilling

Klagen tas ikke til følge og oversendes Miljødirektoratet for endelig avgjørelse

Saksopplysninger

Harald Reiso har fått innvilget tillatelse til utvidelse av sanitærbygg på fritidseiendommen sin på Tromøy kirkevei 234.

Tillatelsen var gitt med vilkår og de klager på ett av vilkårene;

- 20 m2 terrasse fjernes fra eiendommen og tilbakeføres som naturtomt.

Vurdering

Forvaltningen må først ta stilling til hvorvidt klagen er gyldig, og det er satt tre krav jf forvaltningsloven kap 5 §§28-32.

Klagen må være fremsatt innen klagefristen som er tre uker fra vedtaket ble utsendt. Videre må klager være en part i saken og klagen må være relevant i forhold til vedtaket.

Forvalter sendte ut vedtaket på epost 20.11.2019 og mottok epost med klage på vedtaket den 08.12.19. Klagen ble mottatt innen tre uker etter utsendt vedtak.

Klager er part i saken og klagens innhold er relevant i forhold til vedtaket som forvaltningen har fattet.

Klagen er adressert til Nasjonalparkstyret i Raet Nasjonalpark, og dersom den ikke tas til følge vil klagen oversendes til Miljødirektoratet for endelig vurdering.

Det ble i søknad oppgitt et FBA på 115,2 m². Omsøkt utvidelse er på 4,8 m². (Bygget er på 10,8 m² inkludert 6 m² eksisterende utedo og takutstikk).

Forvalter har under behandlingen av søknaden at det er bygd betydelige arealer med terrasse etter at vernet Raet Landskapsvern ble innført i 2006. Terrasse er søknadspliktig både etter tidligere verneforskrift for Raet LVO og nåværende Raet nasjonalpark. Måling på flyfoto angir ca 270 m² FBA.

Eier har redegjort for at de utvidet terrassen i 2008 uten å søke. Dette ble utført samtidig med vedlikehold på bygningsmassen. Et omtrentlig mål fra flyfoto angir at økningen i 2008 var på 25-30 m².

Forvalter vurderer at vilkåret om tilbakeføring er svært rimelig med tanke på at man får beholde all platting som var på tomten før vernet ble innført + ca 5-10 m² av utvidelse som et skjønnsrom ettersom det ikke finnes nøyaktige målinger fra før utvidelse.

FBA vil etter tilbakeføring være 250 m² (bygg + platting) i tillegg til å bygge ut sanitærbygg på 4,8 m². Dette overstiger retningslinjene i forvaltningsplanen ettersom fritidsbebyggelse med FBA > 90 m² skal ha en grense på ca 2 m² for nye tiltak.

Et alternativ er å kreve hele plattingen fjernet – eventuelt kun beholde den delen som beviselig var på tomten ved vernetidspunktet i 2006.

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2019/6725-0 432.3

Deres ref. «REF»

Dato 05.12.2019

Svar på søknad om utvidelse av sanitærbygg på Tromøy Kirkevei 324 gn/bn 216/95- Arendal Kommune- Raet nasjonalpark

Jeg viser til søknad mottatt 9.9.19. Søknaden er behandlet i Arbeidsutvalget for Raet nasjonalparkstyre og søknaden er innvilget med vilkår.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

Mottakere:
Nina Holm
Froland Byggeservice AS
Harald Reiso
(MOTTAKERLISTE)

Kopi til:
Arendal kommune
Fylkesmannen i Agder
Statens naturoppsyn
(KOPITILTABELL)

Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Pb 525	4605	KRISTIANSAND S

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/6725-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 09.09.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
AU i nasjonalparkstyret for Raet	17/19	20.11.2019

Søknad om utvidelse av sanitærbygg på Tromøy Kirkevei 324 gn/bn 216/95- Arendal Kommune- Raet nasjonalpark

Saksprotokoll i AU i nasjonalparkstyret for Raet - 20.11.2019

Vedtak

Forvalters innstilling er enstemmig vedtatt.

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i verneforskriften for Raet nasjonalpark gir tillatelse til det omsøkte tiltaket i henhold til verneforskriften § 3.

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

- Tiltaket etableres i tråd med beskrivelsene i og tegningene vedlagt søknad. Det vil si et sanitærbygg med areal på 10,8 m2 som skal oppføres på allerede utbygd areal men utedo og markterrasse vest på eiendommen.
- 20 m2 terrasse fjernes fra eiendommen og tilbakeføres som naturtomt.

- Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak.
- Frakt og tilkjøring av materialer skal foregå så skånsomt som mulig uten å skade vegetasjon og geologi.

Tiltaket skal være igangsatt senest tre år fra denne dispensasjonen ble gitt. Det er satt en frist på 3 år (innen utgangen av 2022) for tilbakeføring av 20 m² terrasse til naturtomt.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre

Saksopplysninger

Nina Holm og Harald Reiso er eier av Tromøy Kirkevei 324 216/95.- Arendal kommune. Dette er en fritidsbolig hvor det er gitt tillatelse til innlegging og påkobling av vann og avløp i vedtak 14/18 i arbeidsutvalget for Raet nasjonalpark- sak 2018/7230.

Eiendommen er en fritidseiendom som hittil har hatt utedo. Eksisterende utedo søkes nå revet og erstattet med nytt tilbygg med innlagt vann og avløp. Arealet på eksisterende utedo er 6 m² og omsøkt tilbygg er på 10.8 m² inkludert takutstikk.

I henhold til søknad er BYA grunneiendom eksisterende bebyggelse 115,2 m². Omsøkt økning er på 4,8 m². Utvidelsen omfatter eksisterende terrasse, slik at FBA (fotavtrykk bebygd areal) vil forbli det samme.

Forvalter har bedt eier redegjøre for FBA og eventuelle tillatelser som er gitt til oppføring av disse- deler ser ut til å være oppført rundt 2010-2011.

Nina Nolm og Trygve Reiso svarer per epost 28.10.19 med en redegjørelse for bygningsmassen:

Hei igjen,
Frem til 1987 var det kun en bygning (den brune). Den hadde en ca 2 m bred platting foran mot sjøen og den samme plattingen som er i dag mot vest. Det var også en platting lagt helt ned på grunnen i fronten, omtrent like stor som den helt nede på grunnen er i dag.
I 1986 ble det søkt om tilbygget med platting foran og mot vest. Vi fikk byggetillatelse og den røde delen med platting ble bygd slik den står i dag sommeren 1987. Einar Fiane var arkitekt.
Vinteren 2008 restaurerte vi den brune delen, den var svært sliten og mye ble gjort. Den ble ikke utvidet i størrelse. Vi bygde da også plattingen foran frem til den plattingen som allerede lå på bakken. Vi søkte ikke om disse forandringene.

Det er slik jeg husker det.
Hilsen Nina

Byggmester har sendt over en del dokumentasjon på tidligere renovering/oppgradering av eiendommen. Flyfoto over eiendommen viser at det har fantes en større kvadratisk markterasse mellom på tunet mellom bygningene (sannsynligvis fra utbygging i 1986-87). I perioden 2008-2011 blir denne terrassen bygd sammen med terrasse foran den eldste bygningen (brun). Utvidelsen er på mellom 25-30 m² – kun grove anslag fra flyfotomåling.

2008

2011

Det er Froland Byggeservice som står for gjennomføring av det omsøkte tiltaket, men de har ikke ansvar for tidligere byggetiltak.

Harald og Nina Reiso har sett utkast til saksfremlegg. De har følgende kommentarer:

Vi søkte om utvidelse av bua til 10,8 kvadratmeter, målt på ytterveggene. Takutspring kommer i tillegg. Vi ønsket et takutspring vestover mot veien på langsiden for å henge opp kajaker og ha vedlager. Vi tenkte at det ville bli ryddig og se ordentlig ut.

Vi har, bortsett fra plattingene, helt urørt naturtomt rundt hytta. Vi har ikke anlagt plen, bed, lagt heller, eller på andre måter gjort om på grunnen. Vi mener at vi på denne måten har tatt

godt vare på området på vår tomt. De fleste andre hytter har anlagt plener/hager. Vi ber om at dette tas med i vurderingene.

Vi vil svært gjerne beholde plattingen omtrent slik den er i dag. Vi vil fjerne så mye at det totale fotavtrykket blir likt som nå, det vil si fjerne like mye platting som tilbygget blir større.

Da vi anla platting, trodde vi at all platting som lå nede på marka, eller var lavere enn ½ meter over grunnen, ikke telte med i det totale fotavtrykket.

Hvis dette ikke tas til følge, ber vi om at dere kommer ut til oss og ser på området.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke*.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.

I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.

I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Verneforskriften har følgende nedfelt;

§ 3 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg(..) o.l. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.

§ 3 ledd 4 Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

a) ombygging av, og mindre utvidelser samt bruksendring av eksisterende bygninger, i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplanen.

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde av 16.12.17, punkt 3.3.6 er det gitt retningslinjer for Privat eiendom og tekniske inngrep.

Byggetiltak:

Fotavtrykk bebygd areal (FBA):

Følgende størrelsesbegrensninger på FBA anbefales ved søknader om nye tiltak. Dagens FBA på eiendommen er utgangspunktet ved søknad, og alle former for bygningsmasse skal medregnes i dette. Søknader om byggetiltak på fritidseiendom bør holdes innenfor disse arealrammene:

Eksisterende FBA på eiendommen	FBA-grense for nytt tiltak
Ca.20-30 m ²	Ca.30 m ²
Ca.30-50 m ²	Ca.25 m ²
Ca.50-70 m ²	Ca.20 m ²
Ca.70-90 m ²	Ca.10 m ²
>90 m ²	<2 m ²

Fritidseiendommer – utforming

Dispensasjonssøknader vil fortsatt gjennomgå skjønnsmessige vurderinger, hvor de faktiske forhold i hver enkelt sak som: eksponering, beliggenhet, terrengvurderinger og landskapsvurderinger mv. vil være avgjørende for utfallet. Retningslinjene er ment å gi signaler som kan styre søknader inn mot hva som er realistisk å oppnå dispensasjon for på den enkelte eiendom.

- Tiltak der man utnytter allerede bebygd areal er å foretrekke. Fotavtrykket av den totale bygningsmassen bør bli minst mulig. Det vil si at man kan søke om å ombygge en type bebygd areal til et annet formål. Eksempel nr. 1: Rive anneks for å oppføre tilbygg. Eksempel nr. 2: Fjerne deler av veranda for å oppføre mindre tilbygg. Arealregnskapet vurderes i den enkelte sak.
- På de større hyttene (hytter over gjennomsnittet FBA 90-350 m²) er FBA-grensen på <2 m² ment som en "sikkerhetsventil" som kan vurderes i spesielle tilfeller.
- Ved påbygg skal bygget fremstå lavest mulig i terrenget. Mønehøyden på eksisterende hytte skal være retningsgivende.
- Takvinkel og takdekke, gavl og raft skal være i tråd med bygningen ellers.
- Dispensasjon til bygging av terrasse, levegg eller skillevegg utendørs, kan normalt ikke påregnes.
- Det skal alltid tilstrebes å bygge minst mulig eksponert. Dette vil i mange tilfeller være på baksiden av bygget, bort fra sjøsiden, stier, åpne områder osv.

- Bruk av store blanke flater (som vinduer) bør begrenses for å unngå stor landskapspåvirkning.
- Det anbefales bruk av jordfarger og/eller grånende tre for å begrense kontrasten mellom bygninger og terrenget.
- Terrenginngrep som sprengning og graving mv. skal unngås

*** Boligeiendommer**

Det er ingen boliger i nasjonalparken eller i HLVO. I SLVO er situasjonen i forhold til samlet belastning mer oversiktlig. Det er registrert 12 boliger, og vurderinger rundt samlet belastning vil gjøres fra sak til sak sammen med vurderingene av tiltaket opp mot verneforskriften. Spesifikke retningslinjer for boligeiendommer er:

- Maks 1 stk. garasje pr. eiendom.
- Antall byggenheter pr. eiendom skal holdes på et minimum.

Strøm, vann og avløp

Søknader om innlegging av strøm, vann og avløp skal vurderes strengt med stor vekt på kvartærgeologiske verdier som formasjoner og avsetninger samt landskapshensyn.

Nærhet til tilknytningspunkt til offentlig VA og andre inngrep/installasjoner kan tillegges vekt i vurderingen. Fortrinnsvis bør det søkes løsninger der tiltaket legges i masser som allerede er berørt av tidligere tiltak, eksempelvis eksisterende veier, grøfter og lignende.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering

Verneforskriften § 3 slår fast at alle inngrep inkludert tilbygg og varige/midlertidige bygninger i utgangspunktet er forbudt. Det er i ledd 4 a) gitt en åpning for å søke om ombygging og/eller utvidelser av eksisterende bygninger i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplanen.

Det omsøkte tiltaket faller inn under §3 4.ledd a), men har et FBA som langt overstiger grenser for søknad om utvidelse eller. Søknaden må derfor ses på som en ombygging der man bygger om eller tar bort eksisterende bygningsmasse.

Søknaden omfatter rivning av 6 m² utedo og oppføring av 10,8 m² sanitærbygg med innlagt vann og avløp. Utvidelsen vil skje mot øvrig bebyggelse og på arealer som i dag er terrasse.

Totalt er det nærmere 270 m² FBA på eiendommen, hvorav 115 er BYA. Det vil si at mer enn halvparten av FBA er terrasser. Det er ingen automatikk i at man får omgjort terrasser direkte til BYA ettersom det økologiske fotavtrykket og landskapspåvirkningen av BYA er mye større enn for terrasser.

Det er forvalters vurdering at man i dette tilfelle bør sette vilkår om en reduksjon av FBA ved innvilgelse for å redusere det totale FBA på eiendommen. Etter hva Nina Holm har informert om, så ble noe terrasse utvidet i 2008 uten at dette er omsøkt – området var på det tidspunktet en del av Raet LVO og tiltaket ville vært søknadspliktig til Fylkesmannen jf § 3 pkt 3.2. Forskrift om vern av Raet landskapsvernområde med plante- og fuglelivsfredning-FOR 2000-12-15 nr 1462.

Det finnes ingen gode oppmålinger av terrassene før og etter utvidelse i 2008-2011, men et grovt anslag angir 25-30 m². En tilbakeføring bør ha som mål å nærme seg denne størrelsesordenen.

Søker ønsker ikke å fjerne terrasse og viser til at det er lite terrenginngrep på tomten. Forvalter har vært på området flere ganger og er godt kjent med bebyggelsen i området. Det er innvilget tillatelse til innlegging av vann og avløp på flere eiendommer i området og mange ønsker å søke om utvidelse for etablering av sanitærbygg.

Det er varierende grad av tilrettelegging på eiendommene, men i utgangspunktet skal tomten være så naturlig som mulig, og det er ikke tillatt å tilføre masser eller innføre fremmede arter. Tilplantning, planering eller nydyrking er heller ikke tillatt. Men dette gjelder fra vernetidspunktet 16.12.16 og i

§ 4 Vern av plantelivet ledd 2 Bestemmelsen er ikke til hinder for e) skånsom vegetasjonsrydding og beplantning rundt fritidsbolig, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen

Her er det åpnet opp for beplantning rundt fritidsbolig. Verneformålet i Raet LVO var mindre omfattende på dette feltet og mange tiltak på fritidsboligtomter er utført enten før Raet LVO (år 2000) eller før Raet NP (år 2016). Det er dermed ikke relevant for saken at tomten ellers er urørt naturtomt sammenlignet med andre, det er nedbygging av tomten (FBA) som er relevant for søknaden.

Alternativet er at forvaltningsmyndigheten krever retting av ikke omsøkte tiltak eller at utvidelsen inkluderes i søknaden som en ettergodkjenning. Ut ifra omfanget av tiltaket og allerede etablert FBA er det ikke rom for utvidelser i henhold til forvaltningsplanen for Raet nasjonalpark.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt og basert på feltebefaringer samt innhenting av kunnskap fra verneprosess, kartlegginger og offentlige funn. Det er ingen registrerte naturtyper i området. Det er registrert en del rødlistede arter, blant annet stær (NT), fiskemåke (NT), storspove (VU) og hettemåke (VU). Disse er knyttet til enten sjø eller kulturlandskapet generelt, og er ikke vurdert å bli negativt berørt av tiltaket.

Føre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være mindre aktuelt ettersom tiltaket omfatter allerede benyttet FBA og kunnskapsgrunnlaget er godt. Samlet belastning og økosystembelastning (§10) forutsettes ivaretatt ved å sette vilkår om tilbakeføring av FBA i tillatelsen slik at eiendommen totalt sett får en redusert FBA og disse arealene kan tilbakeføres som naturtomt. Den samlede belastningen er ivaretatt gjennom forvaltningsplanen som setter rammer for samlet belastning ved utvidelser av bygningsmasse /FBA i verneområdet. § 11 forutsettes ivaretatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at søknaden gis tillatelse som omsøkt med vilkår om tilbakeføring av arealer utover de som det nye tilbygget vil dekke. Det bør settes vilkår som ivaretar hensynsfull gjennomføring av tiltaket.

Fra: Harald Reiso[harald.reiso@medisin.uio.no]

Sendt: 8. des 2019 15.28.30

Til: FMAV Post

Kopi: ninaholm57@hotmail.com

Tittel: Til Raet Nasjonalparkstyre. Klage på 1 vilkår i vedtak, vedrørende søknad utvidelse sanitærbygg Tromøy Kirkevei, 324 gnr/bnr 216/95

Til Raet Nasjonalparkstyre; fmavpost@fylkesmannen.no

Vedrørende søknad om utvidelse av sanitærbygg på Tromøy Kirkevei 324 gnr/bnr 216/95- Arendal Kommune- Raet nasjonalpark (jf. Deres Arkivsaksnr: 2019/6725-0)

Takk for vedtak av 20.11.2019 om at vi får bygge i tråd med beskrivelsene og tegning vedlagt søknaden, men vi vil med dette klage på vilkår 2 i vedtaket.

I vedtaket ble forvalters innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i verneforskriften for Raet nasjonalpark tillatelse til det omsøkte tiltaket i henhold til verneforskriften § 3.

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

- Tiltaket etableres i tråd med beskrivelsene i og tegningene vedlagt søknad. Det vil si et sanitærbygg med areal på 10,8 m2 som skal oppføres på allerede utbygd areal med utedo og markterasse vest på eiendommen.
- 20 m2 terrasse fjernes fra eiendommen og tilbakeføres som naturtomt.
- Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak.
- Frakt og tilkjøring av materialer skal foregå så skånsomt som mulig uten å skade vegetasjon og geologi.

Som vi har skrevet til saken tidligere har vi, bortsett fra plattingene, urørt naturtomt rundt hytta. Vi har ikke anlagt plen, bed, lagt heller, eller på andre måter gjort om på grunnen. Vi mener at vi på denne måten har tatt godt vare på området på vår tomt. Vi ber om at det tas med i vurderingene.

Vi vil svært gjerne beholde plattingene omtrent slik de er i dag. Vi vil fjerne så mye platting at det totale fotavtrykket blir likt som nå, det vil si fjerne like mye platting som tilbygget blir større. (Da vi anla platting, trodde vi at all platting som lå nede på marka, eller var lavere enn 1/2 meter over grunnen, ikke telte med i det totale fotavtrykket.)

I saksframstillingen angis:

«I perioden 2008-2011 blir denne terrassen bygd sammen med terrasse foran den eldste bygningen (brun). Utvidelsen er på mellom 25-30 m2 – kun grove anslag fra flyfotomåling.»

Vi er ikke enig i at flyfotomålinger tilsier at det har skjedd en utvidelse av platting på 25-30 m2. Fra før 2008 har det vært platting langs sørsiden av vestre del av den eldste bygningen, og rundt vestre del av den bygningen. Figuren på side 5 i vedtaket inkluderer ikke det, samt at figuren tar med skygger av trær sør og vest for den eldste bygningen som platting. Det som i hovedsak ble gjort i forhold til plattinger ved renoveringen av den eldste bygningen, var å koble sammen plattingen på bakkenivå med platting foran østre del av den eldste bygningen. Vi mener det «sammenkoblingsarealet» utgjør om lag 14 m2.

Vi klager med dette på vilkår 2 nevnt over:

- 20 m2 terrasse fjernes fra eiendommen og tilbakeføres som naturtomt.

Vi ønsker det vilkåret fjernet.

med hilsen

Nina Holm og Harald Reiso
Pynten 19
4843 Arendal

Arkivsaksnr: 2019/9755-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 01.10.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	37/20	09.10.2020

Klage på et vilkår Tromøy kirkevei 360- Arendal kommune- Raet NP

Vedlegg:

- 1 Svar på søknad om ombygging av bod på Tromøy Kirkevei 360 - Raet Nasjonalpark
- 2 Klage på vilkår i vedtak Tromøy Kirkevei 360

Forvalters innstilling

Klagen tas ikke til følge og oversendes Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Saksopplysninger

Alexandra Bristol og Thomas Håve har fått innvilget tillatelse til ombygging av bod på fritidseiendommen sin på Tromøy kirkevei 360.

Tillatelsen var gitt med vilkår og de klager på ett av vilkårene;

- Ikke oppmålt platting/terrasse (ca. 2-3 m²) og ytterligere 25 m² av ikke omsøkt platting/terrasse fjernes.

Vurdering

Forvaltningen må først ta stilling til hvorvidt klagen er gyldig, og det er satt tre krav jf forvaltningsloven kap 5 §§28-32.

Klagen må være fremsatt innen klagefristen som er tre uker fra vedtaket ble utsendt. Videre må klager være en part i saken og klagen må være relevant i forhold til vedtaket.

Forvalter sendte ut vedtaket på epost 12.05.20 og mottok epost med klage på vedtaket den 08.06.20. Klagen ble mottatt nærmere fire uker etter utsendt vedtak.

Klager er part i saken og klagens innhold er relevant i forhold til vedtaket som forvaltningen har fattet.

Styret må ta stilling til om de anser klagefristen som overholdt.

Klagen er adressert til Nasjonalparkstyret i Raet Nasjonalpark, og dersom den ikke tas til følge vil klagen oversendes til Miljødirektoratet for endelig vurdering.

Forvalter har under behandlingen av søknaden at det er bygd betydelige arealer med terrasse etter at vernet Raet Landskapsvern ble innført i 2006. Terrasse er søknadspliktig både etter tidligere verneforskrift for Raet LVO og nåværende Raet nasjonalpark. Arealet på plattingen er ca 50,6 m² og flyfoto avdekker at det i 2008 var en platting på eiendommen som var ca halvparten av dette, trolig noe mindre.

Forvalter vurderer at vilkåret om tilbakeføring er svært rimelig med tanke på at man får beholde 35 m² platting i tillegg til å bygge ut bod på 4,2 m². Dette overstiger retningslinjene i forvaltningsplanen ettersom fritidsbebyggelse med FBA 70-90 m² skal ha en grense på ca 10 m² for nye tiltak.

Et alternativ er å kreve hele plattingen fjernet – eventuelt kun beholde den delen som beviselig var på tomten ved vernetidspunktet i 2006.

Thomas Håve

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2019/9755-0 432.3

Deres ref.

Dato 12.05.2020

Svar på søknad om ombygging av bod på Tromøy Kirkevei 360 - Raet Nasjonalpark

Arbeidsutvalget for Raet Nasjonalparkstyre har behandlet søknaden og den er innvilget med vilkår.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

(MOTTAKERLISTE)

Kopi til:
Fylkesmannen i Agder
Statens naturoppsyn
Arendal kommune
(KOPITILTABELL)

Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Pb 525	4605	KRISTIANSAND S
Postboks 123	4891	GRIMSTAD

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/9755-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 16.03.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
AU i nasjonalparkstyret for Raet	11/20	08.05.2020

Søknad om ombygging av bod på Tromøy Kirkevei 360 - Raet Nasjonalpark

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i verneforskriften for Raet nasjonalpark gir tillatelse til det omsøkte tiltaket i henhold til verneforskriften § 3. Det gis tillatelse til kjøring med materialer under arbeidet jf verneforskriften § 9 4.ledd c).

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

- Tiltaket etableres i tråd med beskrivelsene i og tegningene vedlagt søknad, det vil si at eksisterende bod-del rives og bygges ut med målene 560cm x 300 cm og en total økning i FBA på 4,2 m².
- Grunnarbeider skal utformes med enten ringmur eller plate støpt på morenemasser. Det tillates ikke graving uten avklaring med forvalter i forkant.
- Det skal benyttes panel/kledning og tak i samme stil som fritidsbolig/bod for øvrig.
- Mønehøyde skal ikke overstige den som er på eksisterende bod.

- Ikke oppmålt platting/terrasse (ca 2-3 m2) og ytterligere 25 m2 av ikke omsøkt platting/terrasse fjernes.
- Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak.
- Frakt og tilkjøring av materialer skal foregå så skånsomt som mulig uten å skade vegetasjon og geologi.
- Det skal benyttes kjøretøy som ikke overstiger etablerte hjulspor i traseen ut til eiendommen, dvs liten traktor, bil med tilhenger eller atv så langt det er mulig.

Tiltaket skal være igangsatt senest tre år fra denne dispensasjonen ble gitt.

Saksprotokoll i AU i nasjonalparkstyret for Raet - 08.05.2020

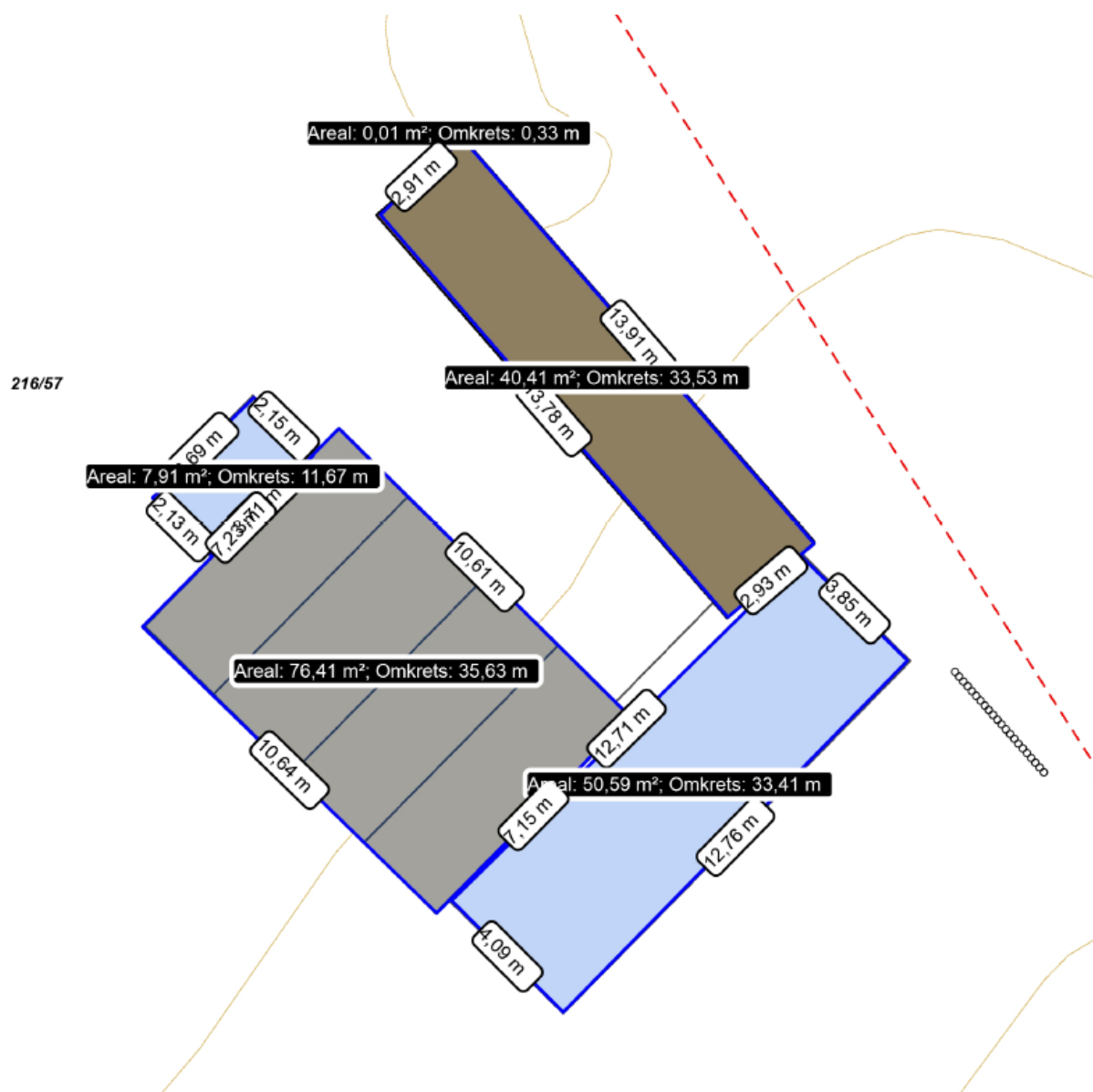
Vedtak

Forvalters innstilling er enstemmig vedtatt.

Saksopplysninger

Thomas Håve og Alexandra Bristol søker om å få bygge om en bod på sin fritidsbolig på Tromøy Kirkevei 360 (216/57).

Eiendommen har fra før en fritidsbolig, bod og plattinger. Hyttegrenda har søkt om og fått dispensasjon til innleggelse av vann og avløp i overflatemasser. Anlegget skal kobles opp mot det kommunale VA systemet. Tiltakshaverne vil derfor søke om å erstatte den delen av boden som har utedo (tank i grunnen) med våtrom. Tanken skal fylles igjen og det skal støpes nytt fast dekke til tilbygget.

Nåværende utnyttelse av tomten.

Bodrekken er på ca 40 m², plattinger på ca 50 m² i sør + 8 m² i nord (inngangsparti) og fritidsbolig på ca 76 m². Totalt FBA på eiendommen er ca 174 m².

På epost oppgir eier at hytta er på ca 83 m² inkludert steintrapp (Inngår i platting på nordsiden). Det er i tillegg en mindre platting helt på bakkenivå som tiltakshaver tilbyr å fjerne dersom det er aktuelt for å få godkjent ombygging av boden.

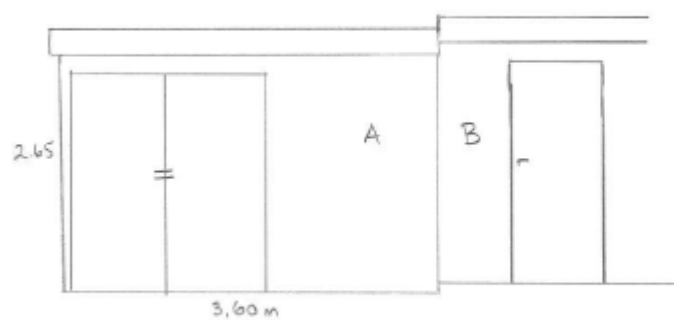
Liten platting som foreslås fjernet.

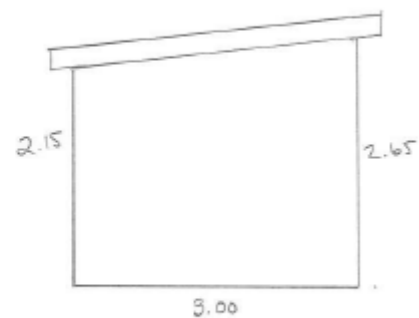
Deler av eksisterende bod skal rives og det søkes en gjenoppføring med en økning på 4,2 m². Tilbygget skal ha samme takhøyde som eksisterende bod – den nåværende boden har to ulike takhøyder. Tilbygget vil være litt dypere enn eksisterende bygg.

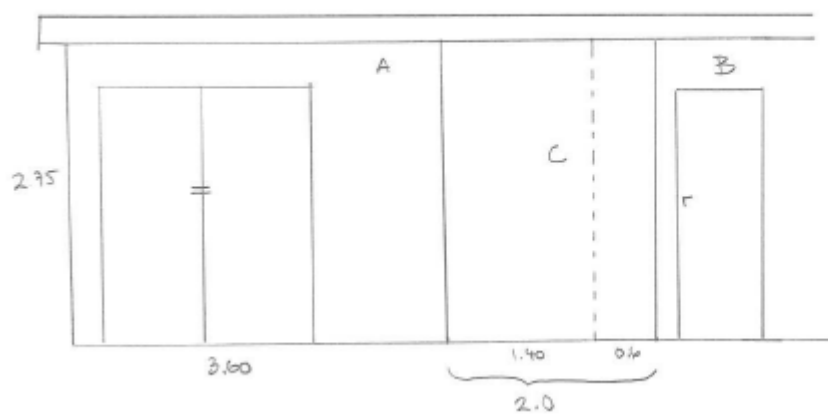
EKSISTERENDE BOD

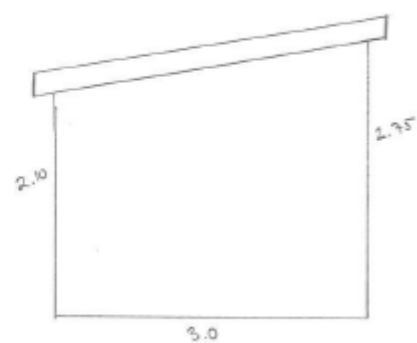
BOD A FRA SIDEN

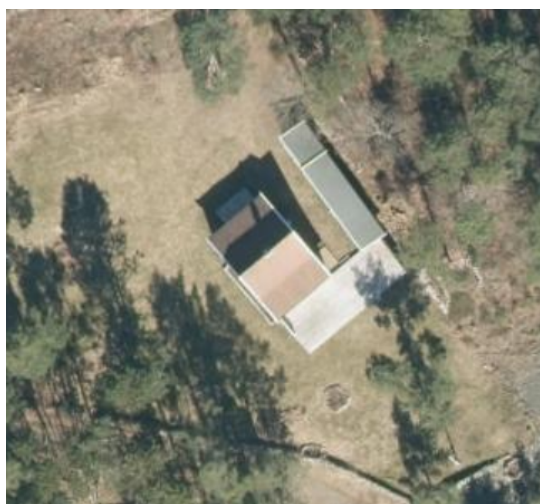
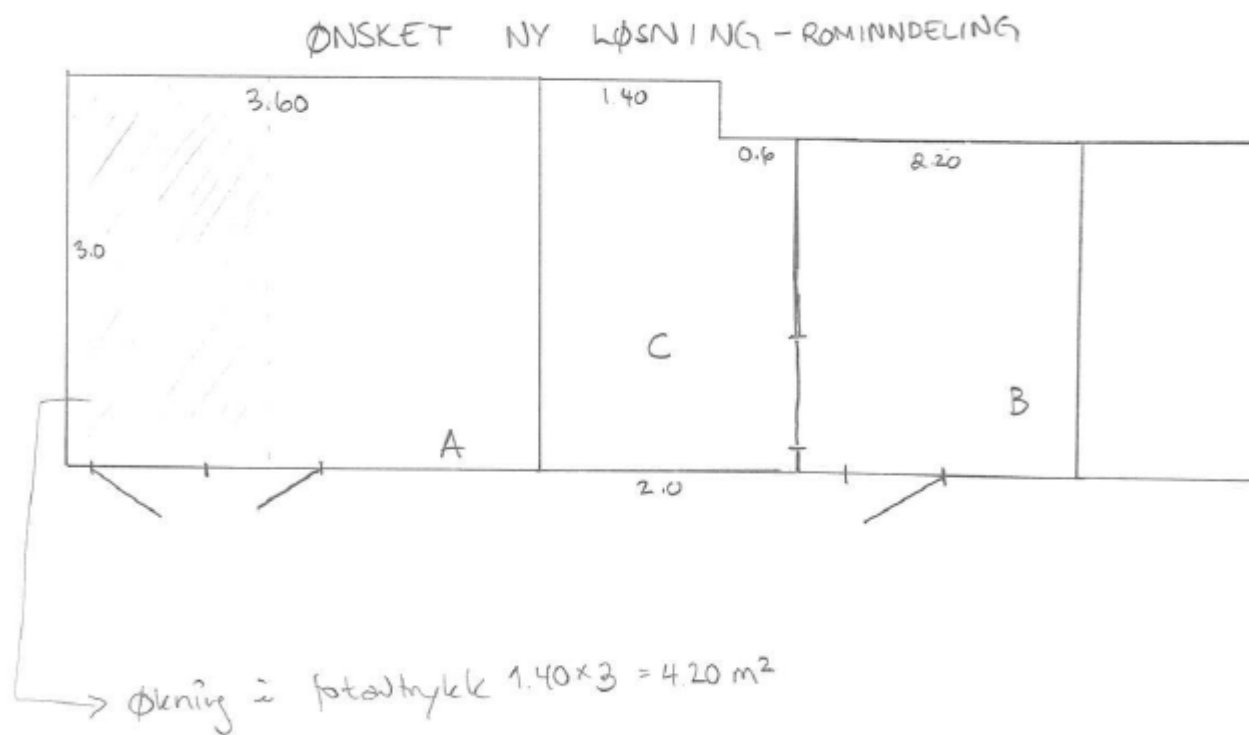

ØNSKET NY LØSNING

BOD A FRA SIDEN

Flyfoto fra 2016 og 2012

Flyfoto fra 2008 og 2003

Det fremgår av flyfoto fra norgebilder.no at eiendommen har blitt påbygd plattinger i flere omganger etter at vernet av Raet landskapsvern inntrådte i 2000. Disse tiltakene ser ikke ut til å ha blitt omsøkt til daværende forvaltningsmyndighet Fylkesmannen i Aust- Agder.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke*.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.

I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.

I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Verneforskriften har følgende nedfelt;

§ 3 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg(..) o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

§ 3 ledd 4 Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

a) ombygging av, og mindre utvidelser samt bruksendring av eksisterende bygninger, i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplanen.

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde av 16.12.17, punkt 3.3.6 er det gitt retningslinjer for Privat eiendom og tekniske inngrep.

Byggetiltak:

Fotavtrykk bebygd areal (FBA):

Følgende størrelsesbegrensninger på FBA anbefales ved søknader om nye tiltak. Dagens FBA på eiendommen er utgangspunktet ved søknad, og alle former for bygningsmasse skal medregnes i dette. Søknader om byggetiltak på fritidseiendom bør holdes innenfor disse arealrammene:

Eksisterende FBA på eiendommen	FBA-grense for nytt tiltak
Ca.20-30 m ²	Ca.30 m ²
Ca.30-50 m ²	Ca.25 m ²
Ca.50-70 m ²	Ca.20 m ²
Ca.70-90 m ²	Ca.10 m ²
>90 m ²	<2 m ²

Fritidseiendommer – utforming

Dispensasjonssøknader vil fortsatt gjennomgå skjønnsmessige vurderinger, hvor de faktiske forhold i hver enkelt sak som: eksponering, beliggenhet, terrengvurderinger og landskapsvurderinger mv. vil være avgjørende for utfallet. Retningslinjene er ment å gi signaler som kan styre søknader inn mot hva som er realistisk å oppnå dispensasjon for på den enkelte eiendom.

- Tiltak der man utnytter allerede bebygd areal er å foretrekke. Fotavtrykket av den totale bygningsmassen bør bli minst mulig. Det vil si at man kan søke om å ombygge en type bebygd areal til et annet formål. Eksempel nr.1: Rive anneks for å oppføre tilbygg. Eksempel nr. 2: Fjerne deler av veranda for å oppføre mindre tilbygg. Arealregnskapet vurderes i den enkelte sak.
- På de større hyttene (hytter over gjennomsnittet FBA 90-350 m²) er FBA-grensen på <2 m² ment som en "sikkerhetsventil" som kan vurderes i spesielle tilfeller.
- Ved påbygg skal bygget fremstå lavest mulig i terrenget. Mønehøyden på eksisterende hytte skal være retningsgivende.
- Takvinkel og takdekke, gavl og raft skal være i tråd med bygningen ellers.
- Dispensasjon til bygging av terrasse, levegg eller skillevegg utendørs, kan normalt ikke påregnes.

- Det skal alltid tilstrebes å bygge minst mulig eksponert. Dette vil i mange tilfeller være på baksiden av bygget, bort fra sjøsiden, stier, åpne områder osv.
- Bruk av store blanke flater (som vinduer) bør begrenses for å unngå stor landskapspåvirkning.
- Det anbefales bruk av jordfarger og/eller grånende tre for å begrense kontrasten mellom bygninger og terrenget.
- Terrenginngrep som sprengning og graving mv. skal unngås

* Boligeiendommer

Det er ingen boliger i nasjonalparken eller i HLVO. I SLVO er situasjonen i forhold til samlet belastning mer oversiktlig. Det er registrert 12 boliger, og vurderinger rundt samlet belastning vil gjøres fra sak til sak sammen med vurderingene av tiltaket opp mot verneforskriften. Spesifikke retningslinjer for boligeiendommer er:

- Maks 1 stk. garasje pr. eiendom.
- Antall byggenheter pr. eiendom skal holdes på et minimum.

Strøm, vann og avløp

Søknader om innlegging av strøm, vann og avløp skal vurderes strengt med stor vekt på kvartærgeologiske verdier som formasjoner og avsetninger samt landskapshensyn.

Nærhet til tilknytningspunkt til offentlig VA og andre inngrep/installasjoner kan tillegges vekt i vurderingen. Fortrinnsvis bør det søkes løsninger der tiltaket legges i masser som allerede er berørt av tidligere tiltak, eksempelvis eksisterende veier, grøfter og lignende.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering

Verneforskriften § 3 slår fast at alle inngrep inkludert tilbygg og varige/midlertidige bygninger i utgangspunktet er forbudt. Det er i ledd 4 a) gitt en åpning for å søke om ombygging og/eller utvidelser av eksisterende bygninger i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplanen.

Det omsøkte tiltaket faller inn under §3 4.ledd a), men eiendommens FBA er >90 m2 og det skal dermed fortrinnsvis omdisponeres allerede bebygde arealer.

Eiendommens totale FBA omfatter fritidsbolig på ca 76 m2, bod på ca 40 m2, platting i sør på ca 50 m2 og plattinger for øvrig på ca 8 m2.+ en mindre platting (ikke oppmålt) Totalt ca 174 m2 + ikke oppmålt platting.

Etter flere søk i arkivet så kan ikke forvalter se at tiltak med plattinger i tidsrommet 2003-2008 og 2012-2016 er omsøkt og behandlet av verneområdeforvaltningen. Plattinger er vurdert å være søknadspliktig etter daværende <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2000-12-15-1462>) og nåværende verneforskrift (gjeldende fra 16.12.16)

Det er forvalters vurdering at det bør åpnes for et våtrom på eiendommen for å følge opp tidligere vedtak om tillatelse til innleggelse av vann og avløp til hyttene i området. Tiltaket må imidlertid ses i lys av at eiendommens samlede FBA overskrider rammene for utvidelse i utkast til forvaltningsplan og at flere tiltak er gjennomført uten å søke. Eiendommens FBA i 2000 anslås til å være ca 83 m² fritidsbolig og 40 m² bod. Totalt ca 123 m² og fortsatt utenfor rammene i utkast til forvaltningsplan. Det er dermed svært lite rom for å gi ettergodkjenning av ikke omsøkte plattinger. Vilårene bør gi føringer for fjerning av ikke omsøkte tiltak.

Det er en mye brukt tursti nord for eiendommen, og ved å legge tiltaket på til eksisterende bygningsmasse så vil påvirkningen av friluftslivet bli minst mulig.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt og basert på feltbefaringer samt innhenting av kunnskap fra verneprosess, kartlegginger og offentlige funn. Det er ingen registrerte naturtyper i området. Det er registrert en del rødlistede fuglearter, blant annet stær (NT), gulspurv (NT), bergirisk (NT), svartrødstjert (VU), alke (EN) og lomvi (CR). Disse er knyttet til enten sjø eller kulturlandskapet generelt, og er ikke vurdert å bli negativt berørt av tiltaket. Det er også registrert en rekke sommerfuglarter, hvorav flere er rødlistet. Eksempler på dette er starrnebbmott (NT), lys gullrisengvikler (VU), hjortetrøstfjærmøll (VU), Elachista bisulcella (VU), Coleophora salicorniae (CR) og slåpetornsigdvinge (VU). Dette er arter knyttet til kulturlandskapet i området med artsrike svaberg og tørrenger, rike kratt og spredt løvskog. Artene er vurdert til å ikke bli negativt påvirket av tiltaket.

Føre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være mindre aktuelt ettersom kunnskapsgrunnlaget er godt. Samlet belastning og økosystembelastning (§10) forutsettes ivaretatt gjennom vilkår. Den samlede belastningen er ivaretatt gjennom forvaltningsplanen som setter rammer for samlet belastning ved utvidelser av bygningsmasse /FBA i verneområdet. § 11 forutsettes ivaretatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Det vil trolig være behov for tilkjøring og frakt til og fra eiendommen i forbindelse med tiltaket. Forvalter anbefaler derfor at det gis en dispensasjon jf § 9 4.ledd c) i verneforskriften. Det er en kjørbar og robust trase over Tromøy Kirkevei til fritidsbolig, men deler av traseen er våt og man bør ta hensyn til dette under transport.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at søknaden gis tillatelse som omsøkt med vilkår. Det bør også legges inn tillatelse til motorisert ferdsel for frakt av materialer med vilkår. Det bør settes krav om tilbakeføring av deler av ikke omsøkt terrasse.

Raet
nasjonalpark

Alexandra Bristol og Thomas Håve
Bjerkelundsveien 50B
1358 Jar
4 juni 2020

Raet Nasjonalpark
v/ Jenny Marie Gulbrandsen
Postboks 788 Stoa
4809 Arendal

Søknad om ombygging av bod Tromøy Kirkevei 360, Raet Nasjonalpark ref. 2019/9755-0 432.3

Viser til mottatt svar angående ombygging av bod Tromøy Kirkevei 360. Vi takker for at søknaden er blitt innvilget men vil påklage ett av vilkårene som er gitt.

Vilkåret som påklages er følgende:

- Ikke oppmålt platting/terrasse (ca. 2-3 m2) og ytterligere 25 m2 av ikke omsøkt platting/terrasse fjernes.

Første del av vilkåret påklages ikke (ikke oppmålt platting/terrasse (ca. 2-3 m2)).

Som det er beskrevet i svarbrevet har dere ikke funnet søknader angående platting/terrasse (terrasse), vi vet ikke hva tidligere eier har søkt om men bekrefter at vi etter overtagelse i 2012 ikke har søkt om utvidelse av platting. Årsaken til manglende søknad er uvitenhet om at dette var søknadspliktig, det beklager vi selvfølgelig på det sterkeste.

Basert på informasjonsmøte på Flademoen Juli 2018 der du som leder av Raet Nasjonalpark deltok fikk vi inntrykk av at det som var av bebyggelse på det tidspunktet, ikke ble stilt ytterligere spørsmål til. Det ble sagt at alle eiendommer var målt opp, og vi har også sett kart der nåværende terrasse er tegnet inn. At denne nå blir pålagt fjernet var veldig overraskende for oss, og ikke iht til den informasjonen vi mener tidligere å ha mottatt. Dersom vi har missforstått dette er det beklagelig og noe vi må akseptere.

Terrasse på forsiden av hytta er veldig lite eksponert og til sjenanse for andre. Kun innsyn fra vei/sti brukt til innkjøring og parkering for tre hytter som ligger på sørsiden av vår eiendom. Stien blir brukt av noen av de fastboende til og fra sjøen men i begrenset grad. Vei/sti på nordsiden av eiendommen som nevnt i vedtaket er mye brukt av turgåer, til trening både løping og sykling og riding. Fra denne vei/sti er det veldig liten del av terrasse som er synlig. Ved bygging av terrasser er det ikke gjort noe terrenginngrep.

Tomten er stor, åpen og flat og nåværende terrasse binder de to bygningene sammen. Etter vår mening ser ikke bygningsmassen stor ut i forhold til tomt og plassering.

Vi ønsker å nevne at etter at vi overtok eiendommen har ryddet kratt mot vei/sti mot nordsiden. Vi har fått veldig mange positive tilbakemeldinger fra turgåere på at dette er positivt og noe de setter pris på, med fritt utsyn mot sør og skimt av havet.

Vi har også sammen med øvrige hytteeiere på Tromøy Kirkevei nr. 360 – 370 kostet på vedlikehold av vei/sti mot nord, dette er noe som er til gunst for turgåere, syklende og ridende. Det er ift. den informasjon vi har fått brukt masser som er godkjent til bruk i nasjonalparken. Vi har også betalt allokert andel av reparasjon av asfaltert påkjørsel fra hovedveien og vedlikehold av første del av grusveien, samt vært med å spleise på nytt postkassestativ ved hovedveien. Alt dette viser at vi kun har gode intensjoner ift. samarbeid med fastboende og andre hytteeiere og vi vil det beste for området og de som bruker vei/tursti.

Ved bygging av vann- og kloakkanlegg tømte, spylte og plomberte vi gammel septiktank som lå under gammel bygningsmasse. Vi så til at dette ble gjort av profesjonelle, jobb utført av Arendal Kommune. Vi fylte og fjernet også en gammel brønn som ikke lenger var i bruk for å forhindre at det kunne skje ulykker.

Vi bruker eiendommen fra påske til høstferien og gleder oss veldig til innlagt vann og kloakk. Dersom vi må fjerne deler av terrassen vil det være til veldig stor ugunst for oss, mens det vil gjøre veldig liten forskjell for andre hytteeiere og turfolk. Vi beklager så mye at vi ikke søkte slik vi nå skjønner at vi skulle ha gjort, men håper dere kan akseptere at vi kan beholde den slik den er (som spesifisert innledningsvis – liten terrasse på 4 m2 fjernes selvfølgelig).

Med vennlig hilsen
Alexandra Bristol og Thomas Håve

Arkivsaksnr: 2020/4948-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 25.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	38/20	09.10.2020

Klage på tillatelser gitt Canvas Hove - Naturvernforbundet Arendal

Vedlegg:

- 1 Klage på nasjonalparkens tillatelse til Canvas
- 2 Bevar Hoveodden - kort beskrivelse
- 3 Brev til nasjonalparkstyret 6.5.2020
- 4 P1010779 båtopplag
- 5 Raet - Canvas Hove - svar på søknad om aktiviteter i Hovekilen og omegn

Forvalters innstilling

Klage på ulovlig lagring av båter i verneområdet tas til følge og tas opp med Canvas Hove. De skal være borte nå ifølge Naturvernforbundet.

Klage på tillatelse til aktiviteter i Hovekilen og omegn tas ikke til følge og oversendes Miljødirektoratet for endelig avgjørelse. Klagen gis ikke oppsettende virkning.

Bevar Hoveodden gis avslag som part i saken. Vedtaket kan påklages.

Saksopplysninger

Naturvernforbundet har den 1.6.20 sendt inn en klage på vedtaket i sak 20/20 på møtet 6.5.20. Saken omhandlet tillatelser til aktivitet i Hovekilen og omegn fra Canvas Hove og ulovlig lagring av båter/utstyr i verneområdet. Protokoll og vedtak ble sendt ut 13.5.20.

Forvalter har besvart klagen med et foreløpig svar 8.6.20 der klager fikk vite at den var tatt inn til behandling.

Forvalter redegjorde i en senere epost for forventet saksbehandlingstid som er til og med møtet i nasjonalparkstyret 9.10.2020.

Forvalter vil ha et møte med Naturvernforbundet den 5.10.20 og vil gi en redegjørelse fra møtet til styret den 9.10.20. Deler av klage og klage på saksbehandling er trukket fra Naturvernforbundets side,

Forvaltningsloven

§ 28. (vedtak som kan påklages, klageinstans).

Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken til det forvaltningsorgan (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen).

§ 29.(klagefrist).

Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Skjer underretningen ved offentlig kunngjøring, begynner klagefristen å løpe fra den dag vedtaket første gang ble kunngjort.

For den som ikke har mottatt underretning om vedtaket, løper fristen fra det tidspunkt han har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket.

§ 31.(oversittning av klagefristen).

Selv om klageren har oversittet klagefristen, kan klagen tas under behandling såfremt

a) parten eller hans fullmektig ikke kan lastes for å ha oversittet fristen eller for å ha drøyd med klage etterpå, eller

b) det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd.

Ved vurderingen av om klagen bør tas opp til behandling, skal det også legges vekt på om endring av vedtaket kan medføre skade eller ulempe for andre.

Klagen kan ikke tas under behandling som klagesak dersom det er gått mer enn ett år siden vedtaket ble truffet.

Vurdering

Forvaltningen må først ta stilling til hvorvidt klagen er gyldig, og det er satt tre krav jf forvaltningsloven kap 5 §§28-32.

Klagen må være fremsatt innen klagefristen som er tre uker fra vedtaket ble utsendt. Videre må klager være en part i saken og klagen må være relevant i forhold til vedtaket.

Forvalter anser Naturvernforbundet som relevant part i saker som angår naturmiljøet i verneområdet. Forvalter anser NOF som relevant part i saker som berører naturmiljøet, og spesielt fugleliv, i verneområdet.

Fylkesmannen har tidligere konkludert med at Bevar Hoveodden er en «ad hoc» interessegruppe. Gruppen har mange følgere på Facebook (4,3k), men det er ikke en interesseorganisasjon med betalende og registrerte medlemmer. Det er på brreg.no oppført to styremedlemmer – leder Liv Arneberg og styremedlem Anne-Catrine Nygård.

Det finnes ikke informasjon om medlemsskap, kontaktpersoner eller annet på facebooksidene – kun en epostadresse. Alle kan fritt legge til medlemmer på siden. Forvalter slutter seg til fylkesmannens vurdering av at Bevar Hoveodden ikke er en part. Ettersom klagen er signert alle tre, så er allikevel partsspørsmålet til Bevar Hoveodden mindre relevant.

Sak 2: Klage på tillatelser gitt Canvas Hove om aktivitet i Hovekilen

Klagen omfatter vedtak i sak 20/20 og var behandlet på styremøtet den 6.5.20. Klagen ble mottatt 1.6.20. Forvalter anser dette som rimelig tid innen fristen og at klagefristen er overholdt.

Forvalter vurderer at klagen er relevant i forhold til tiltaket.

Klagen er adressert til Nasjonalparkstyret i Raet Nasjonalpark, og dersom den ikke tas til følge vil klagen oversendes til Miljødirektoratet for endelig vurdering.

Klagen har hovedpunkter:

1. Klage uten søknad: Dokumentasjon i saken er en beskrivelse av aktiviteter som gjennomføres/planlegges ut fra Canvas Hove. Klager påpeker at dette ikke er en søknad, men en beskrivelse.

Forvaltningen får inn mange typer søknader og ofte belyses ting på møter, befaringer og per telefon i tillegg til innsendt dokumentasjon. Det finnes ikke noe søknadsskjema og det er heller ikke et krav om noen formell struktur på en søknad. I denne saken ba forvalter Canvas Hove om å søke om en tillatelse til aktiviteter for at man på denne måten kunne vedta noen begrensinger og hensyn til dyrelivet i området. De fleste av aktivitetene fra Canvas Hove er ikke søknadspliktige, men det var en felles oppfatning mellom forvalter og Canvas Hove at man ønsker noen retningslinjer for denne typen aktivitet som kan være svært forstyrrende for dyreliv. Canvas Hove sendte derfor inn en beskrivelse av sine aktiviteter som er benyttet som grunnlag for vedtaket. Informasjonen ble supplert med befaringer og telefonsamtaler. Forvalter anser dette som innenfor normalen på søknadsbehandling og vurderer at dette punktet i klagen ikke tas til følge.

2. Lagring av båter: Båtopplag ved seilerhytta (vedlagt bilde) er forbudt etter verneforskrift og adferdsregler for Hove.

Båtopplag er en utfordring i flere deler av verneområdet - verneforskriften verner mot båtopplag i § 3 annet ledd, men åpner opp for båtopplag på egen tomt i §3, tredje ledd «f) å trekke joller på land for midlertidig oppbevaring ved egen fortøyningsplass, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen».

På offentlige områder er det i mange tilfeller (inkl Hove) bestemmelser for dette, og på Hove er båtopplag forbudt. Forvalter mener at punktet om opplag av båter i verneområdet bør tas til følge og følges opp.

3. Klage på vedtaket i 20/20 (dersom punkt 1 i klagen ikke tas til følge): Klagen viser til manglende vurdering etter naturen jf naturmangfoldloven § 7- 10. I tillegg klages det på manglende begrunnelse jf verneforskriften § 1 siste ledd: *Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av*

naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Forvalter har etter beste evne satt seg inn i hvilket handlingsrom vernemyndigheten har til å regulere og begrense organiserte og ikke-organiserte aktiviteter i verneområdet. På noen punkt er verneforskriften tydelig, for eksempel § 7 sjuende ledd «*Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier og stier.*»

Det finnes ingen tilsvarende bestemmelser for ferdsel i sjø. Det eneste i verneforskriften som begrenser ferdsel i sjø er i Sone A sjøfuglfredning som har fastsatte perioder med ferdselsforbud på land og i sjø 15.4-15.7 (50 meters radius).

Utover dette angir § 7 første ledd «*All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner på land og i sjø.*»

§ 7 femte og sjette ledd regulerer organisert ferdsel og større arrangementer:

«Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.

Større arrangementer krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til større arrangementer når det ikke er i strid med verneformålet.»

Organisert ferdsel er omtalt i forvaltningsplanen og er gitt følgende retningslinjer:

Ferdselen betraktes som organisert når personer, lag, firmaer e.l. planlegger, koordinerer eller arrangerer aktiviteten, samtidig som ferdselen omfatter grupper av deltagere eller foregår med en viss hyppighet over et tidsrom.

Vernet hindrer ikke organisert turvirksomhet, så lenge naturmiljøet ikke kan bli skadelidende. Når dette vilkåret er oppfylt, kan slike aktiviteter gjennomføres uten at det søkes om tillatelse.

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha dispensasjon. Kriteriet "som kan skade naturmiljøet" gjelder både for organisert ferdsel og andre ferdselsformer. Kriteriet angir videre at ferdselen kun trenger å ha potensial til å skade naturmiljøet, ikke at skade nødvendigvis oppstår i alle tilfeller. Eksempler på denne type ferdsel kan være telteirer på en slette med trua eller sårbare plantearter eller permanent bruk av en grunnlendt tørreng til ballbane gjennom sommeren.

De som ønsker å utøve denne type ferdsel, har selv hovedansvaret for å vurdere om ferdselen kan skade naturmiljøet. Hvis man er i tvil, skal forvaltningsmyndigheten kontaktes for en vurdering av om aktiviteten krever tillatelse.

Søknader som gjelder ferdselsformer som kan skade naturmiljøet skal vurderes strengt. Kun i tilfeller der eventuelle skader etter ferdselen vil være beskjedne eller lett lar seg reparere, skal søknader vurderes imøtekommet. Det kan settes vilkår for eventuelle tillatelser.

En vurdering av ferdsel og friluftsliv fremgår også i retningslinjer for tilrettelegging for friluftsliv (se nedenfor).

Som det fremgår av forvaltningsplanens retningslinjer (og gitt bred aksept gjennom allemannsretten fra Friluftsløven) så er det ikke begrensninger på uorganisert ferdsel. Vernemyndighetenes verktøy er å forsøke å kanalisere ferdsel bort fra sårbare områder.

Mesteparten av aktiviteten fra Canvas Hove vil være uorganisert ved at man benytter Canvas Hove som base for ulike typer blått friluftsliv. Ved å innføre noen soner og gi føringer for hvor en ønsker å ha denne typen blått friluftsliv vil Canvas i samarbeid med verneområdeforvaltningen bidra til best mulig kanalisering av ferdsel bort fra sårbare områder og sårbart dyreliv.

Fra forvalters side bemerkes det at disse retningslinjene og sonene er innført frivillig fra Canvas Hove sin side og «budd» vil ikke kunnet anmeldes.

Valgfrihet og verneverdier

Friluftslivsutøveren skal i størst mulig grad kunne velge hvor han/hun vil ferdes innenfor nasjonalparken. Samtidig skal ikke friluftslivsaktiviteten være til skade for verneverdiene. Ved behov skal derfor forvaltningsmyndigheten søke å styre ferdselen bort fra spesielt sårbare områder.

Hensynsfull forvaltning

Forvaltningstiltak skal i størst mulig grad utformes slik at brukeren ikke opplever at ferdselen blir unødig regulert. Nødvendig styring av ferdselen skal fortrinnsvis skje gjennom informasjon eller kanalisering gjennom positive tiltak. Strengere håndheving og reaksjoner skal først og fremst benyttes i forbindelse med bevisste overtredelser av reglene i sårbare områder. Merk likevel ferdselsforbudet i sone A.

Tilrettelegging

All tilrettelegging for friluftsliv og ferdsel skal være i tråd med DN-håndbok 27 Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv (2006) og Merkehandboka (2009). Nasjonalparken forvaltes i to hovedgrupper av øyer/områder med tanke på tilrettelegging: Tilrettelagte og ikke tilrettelagte. Graden av tilrettelegging vil variere. Ved all tilrettelegging skal det vurderes konkret om tiltaket kan og bør ha universell utforming. Der universell utforming ikke er forenelig med verneformål og/eller verneverdier, skal det tilstrebes så god tilgjengelighet som mulig.

Vedlikehold

Vedlikehold omfatter ikke ombygging og utvidelse, og skal skje på en slik måte at stier, skilt, bruer og løyper opprettholdes uten å endre karakter. Dette innebærer bruk av materialer, løsninger og teknikker som ikke vesentlig skiller seg fra det som tidligere er benyttet.

Retningslinjer for arrangementer:

Her vil punkt 2 være relevant ettersom Canvas Hove har regelmessige turer med grupper i det samme området (Hovekilen). Det er i vedtaket satt vilkår som regulerer denne typen arrangementer/organiserte turer på lik linje med for eksempel båtrace og Hove TRI. Ettersom aktivitetene er regelmessige, men oppdukkende er det gitt retningslinjer og soner for ulike typer aktivitet.

Denne typen aktiviteter er vurdert som søknadspliktige i saksfremlegget til styremøtet 6.5.20. Tiltaket er vurdert etter nml § 8-12 på side 9 i tråd med § 7 i naturmangfoldloven.

Arrangementer:

Hva er et arrangement?

Et arrangement kan være en forestilling, en konsert, en festival, et stort møte, et idrettsstevne/leir eller lignende. Det er med andre ord mange typer arrangementer. Et arrangement, uansett hvilken type arrangement det er, har gjerne noen fellestrekk og det mest sentrale fellestrekket er: Arrangøren ønsker å samle flere mennesker, på et eller flere steder, og disse menneskene skal delta eller oppleve noe sammen. Ofte vil arrangementer avhenge av en form for tilrettelegging; informasjon/skilting, søppelhåndtering, midlertidige installasjoner osv.

Krav til arrangementer

Arrangementer skal være kortvarige og ikke legge unødige beslag på, eller vesentlig hindre andre besøkende i nasjonalparken. Fare for forurensning, slitasje, støy og forstyrrelse vil også være avgjørende for om et arrangement kan gjennomføres.

Arrangøren skal alltid ha en ansvarlig søker som står ansvarlig for at vilkår til dispensasjonen følges opp før, under og etter arrangementet.

Flerårige tillatelser

Unødvendig regulering og kontroll av aktiviteter skal unngås. Faste arrangementer bør derfor kunne få flerårige tillatelser hvis det ikke oppstår konflikter i forhold til naturmiljøet.

Arrangementer som alltid krever tillatelse

Ofte vil det være en sammenheng mellom omfanget av den organiserte aktiviteten og faren for skade på naturmiljøet. Følgende typer arrangementer krever alltid tillatelse:

- Grupper med minst 100 deltagere. Skoleklasser på tur omfattes normalt ikke av denne regelen.
- Arrangementer med færre enn 50 deltagere, når aktiviteten planlegges gjennomført minst tre ganger pr. år på samme sted. Alminnelig turaktivitet i mindre grupper i regi av familie og venner krever likevel ikke tillatelse etter denne regelen.
- Arrangementer som har behov for midlertidige installasjoner som f.eks.: telt, skilt, gjerder, søppelhåndtering osv.
- Teltleirer med minst 10 telt.

Forvalter har på flere områder sett behov for bedre regulering av ferdsel, dette omfatter flere typer blått friluftsliv som dregging, fiske (også næring), bålbrenning, løse hunder, vannscooter/småbåter og vannsport. For å ivareta sjøfugl ville en dynamisk forvaltning med prioriterte områder som stedsfestes årlig ved oppstart av hekkesesong vært gunstig.

Slike begrensninger kan kun vedtas med særskilt forskrift fra Miljødirektoratet (Verneforskrift § 7 13de ledd: «*Innenfor nærmere avgrensede deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet.*»)

Gjentatte henvendelser fra forvalter til Miljødirektoratet tyder på at dette ikke er høyt prioritert. Dynamisk forvaltning er vurdert å ikke være hensiktsmessig.

Forvalter kan ikke se at man innenfor gjeldende verneforskrift kan forby eller begrense aktiviteten fra Canvas Hove. Unntaket er den delen av aktivitetene med grupper fra Canvas Hove. Her er det satt vilkår som skal ivareta sårbart dyreliv og retningslinjene er på linje med tilsvarende aktiviteter fra eks Hove Tri, Hove Max, Idrettsleiren og andre grupper/arrangementet i nasjonalparken. Det har vært anslagsvis tre slike grupper per uke i høysesong ca 80 turer med ca 200 deltakere. Det er fra 2-5 deltakere per tur.

Canvas Hove har ønsket seg kanaliserende føringer og rammer også for uorganisert ferdsel. Slik ønsker de å bidra til minst mulig til forstyrrelse av dyrelivet.

I klagen påpekes det at aktiviteter fra Canvas Hove kan fortrenge allmennheten og at man ønsker at vannsport /seilaktivitetene flyttes til området rundt Seilerhytta lengre vest. Sundet mellom Gjessøya og Hove kan bli mindre tilgjengelig for motorbåt.

Aktivitet som utøves med Canvas Hove som base er også allmenn ferdsel og på lik linje med at syklende, turgåere og ridende må dele på turterrenget på land, så må ulike typer ferdsel i sjø dele på vannflaten og ferdes hensynsfullt.

Det er Havnesjefen som er myndighet på denne typen ferdsel, og som det skrives i søknaden så vil motorbåt ha vikeplikt for seilende fremkomstmiddel. Canvas melder om svært lite (om noe) konflikt med vanlig motorbåt, men med gjentatte farlige situasjoner med raske småbåter og vannscooter. Flere tilfeller er politianmeldt.

Klagen påpeker også at Canvas Hove kan ha større påvirkning på naturen enn tidligere campingplass (ikke god nok vurdering av samlet belastning). Bruk av redning-assistanse og instruktørbåter trekkes frem som et forstyrrende element i tillegg til selve vannsporten. Det blir også vist til at man ikke kjenner effekten av aktiviteten på dyrelivet (ikke tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag) og at det skal være et samarbeid med Arendal Seilforening. Arendal seilforening ønsket for noen år siden å starte opp et seilsenter på Hove, dette ble avslått av Fylkesmannen og kommunen. Det vises også til at man ikke har vært nok føre-var ved at tillatelsen er gitt med fem års varighet og at de arealmessige grensene som er satt er for korte 50 meter, innspill om 100m).

Alle disse punktene i klagen legger til grunn at aktivitetene fra Canvas Hove er noe som er mulig for nasjonalparkstyret å forby eller begrense. Det er kun organiserte aktiviteter (med visse vilkår) som kan reguleres eller avslås etter verneforskriften. All annen ferdsel er uorganisert, og føringene fra nasjonalparkstyret er frivillige.

Forvalter kan ikke se at det vil være mulig å få aksept for en frivillig grense på mer enn 50 meter som er gjeldende forbudssone i Sone A Sjøfugl. En grense på 100 meter vil gi svært lite handlingsrom for all ferdsel i Hovekilen, som på det bredeste er ca. 280 meter.

Forvalter erkjenner at man har for lite kunnskap som sjøfuglene i Hovekilen, som ikke er gjenstand for regelmessige tellinger slik som for eksempel Nidelvdeltaet og Sømiskilen. SNO er derfor bedt om å følge opp utviklingen av sjøfugl i området, og forvalter tar gjerne imot tilbakemeldinger på utviklingen fra andre.

Det er, etter hva forvalter kjenner til, ikke noe samarbeid mellom Canvas Hove og Arendal Seilforening. Seilforeningen har tidligere søkt om et seilsportsenter på Hove og fått avslag. Denne typen etablering utenfor verneområdet er ikke innenfor

nasjonalparkstyrets mandat, og styret er kun høringsinstans til planer utenfor verneområdet.

Arendal Seilforening har en del aktivitet på Strandhuset som de leier av HDU og har jevnlig aktivitet med joller i Hovekilen. Forvalter har bedt Arendal Seilforening søke om denne aktiviteten som anses som en organisert aktivitet som kan forstyrre dyrelivet.

Bruk av assistanse- rednings og instruktørbåter er en åpning som gis til mange organiserte aktiviteter, og det vises til at det i verneforskriften er gitt unntak for ulike redningsoppdrag:

§ 8. Generelle unntak for ferdsel

Reglene § 7 gjelder ikke ferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

Slik redning er vurdert å være i nødssituasjoner og ikke hyppig forekommende. Det har i 2020 vært anslagsvis 10 slike situasjoner (meddelt fra Canvas Hove). Det er uansett ingen begrensinger på ferdsel med motorbåt i Hovekilen.

Forvalter kan ikke se at det kommer frem momenter i klages som nasjonalparkstyret har myndighet til å regulere eller sette strengere begrensninger for. Unntaket er for den delen av aktivitetene fra Canvas Hove som er organisert. Ca 80 organiserte turer med 2-5 deltakere er etter forvalters vurdering ikke av betydning for dyrelivet i området og det vurderes ikke som nødvendig å sette strengere vilkår. Det vises til at ferdselstelleren på Hoveodden har i snitt 640 passeringer per dag (januar- september 2020) og at antallet passeringer i juli 2020 var 38.154. 2020 ser ut til å få rekord med minst 230.000 passeringer.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at klagen på tillatelser til Canvas Hove for aktiviteter i sjø ikke tas til følge og at den sendes til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Forvalter anbefaler at klagen på ulovlig lagring av båter tas til følge og tas opp med Canvas Hove. Båtene skal være borte nå ifølge Naturvernforbundet.

Det fremholdes i klagen at klagen bør gis oppsettende virkning. Forvalter vurderer at det ikke er mulig å gi oppsettende virkning på frivillige føringer for uorganisert aktivitet. For den organiserte aktiviteten vil oppsettende virkning være relevant dersom aktivitetene var i et slik omfang at de forringet verneverdiene eller kunne føre til varig skade på disse. Forvalter vurderer at disse vilkårene ikke er til stede. Forvalter tilrår at klagen ikke gis oppsettende virkning.

Forvalter anbefaler at Bevar Hoveodden gis avslag som part i saken.

Til Miljødirektoratet

Klage på Canvas tillatelse

Bevar Hoveodden, Norsk ornitologisk forening avdeling Aust- Agder og Naturvernforbundet i Arendal klager på vedtaket som styret i Raet nasjonalpark gjorde i sak ST 20/20 på møte 6.5.2020.

Redegjørelse for organisasjonen Bevar Hoveodden er vedlagt.

Protokoll fra styremøtet ble mottatt 13.5.2020. Klagen er rettidig.

Klagen har 3 ledd:

1. Klage på at Raet nasjonalpark har gitt tillatelse til flere aktiviteter i Raet nasjonalpark uten at Canvas har søkt om tillatelse til disse aktivitetene.
Ber om at vedtaket oppheves og at Canvas ikke tillates å drive med sine aktiviteter i nasjonalparken før tillatelse foreligger. Naturvernforbundet ønsker utsatt iverksettelse fordi vi mener at aktivitetene skader nasjonalparken.
 - a. Begrunnelse
Det som foreligger i saken er kun en redegjørelse/orientering om hvilke aktiviteter som Canvas har planer om å tilby. Naturvernforbundet sendte brev til styret i forkant av møtet hvor vi påpekte at søknad manglet.
Brevet oppgir heller ikke hvem som er ansvarlig for Canvas aktiviteter. Ifølge utkast til verneplan skal det oppgis.
2. Klage på at Canvas har lagret seilbåter i nasjonalparken i vinter, se vedlagt bilde. I følge § 3, 2. ledd, er det ikke anledning til å gjøre det. Vi ønsker båtene fjernet.
Viser også til «Nye atferdsregler for skjærgårdsparken osv» pkt. 7:
Tilleggsbestemmelser: For skjærgårdsparken og andre statlige friluftsområder innføres følgende tilleggsbestemmelser: Opplag av båter er forbudt.
(Canvas lagrer i tillegg mye utstyr noe lengre fra sjøen på campingplassområdet. Denne lagringen kan kreve dispensasjon byggeforbudet i strandsonen, men det må være Arendal kommunes oppgave å håndtere)
3. Dersom Canvas orientering godkjennes som søknad, klages det på vedtaket. Vedtaket må oppheves fordi det ikke er vurdert om aktivitetene er forsvarlig i forhold til målsetting om å verne plantelivet, dyrelivet og naturtyper i nasjonalparken og allmenhetens tilgang til området. Vi ber om utsatt iverksettelse.
 - a. Begrunnelse i forhold til naturen
 - i. Naturmangfoldloven § 7
Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget
Selv om kunnskapen om plante og dyreliv og naturtyper er gode er det mindre kjent hva som kan være effekten av konkrete påvirkninger. For eksempel er det kjent at fugler blir skremt av folk med uheldige virkninger, men det framgår ikke av saken hvor mye forstyrrelser fuglelivet på Hove kan tåle. Ettersom Canvas aktiviteter ikke er beskrevet, men kun antydnet, er det vanskelig å vurdere virkningene av aktivitetene.
Det framgår ikke av sakspapirene om virkningene av Canvas virksomhet i 2019 er blitt vurdert. Det framgår heller ikke om Canvas virksomhet som til

dels skal være i samarbeid med Arendal seilforening er vesentlig forskjellig fra den virksomheten som Arendal Seilforening for noen år siden ønsket å drive i et seilsenter på Hove. Kommunen/fylkesmannen avslo søknaden med begrunnelsen at et seilsenter ville ha negativ virkningen på naturen. Disse to forholdene burde vært vurdert i saksbehandlingen. Vurdering av prøvedriften og vurderingen av virkningene av et seilsenter ville vært en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for vurdering av Canvas aktivitet.

§9 Føre var

Når det ikke framkommer av sakspapirene hvilken virkning Canvas virksomhet kan ha, er det ikke i samsvar med «føre var» prinsippet å gi tillatelse for et så langt tidsrom som fem år. Norsk ornitologisk forening avdeling Aust- Agder har spilt inn at en tillatelse ikke kan gis for 5 år når en ikke kjenner til hvilke virkninger virksomheten har. Om det skulle vært gitt tillatelse, burde det ikke vært for lengre enn en sesong med mulighet for forlengelse. Forutsetningen for forlengelse må minst være en vurdering som finner at virksomheten ikke skader nasjonalparken. Dersom nasjonalparkstyret mener at seilende ikke skal komme nærmere hekkeplassene enn 50 m, må begrensningen settes til ca 100 m slik at seilbåter og assistansebåter har et areal å manøvrere på før 50 m grensa brytes.

Dersom Raet nasjonalpark vil at fugler som myter ikke skal forstyrres av seilbåter, må det lages en regel som er håndterbar for utøverne. Regelen om 100m avstand vil ikke fungere i praksis. For eksempel vil observering av fugl på vannet og holde avstand til disse, ikke være hovedfokus for noen som prøver å beherske et seilbrett eller en planende jolle.

§ 10 Samlet belastning

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

Hoveodden har mye besøk i dag med tydelig påvirkning på naturen. Canvas campingopplegg vurderes av flere å ha større påvirkning på naturen enn den avviklede camping.

Spesielt har Canvas aktiviteter i Hovekilen større virkning. Ved siden av virkningene av de fartøyene som skal leies ut, vil en få virkningene av båtene som inngår i tilretteleggingen av aktivitetene. Aktivitetene vil kreve mye bruk av rednings- assistanse og instruktørbåter. Dette er mindre hurtiggående motorbåter som kan ha uheldig virkning på andre besøkende og naturen. Canvas vil sannsynligvis ha større behov for slike båter enn et seilsenter hvor en større del av utøverne vil være mer sjøhjelpne.

b. Begrunnelse i forhold til Nasjonalparkforskriften § 1 formål, siste ledd

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Saksframlegget mangler drøfting av om Canvas virksomhet i nasjonalparken kan fortrenge allmenhetens rettigheter. Anslagsvis har nasjonalparken på land omkring en kvart million besøkende. Det er ikke kjent hvor mange besøkende det er på sjøen i Hovekilen, men her er mange med båter i alle størrelser. Det er så mange besøkende på Hove at det mange steder til lands og sjøs, er trangt om plassen, spesielt i fint

vær. Vi mener at Canvas aktiviteter av typen snorkling og seiling lett kan fortrenge allmenheten.

Spesielt vil vi peke på at det kan bli konflikter på stranda og i sundet mellom Hoveodden og Gjessøya. Stranda på Hove er en foretrukket strand for småbarnsfamilier. Det skyldes at stranda er langgrunn og det er god plass til å leke på land. Når det er godt vær, er stranda full og utsetting av båter og manøvrering i sjøkanten vil fortrenge badende og lekende. Sundet er mye brukt av de som har båt i Sandumkilen, ca. 50 stk. Sundet er foretrukket led til og fra «utsiden».

Etter vanlige seilingsregler har seilbåter inkl. seilbrett, forkjørsrett og alle skal vike for båter med begrenset evne til å manøvrere (seilbrett med ukyndig seiler). Styret i nasjonalparken rår ikke over seilingsreglene.

Arendal Seilforening har tilhold på Seilerhytta litt vest for Hovekilen. Der er det god plass både på sjøen og på land og Seilerhytta er velutstyrt. Seilaktivitetene bør foregå der og ikke i Hovekilen.

Viser også til utkast til verneplan:

Krav til arrangementer.

Arrangementer skal være kortvarige og ikke legge unødige beslag på, eller vesentlig hindre andre besøkende i nasjonalparken. Fare for forsøpling, slitasje støy og forstyrrelser vil også være avgjørende for om et arrangement kan gjennomføres.

Kravet om utsatt iverksettelse må behandles så raskt som mulig. Dersom kravet avslås, vil vi kreve utsatt iverksettelse hos Miljødirektoratet

Hilsen

Liv Øhn Arneberg

leder

Bevar Hoveodden

Helge Venaas

leder

Norsk ornitologisk forening avdeling Aust- Agder

Morten Wegner

leder

Naturvernforbundet i Arendal

3 vedlegg:

Foto av båtopplag

Brev fra Naturvernforbundet til styret i Raet nasjonalpark

Redegjørelse for organisasjonen Bevar Hoveodden

Jørgen Ubisch <bevoeya@gmail.com>

Klage på tillatelsen til Canvas

liv.arneberg <liv.arneberg@gmail.com>
Til: Jørgen Ubisch <bevoeya@gmail.com>

28. mai 2020 kl. 23:14

Hei

Sender som avtalt kort beskrivelse av Bevar Hoveodden interesseorg. org nr [922542309](#), stiftet 13.04.19

Den 15.10.18 startet Liv Arneberg facebook gruppen Bevar Hoveodden.

Et stort engasjement rundt det som var under planlegging av drift og utvikling av Hoveodden. Gruppen kom i løpet av få dager opp i 4500 medlemmer.

Gruppen har en hovedagenda, som er å bevare Hoveodden for videre generasjoner, uten privatisering og kommersialisering.

Gruppen har kritisert prosessen, og satt spørsmål rundt forvaltningen av området, og bekymringen steg etterhvert som tillatelser vedrørende både bygging og aktiviteter i strandsonen ble startet, noe også uten godkjenninger.

Hilsen

Liv Arneberg

----- Opprinnelig melding -----

Fra: Jørgen Ubisch <bevoeya@gmail.com>

Dato: 27.05.2020 12:48 (GMT+01:00)

Til: Helge Venaas <helge@venaas.org>, liv.arneberg@gmail.com

Ko: Ole Peder Tverdal <olepeder.tverdal@gmail.com>, Morten Wegner <morten.tveit1982@gmail.com>

Emne: Klage på tillatelsen til Canvas

[Sitert tekst skjult]

Naturvernforbundet i Arendal

Arendal 2. mai 2020

Styret i Raet nasjonalpark

Naturvernforbundet i Arendals kommentar til:

ST 20/20 Søknad om aktiviteter i Hovekilen og omegn- Canvas
Hove- Raet nasjonalpark

2020/3700

Naturvernforbundet i Arendal har sett på brevet fra Canvas Hove og vil tillate seg å komme med noen kommentarer til brevet.

Som nasjonalparkstyret sikkert er kjent med, har Naturvernforbundet i Arendal på flere måter engasjert seg i forvaltningen av Hoveodden. Naturvernforbundet mener dette engasjementet er innafor det som er vårt formål.

Brevet fra Canvas Hove er en løs beskrivelse av de aktivitetene som Canvas Hove har tenkt å selge på Hoveodden. Omfang er kun antydning og tidsangivelser mangler. Naturvernforbundet kan ikke forstå brevet kan være en søknad om tillatelse til å drive med aktiviteter innafor nasjonalparken.

Brevet fra Canvas Hove er etter Naturvernforbundets syn, ikke nok til å vurdere om aktivitetene er i samsvar med forskriftene til Raet nasjonalpark.

Naturvernforbundet synes ikke at Canvas Hove kan drive med sine aktiviteter før nasjonalparkstyret etter søknad, har godkjent aktivitetene. Canvas Hove bør få opplyst at aktivitetene ikke kan starte før tillatelse er gitt.

Ber om å få referat fra styremøtet 6.5.2020.

Vennlig hilsen

Jørgen Ubisch

Naturvernforbundet i Arendal

CANVAS HOVE AS
Hoveodden 200
4818 FÆRVIK

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2020/3700-0
PRIMÆRKLASSERING

Deres ref.

Dato 14.05.2020

Svar på søknad om aktiviteter i Hovekilen og omegn- Canvas Hove- Raet nasjonalpark

Søknaden er behandlet på styremøtet i Raet nasjonalpark den 6.5.20. Søknaden er innvilget med vilkår.

Styret ber SNO v /Arild Pfaff følge opp og overvåke dyrelivet i Hovekilen.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

(MOTTAKERLISTE)

Kopi til:
Agder fylkeskommune
Statens naturoppsyn
Arendal kommune
Fylkesmannen i Agder
(KOPITILTABELL)

Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Pb 525	4605	KRISTIANSAND S
Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/3700-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 24.04.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	20/20	06.05.2020

Søknad om aktiviteter i Hovekilen og omegn- Canvas Hove- Raet nasjonalpark

Vedlegg:

1 Aktiviteter på Canvas Hove 2020

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir tillatelse til organiserte aktiviteter i Hovekilen for Canvas Hove og deres kunder for fem år etter søknad med hjemmel i Forskrift om vern av Raet Nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner. Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632), § 7 femte og sjette ledd.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

- Det gis tillatelse til seilbrett, havkajakk, SUP, dykking med og uten elektrisk vannskuter, fridykking, kanopadling og jolleseiling. Eventuelle endringer i aktiviteter skal avklares med forvalter.
- Aktivitetene kan gjennomføres hele året.
- Aktivitetene kan benytte Hovekilen og øvrige sjøområder i Raet nasjonalpark med følgende begrensinger:
 1. Havkajakk, SUP, kano og andre aktiviteter som har rekkevidde inn på grunne områder skal gjennomføres med

50 meters avstand til hekkekolonier (St.Helena, Kaninholmene og Terneskjær (skjær langs badestrender på Hove Camping- innerste av to N: 6477592 Ø: 490018) i Hovekilen i perioden 15.3-15.7.

2. Brettseiling og jolleseiling og andre aktiviteter med seil og fart skal gjennomføres sørvest for St.Helena-Kaninholmen i Hovekilen, og ellers holde 50 meters avstand til hekkelokaliteter i perioden 15.3-15.7.
 3. Utsetting og ilandføring skal være på stranden ved Canvas Hove/Fergebrygga. Utenom høysesong skal det avgrenses et 50 meter bredt område til ilandføring/utsetting av alle aktiviteter for å redusere forstyrrelse på stranden for øvrig.
 4. Det er i perioder svært mye fugl i Hovekilen (myting på sensommer, vår- og høsttrekket og en del overvintrende fugl). Det skal holdes 100 meters avstand til flokker av fugl på vannflaten.
- Informasjon om nasjonalparken og verneverdier i området skal formidles til brukere/kunder. Dette skal rettes spesielt inn mot ålegressenger og sjøfugl.
 - Øvrig ferdsel i området skal ikke hindres.
 - Sikringsbåter tillates for å ivareta sikkerheten til deltakere på sjøen.
 - Ved akutte hendelser kan øvrige vilkår fravikes.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksprotokoll i Raet nasjonalparkstyre - 06.05.2020

Behandling:

Forvalter orienterte om sin vurdering av søknaden. Aktivitetene er i varierende grad søknadspliktige, men Canvas Hove har valgt å søke om hele sin aktivitetsportefølje. Utleie av utstyr til bruk på egenhånd er ikke søknadspliktig, mens organiserte grupper/turer kan være søknadspliktige. Kun aktiviteten i Raet nasjonalpark (se kart) skal behandles (reguleringsplanarbeid pågår utenfor nasjonalparken).

Det er etter forvalters mening satt gode vilkår som rammer inn aktiviteten og ivaretar spesielt sjøfugl i området.

Tilsvarende vilkår og tillatelse er gitt idrettsleiren, Powerboat, regattaer og andre liknende arrangementer.

Styret diskuterte forholdet til reguleringsplan og hva som kan vedtas innenfor gjeldende lovverk og praksis. Styret hadde også en diskusjon rundt varigheten på vedtaket.

Vedtak

Følgende vedtak er enstemmig vedtatt:

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir tillatelse til organiserte aktiviteter i Hovekilen for Canvas Hove og deres kunder for fem år etter søknad med hjemmel i Forskrift om vern av Raet Nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner. Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632), § 7 femte og sjette ledd.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

- Det gis tillatelse til seilbrett, havkajakk, SUP, dykking med og uten elektrisk vannskuter, fridykking, kanopadling og jolleseiling. Eventuelle endringer i aktiviteter skal avklares med forvalter.
- Aktivitetene kan gjennomføres hele året.
- Aktivitetene kan benytte Hovekilen og øvrige sjøområder i Raet nasjonalpark med følgende begrensninger:
 5. Havkajakk, SUP, kano og andre aktiviteter som har rekkevidde inn på grunne områder skal gjennomføres med 50 meters avstand til hekkekolonier (St.Helena, Kaninholmene og Terneskjær (skjær langs badestrender på Hove Camping- innerste av to N: 6477592 Ø: 490018) i Hovekilen i perioden 15.3-15.7.
 6. Brettseiling og jolleseiling og andre aktiviteter med seil og fart skal gjennomføres sørvest for St.Helena-Kaninholmen i Hovekilen, og ellers holde 50 meters avstand til hekkelokaliteter i perioden 15.3-15.7.
 7. Utsetting og ilandføring skal være på stranden ved Canvas Hove/Fergebrygga. Utenom høysesong skal det avgrenses et 50 meter bredt område til ilandføring/utsetting av alle aktiviteter for å redusere forstyrrelse på stranden for øvrig.
 8. Det er i perioder svært mye fugl i Hovekilen (myting på sensommer, vår- og høsttrekket og en del overvintrende fugl). Det skal holdes 100 meters avstand til flokker av fugl på vannflaten.
- Informasjon om nasjonalparken og verneverdier i området skal formidles til brukere/kunder. Dette skal rettes spesielt inn mot ålegressenger og sjøfugl.
- Øvrig ferdsel i området skal ikke hindres.
- Sikringsbåter tillates for å ivareta sikkerheten til deltakere på sjøen.

- Ved akutte hendelser kan øvrige vilkår fravikes.
- Det skal sendes inn en årlig rapport på aktivitetene som gjennomføres i Raet nasjonalpark.
- SNO skal følge opp aktivitetene og vurdere påvirkning på sjøfugl.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Canvas Hove har etablert et overnattings og aktivitetstilbud på Hoveodden. De søker om å gjennomføre organiserte aktiviteter i Raet for deres kunder. Aktivitetene er både i organiserte grupper og kurs, samt utleie av utstyr som deltakerne bruker på egenhånd.

Canvas Hove har uttrykt et ønske om å ta mest mulig hensyn til verneverdiene i området. De har deltatt på nettverkssamlinger for blått friluftsliv i marine verneområder/nasjonalparker og ønsker i samarbeid med verneområdeforvaltningen å gi mest mulig oppdatert info om sjøfugl til sine kunder og andre som benytter området.

Gjennom nettverket har det kommet forslag fra Canvas Hove på en tavle i cortenstål med kart over Hovekilen der man fortløpende kan sette på magneter med områder der det hekker sjøfugl eller andre hensyn.

Ansatte/eiere i Canvas Hove har videre erfaring med organiserte aktiviteter og turer til verneområder i store deler av verden, inkludert Svalbard og USA, der lovgivningen er mye strengere enn i norske nasjonalparker.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.*

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:
Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som

israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

- *I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.*
- *I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.*
- *I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.*

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ferdsel og friluftsliv er regulert i § 7, her femte ledd:

Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Retningslinjer for organisert ferdsel (fra Utkast til forvaltningsplan) sees nedenfor.

Ferdselen betraktes som organisert når personer, lag, firmaer e.l. planlegger, koordinerer eller arrangerer aktiviteten, samtidig som ferdselen omfatter grupper av deltagere eller foregår med en viss hyppighet over et tidsrom.

Vernet hindrer ikke organisert turvirksomhet, så lenge naturmiljøet ikke kan bli skadelidende. Når dette vilkåret er oppfylt, kan slike aktiviteter gjennomføres uten at det søkes om tillatelse.

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha dispensasjon. Kriteriet "som kan skade naturmiljøet" gjelder både for organisert ferdsel og andre ferdselsformer. Kriteriet angir videre at ferdselen kun trenger å ha potensial til å skade naturmiljøet, ikke at skade nødvendigvis oppstår i alle tilfeller. Eksempler på denne type ferdsel kan være tellleirer på en slette med trua eller sårbare plantearter eller permanent bruk av en grunnlendt tørreng til ballbane gjennom sommeren. De som ønsker å utøve denne type ferdsel, har selv hovedansvaret for å vurdere om ferdselen kan skade naturmiljøet. Hvis man er i tvil, skal forvaltningsmyndigheten kontaktes for en vurdering av om aktiviteten krever tillatelse.

Søknader som gjelder ferdselsformer som kan skade naturmiljøet skal vurderes strengt. Kun i tilfeller der eventuelle skader etter ferdselen vil være beskjedne eller lett lar seg reparere, skal søknader vurderes imøtekommet. Det kan settes vilkår for eventuelle tillatelser.

Vurdering

Det er forvalters vurdering at deler av aktivitetene fra Canvas Hove vil falle inn under kategorien organisert ferdsel som kan skade naturverdiene (verneforskriften § 7, femte ledd) og at det derfor er riktig at Canvas Hove søker om en tillatelse til deres aktiviteter.

Aktiviteter på vannflaten vil på ulike måter forstyrre fuglelivet. I prosjektet «Nye veier for det blå friluftslivet» har man benyttet følgende gradering av blått friluftsliv der 9 er mest forstyrrende og 0 uten forstyrrelse. Dette er basert på en sammenstilling av forskning på en rekke aktiviteter og ulike arter av sjøfugl.

Forstyrrelsesniveau (effekt)

- Jetski/vandscooter (9)
- Speedbåt (9)
- Kitesurfing (8)
- Windsurfing (7)
- Motorbåt (5)
- Løse hunde (5)
- Seilbåt (4)
- Fuglekigger (4)
- Robåt (3)
- SUP (3)
- Kajak/kano (3)
- Ridetur (2)
- Gåtur (2)

Fra rapporten (under ferdigstilling)

Den direkte effekt af friluftslivs forstyrrelser af dyrelivet beskrives med tre begreber:

- Forstyrrelsesafstand - afstanden til forstyrrelsen, hvor adfærd hos arten ændres af forstyrrelsen.
- Forstyrrelsesintensitet - fald i artens udnyttelsesgrad af levested, som følge af forstyrrelsen.
- Flugtafstand – afstanden til forstyrrelsen, hvor arten søger væk.

DE konkrete afstandsbegreber skal anvendes med forsigtighed, fordi de varierer efter landskab, årstid, floksammensætning og endda vejrforhold. Alligevel er flugt- og forstyrrelsesafstande ofte anvendt ved i følsomhedskortlægning, færdselsregulering eller beskyttede områder med hensyn til dyrelivet, fordi det er nødvendigt med en konkret måleenhed for forstyrrelser.

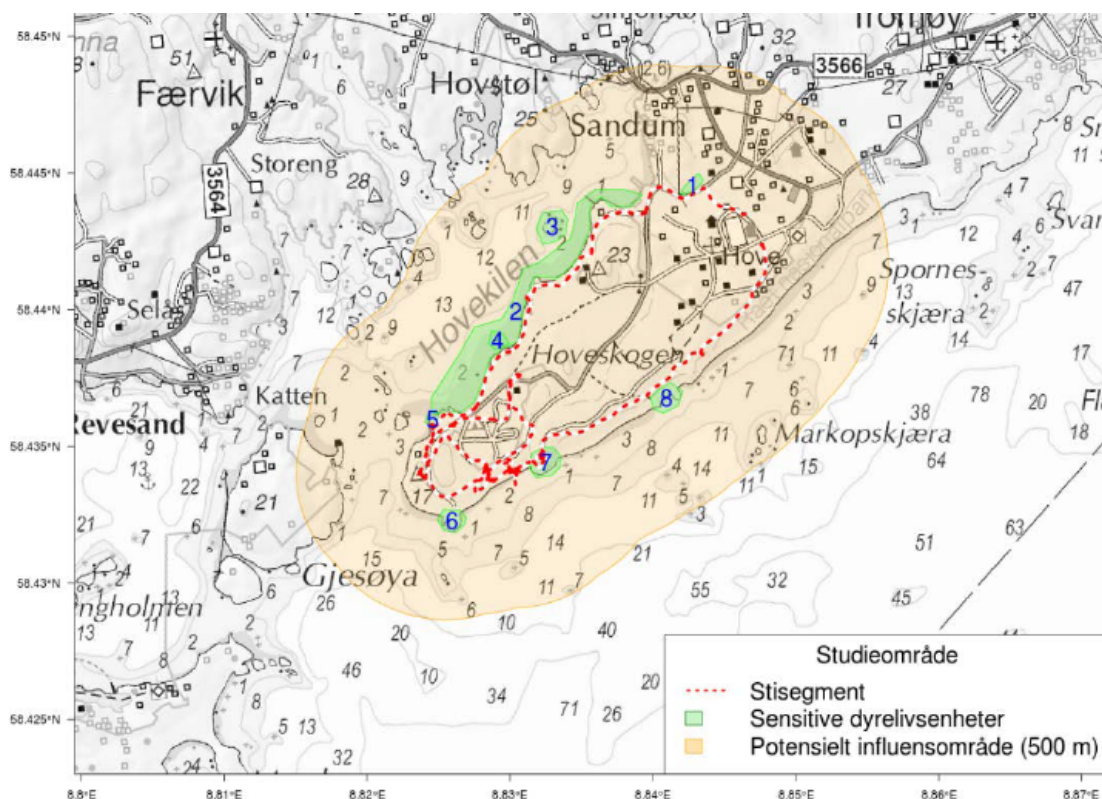
Canvas Hove har søkt om seilbrett/windsurfing (7), seilbåt/jolle (4), SUP (3), kajakk/kano (3) og dykking (ikke vurdert).

En inndeling i seilbrett+ seilbåt og kano+ kajakk+ SUP er logisk ettersom både seilbrett og seilbåt har høy fart, foregår stort sett på åpent farvann og har raske retningsskifter. SUP + Kano + Kajakk har alle redusert fart, jevn retning og benyttes ofte langsmed land og på grunne områder.

Tidsrommet for de ulike omsøkte aktivitetene er også svært viktig å ta opp til vurdering. ettersom Hove er et viktig område for sjøfugl i flere kritiske perioder: Hekkesesongen varer fra ca 15.3-15.7, og flere rødlistede og sårbare arter hekker i området – blant annet tjeld, makrellterne og fiskemåke. Hovekilen er videre et svært viktig område for næringssøk under høst- og vårtrekket, det er en rekke arter som mellomlander her av både måker, ender og vadefugl. Mange ender myter samlet på sensommeren og er da ikke flygedyktige, og svært sårbare for forstyrrelser. De trekker gjerne inni lune beskyttede farvann som Hovekilen. Den indre delen vurderes som spesielt viktig.

En rekke arter velger også å overvintre i området og på grunn av kulden og redusert mattilgang er dette også en kritisk tid. Våren 2020 ble det funnet avmagret og død ærfugl i hele ytre og indre Oslofjord (ukjent årsak). Ved uvær er det også mange fugler som trekker inn i Hovekilen som en nødhavn.

Det er gjennomført sårbarhetskartlegging av Hovekilen som en del av arbeidet med besøksstrategi for Raet nasjonalpark (der Hove er en viktig innfallsport). Sårbarhetsvurderingen gjelder kun Hoveodden og de indre delen av Hovekilen (som er mindre tilgjengelige for allmenn ferdsel) er derfor ikke med.

Figur 3.4 Oversikt over arealet der det er gjennomført sårbarhetsvurdering for dyreliv langs stien på Hoveodden med sensitive dyrelivsenheter. Sensitive dyrelivsenheter er markert i grønt med blå nummerangivelser. Se Tabell 3.4 for detaljer vedrørende sensitive enheter.

Det er forvalters vurdering at det er knyttet minst like sårbare dyrelivsenheter til lokaliteter på St.Helena, Flageborg og Færvikkilen.

Kunnskapsgrunnlaget (jf nml § 8) vurderes som tilstrekkelig da området er godt kartlagt og undersøkt, både gjennom flere hundre registreringer i artskart, naturtyperegistreringer og sårbarhetskartlegging av Hovekilen (NINA, 2019) og føre-var-prinsippet tillegges ikke vekt i vurderingen (nml. § 9).

Samlet belastning av aktiviteter i Hovekilen er omfattende, dette er et av de mest benyttede områdene i parken som samtidig har store verneverdier. Det vurderes derfor at det er viktig å sette vilkår som ivaretar dyrelivet på en så god måte som mulig.

Økosystembelastningen ved en gjennomføring av de omsøkte aktivitetene anses som begrenset dersom man ivaretar forstyrrelse av dyreliv med målrettede vilkår. Det påpekes at hovedvekten av aktiviteten vil være i høysesong samtidig med en betydelig del ikke organisert ferdsel og at bidraget fra aktivitetene fra Canvas Hove vil være liten. Det kan være 200 båter i Hovekilen i fellesferien. Utenom høysesong vil hovedvekten av bruken i området være turgåere + noe fiske. Da vil aktivitetene til Canvas Hove utgjøre en større påvirkningsfaktor som det er aktuelt å ramme inn med vilkår (nml. § 10).

§ 12 i nml. vurderes ivaretatt med vilkår i tillatelsen om forsvarlig drift og opprydding. Eventuelle kostnader ved miljøforringelse, skal bæres av tiltakshaver, jf. nml. § 11.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at det gis tillatelse til aktivitetene som omsøkt med vilkår.

Arkivsaksnr: 2020/203-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 25.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	39/20	09.10.2020

Skjøtselsplan Spornes

Vedlegg:

- 1 Arendal - Spornes - svar på spørsmål om gjerder og avstand fra kommunal veg
- 2 Skjøtsels plan for Spornes nasjonal park
- 3 Raet nasjonalpark - Spornes - uttalelse - skjøtselsplan

Forvalters innstilling

Forvalter ber styret ta Skjøtselsplanen opp til vurdering. Forvalters anbefaling er at skjøtselsplanen godkjennes og sendes på offentlig høring.

Saksopplysninger

NIBIO har på oppdrag av Raet nasjonalpark utarbeidet skjøtselsplan for Spornes. Skjøtselsplanen er utarbeidet av Ellen Svalheim m.fl. og ble ferdig mars 2020. I arbeidet har man forsøkt å ivareta botanikk, kulturlandskap, insekter, fugl, dyr, geologi og friluftsliv. Det er laget en flerårig plan med underveisevalueringer hvor målet er å høste erfaringer av utførte tiltak.

Det er inngått kontrakt over 10 år med Sivert Svane fra Skagerak Trepleie AS om skjøtselsarbeidet. Han er en svært rutinert arborist og kulturlandskapspleier. Skjøtselen startet opp vinteren 2020-2021.

Det ble invitert til møte om skjøtselsplanen på Spornes 20.08.20 der Rådgivende utvalg + en del grunneiere i området var invitert. Det deltok ca 35 personer på møtet med bred deltakelse fra mange ulike interesser.

Ellen Svalheim presenterte skjøtselsplanen og Sivert Svane la frem sin plan for gjennomføring. Gjennomføring skiller seg fra beskrivelsen i skjøtselsplanen på et punkt: Sivert Svane ønsker å fjerne kratt maskinelt før oppstart av beite på hvert felt.

Dette mener han vil gi raskere restaurering og være mer økonomisk. Det vil bli betydelige merkostnader på frakt av maskiner til og fra Spornes dersom man skal rydde etter beitedyrene i løpet av sesongen. I oppstarten vil det være primært trevirke som tas ut og dette har liten beiteverdi.

Rydding blir på denne måten utført før man setter opp gjerder, som også er en «begrensning» nå man skal ta ut krattet.

Gjerder er vurdert som nødvendig for å ivareta sikkerheten til dyrene som går på beitet. Det vil bli satt opp tre større innhegninger (år 1, år 3-4 og år 6-8 omtrent) og gjerdet vil være fast netting med topptråd og bunntråd. Overtråd vil ha mulighet for strøm.

Felt 1+2 er mellom p-plass og tangveien, utenom hyttene.

Felt 3 er «foran» Arendal Herregaard ned til kyststi.

Felt 4 er mellom p-plass og Spornesfjellet

Egne felt med eng/tørrbakkevegetasjon skal ryddes manuelt og ikke beites. Disse skal slås på sensommeren. Andre felt med kratt 8slopetrn m.fl) skal stå rørt. Målet er at arter som kan bli negativt påvirket av restaureringen allikevel skal finne egnete habitater gjennom restaureringsperioden.

Nye skudd av vier/selje m.m. vil beites tidlig vår og høst. Det vil ikke være beitedyr i området i høysesong for blomstring/insekter. Man vil så langt mulig unngå beitedyr i hekketiden april-juli, men på våren må man se litt ann behovet for beitetrykk og hvor lenge det ligger snø.

Det kom mange innspill på møtet og generelt var det en svært positiv oppslutning om skjøtselsplanen.

- Mer trevegetasjon bør tas ned umiddelbart, spesielt i felt 3 (strider mot planen)
- Ønske om oppstart i felt 3 i stedet for felt 1+2 (strider mot planen)
- Innspill om at tradisjonelt har området vært beitet med hest /ku jf gamle bestemmelser. (Sivert er positiv til et samarbeid om dette utover i skjøtselsplanens virketid. I oppstart er geit mest effektivt ettersom de tar skudd fra lauvtrær.)
- Innspill om grunneiers beiterettigheter (Ingen har krevd eller søkt om disse og oppdrag med tilbakeføring var oversendt grunneierlaget)
- Økt fokus på geologi og fjerning av vegetasjon fra terrassene (det vil bli rydding i rullesteinsbeltet manuelt i tillegg)
- Ønske om fjerning av fremmede treslag og vegetasjon inn mot Myra (dette vil vurderes etter hvert og i dialog med grunneiere)
- Ønske om beite/skjøtsel også lengre øst. (Dette vil vurderes når man har erfaringer fra Spornes, i mellomtiden kan man for eksempel beite med beitedyr i området – for eksempel med nofence. Gjerder er søknadspliktig)

- Innspill om å være obs på nattergal – trives i krattvegetasjon og det er registrert flere individer sommeren 2020.

Det har også kommet noen innspill tilsendt, samt en presisering fra Agder Fylkeskommune. Skjøtselen i området er avklart med bygartner i Arendal kommune.

Vurdering

Skjøtselsplanen er et grundig og godt utarbeidet dokument fra NIBIO. Den har fått svært positiv mottakelse fra flere fagfelt og interessefelt.

Beiterettigheter:

Forvalter har vurdert det slik at ettersom ingen har gjort krav på beiterettigheten på Spornes de siste tiårene, så er det pdd ikke mulig å beite på Spornes. Restaurering krever omfattende kunnskap og ressurser, og kan ikke gjøres kun med beitedyr. Det er forvalters mening at man nå restaurerer Spornes med tanke på å få tilbake beitekvaliteter som selvsagt skal være mulig å benytte av de med beiterett. Dersom ingen med beiterett ønsker å holde beitedyr på området, vil det være mulig å tilby beitet til andre. Beiteregimet må også være tilpasset andre hensyn i området, for eksempel insekter, friluftsliv og hekkende fugl.

Fra: Hervik, Michael Sørensen[Michael.Sorensen.Hervik@arendal.kommune.no]
Sendt: 6. jul 2020 08:22:53
Til: Postmottak FMAG
Tittel: 20/8648-1 - Spornes - Nasjonalparken - Gjerder- avstand fra kommunal veg

Hei,

For nye områder ville kravet vært minst 2.5m og utenfor vegens sideareal (grøft). Her forstår vi det som at grøften er litt mindre. Gjerdene bør allikevel settes utenfor vegrøften for å sikre vår tilgang til den og lette driften. Avstand mellom kjørebane og gjerde er også viktig av trafikksikkerhetshensyn, for å bevare bruken av sidearealet som fluktvei for myke trafikanter.

Vennlig hilsen
Michael Hervik

ARENDAL KOMMUNE

Kommunalteknikk og geodata.
Tlf: 37013000 / 95331248

Fra: Gulbrandsen, Jenny Marie <fmavjmg@fylkesmannen.no>
Sendt: mandag 29. juni 2020 12:17
Til: Postmottak Arendal kommune <Postmottak@arendal.kommune.no>
Emne: Gjerder- avstand fra kommunal veg

Hei!

Vi skal sette opp gjerder på Spornes (Nasjonalparken), er det noen krav til avstand fra veg vi bør overholde? Det blir permanente gjerder fra Agder Gjerde AS og med stålnetting med topp og bunntråd, ca 130 cm høyt.

Vi ønsker fortrinnsvis på vegskulder eventuelt rett på andre siden av grøften. Traseen vil bli ryddet slik at man kan bruke krattknuser «over» gjerdet, men dette blir trolig ikke nødvendig ettersom vi skal ha beitedyr der.

Med vennlig hilsen
Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Fylkesmannen i Agder

Telefon: 37 01 78 45
Mobil: 98 46 06 18
E-post: fmavjmg@fylkesmannen.no
Web: [//www.fylkesmannen.no/ag](http://www.fylkesmannen.no/ag)

16.08.2020

Nasjonalparkforvalter Jenny M. Gulbrandsen
Raet Nasjonalpark

Kommentarer til Skjøtsels plan for Spornes nasjonal park

Det er svært positivt at det nå foreligger planer for skjøtsel av Spornes og forhåpentlig føre det til det gamle kulturlandskap det engang var med grasvoller utsikt over havet og fine lyngheier kommer tilbake.

Jeg har noen kommentarer, presiseringer og forslag til korreksjoner til planen.

Ad innkalling/bekjentgjørelse om planene.

Det er mottatt forslag til skjøtsels for Spornes i Raet nasjonalpark. Innkallelsen er sendt til en rekke instanser bl.a. Grunneierstyret m. medl. Men det er flere med beiterett og tang rettigheter som ikke har mottatt planen til vurdering og uttalelse.

Ang. Formål

Det skrives at det ikke legges til grunn tilbakeføring til det gamle kulturlandskap, men fokus på avbøtende tiltak i enkelte deler av skjøtselområdet.

Jeg foreslår at hensikten og formålet med skjøtsels planen burde være hindre gjengroing, dvs. å tilbakeføre området til det gamle kulturlandskap slik at det særpregede landskapet igjen kommer frem i dagen.

Noen fakta

Tidligere og fortsatt er det slik at hvert «bygdesamfunn» på «Utsia» av Tromøy hadde og har sine avgrensede beite og tang rettigheter. Bjelland/Botne hadde sitt område, Lia- Brekka hadde sine områder og Sandum- Gjervold hadde sitt område innbefattet Spornes. Hove gård hadde Hoveodden

Gårdene på Brekka, lia og Bjelland har ikke hatt beite og tang rettigheter på Spornes.

Gårdene på Sandum, innbefattet Tågevold, Gjervold, Myra og Flademoen eide Spornes el. hadde rettigheter her.

Da nasjonalparken ble vedtatt hadde staten for lengst overtatt eiendomsretten til mesteparten av Spornes .

Det statlige eierskap har skjedd på flere måter. Mine foreldes gård, den ene Lillebakk gården på Sandum, ble ekspropriert av tyskerne - innbefattet deres del av Spornes. Det ble ikke tilbakeført etter krigen. Den andre Lillebakk gården ble eid av min onkel. Reidar Markussen. Han ønsket ikke hytte utbygging på Spornes, men ønsket at området skulle forbli slik som det var. Han inngikk derfor et makeskifte med staten. Han opplyste til meg bl.a. at endel av avtalen var at staten skulle vedlikeholde «naturen» på Spornes. Det ble aldri gjort. Han beholdt beiterettighetene og tangretten. Lignende forhold gjelder andre gårdsbruk i området.

Under «krigen» ble nesten alle hus og gårdsbruk på Sandum rekvirert av tyskerne. Eierne måtte finne seg andre steder å bo. Derfor var det heller ikke noen kuer å ha på beite her i krigsårene. En tid etter krigen var det påny i noen år kuer på beite på Spornes området.

Grunneierlaget.

Grunneierlaget ble dannet ved opprettelsen av nasjonalparken. På Tromøy består grunneierlaget av de fleste, men ikke alle grunneiere (gårdsbruk) innen nasjonalparken.

Det innebærer at flere gårdsbruk fortsatt har beite og tangrettigheter på Spornes, selv om de nå ikke har eiendom i nasjonalparken.

Det ble diskutert i grunneierlaget om disse som hadde gamle rettigheter skulle være medlemmer. Men de er hittil ikke invitert. Flere av disse gårdsbrukene med tinglyste beite og tang rettigheter/servitutter på Spornes har ikke fått tilsendt skjøtselsplanene eller er innkalt til kommende møte.

Ad gamle beite - og tang rettigheter, «Servitutter».

Dette er rettigheter som følger de enkelte gårdsbruk. Selv om eiendommer der det er slike rettigheter skifter eier, består likevel rettigheten til de aktuelle gårdsbruk. Dette gjelder også for Spornes.

Det henvises til utredningen «Sentral beiterettslige spørsmål. Utdrag av domstolenes praksis innenfor beiterett v. Adv. f. Hjort 14.juli 2006, Prosjekt beiterett». Det henvises også til Servituttloven.

Beiterettigheter står sterkt juridisk. De foreldes ikke. De kan ikke uten videre slettes eller forandres av grunneier, f.eks. staten v. fylkes mann i dette tilfelle. Grunneierlaget har ikke som foreslått i rapporten, ingen myndighet til å endre/frata disse rettigheter.

Som det står i skjøtsels planen var det tidligere beite av ku og noe hest langs utsiden av Tromøy, deriblant Spornes.

Det er riktig. Det står videre at dyreslag som er brukt tidligere **må vektlegges** i planen.

Det skal diskuteres på kommende møte den 20 ds. hvilken dyreart som er best egnet ku, sau, geit m.fl. i ryddearbeidet nå og på sikt.

I følge lovverket fremkommer det at de som har disse rettigheter kan bestemme hvilke dyr vedkommende vil ha på beite. På Spornes området var det kyr som dominerte. Det er naturlig at det blir slik også i fremtiden.

På Tromøy har det påny blitt stort og økende antall kuer og hester.

Det har vist seg at frittgående kuer holder kratt- veksten godt nede slik som det ble gjort i «gamle dager».

Jeg mener at å fastholde at den gamle tradisjon med å bruk kyr bør fastholdes for fremtiden. Det er i tråd med de gamle beiterettigheter og tradisjon.

Jeg skal gi et eksempel: På Bjelland - Botne skogen er det gamle beiterettigheter som påny er tatt i bruk for kyr. Ved innføringen av nasjonalpark bestemte daværende fylkesmann Djupesland og hans folk at det skulles beites med sau og ikke

med storfe. Jeg klaget dette vedtaket til departementet. Dette førte frem og de skrev at det kunne beites med kyr om eier (med beiterett) ønsket det.

Konklusjon:

1. Det er meget positivt at det offentlige nå begynner å fokusere på å få bukt med «krattskogen» på Spornes. Jeg håper å få tilbake det gamle kultur landskap med gress og lyng heier.
2. Innkallelsen er mangelfull. Flere med gamle beiterettigheter mm har ikke fått sakspapirer el. Innkallelse til kommende møte .
3. Beiterettigheter er mangelfullt omtalt. Det er tross alt de som har beiterettigheter som har det siste ord om hvilke dyr som skal beite her i fremtiden.
4. Staten v. Fylkesmannen el. styret i nasjonalparken kan ikke endre eller frata beiteretten og tang retten el. delegere disposisjons retten til f.eks. grunneier styret.
5. Personlig mener jeg at en bør satse på storfe dvs. kuer ved arbeidet med å gjenopprette naturen det gamle kulturlandskapet på Spornes. Det storfe som tidligere som har holdt krattskogen borte og holdt gjengroing i sjakk.

Mvh Nils P. Boye

Ps. Det omtalt to forminner- gravhauger i skjøtelsplanen. I henhold karts-kisse over Spornes område registrerte MM Boye i 1922, Aust Agder arkivet/ Universitets oldtidsamling , i alt 7 gravhauger i det aktuelle område. Ds.

FYLKESMANNEN I AGDER
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Dato: 22.09.2020
Vår ref: 20/23750-4
Deres ref: 2020/205-0
Saksbeh.: Bård Andreas Lassen

Jenny Marie Gulbrandsen

Uttalelse til forslag til skjøtelsplan for Spornes i Raet nasjonalpark

Vi viser til forslag til skjøtelsplan for Spornes i Raet nasjonalpark.

Skjøtelsplanen innebærer diverse tiltak i det statlig sikrede friluftslivsområdet Spornes (FS00000519) som eies av Miljødirektoratet. Ifølge *Forskrift om fylkeskommunenes oppgaver innenfor friluftslivsområdet* skal fylkeskommunen ivareta statens forvaltningsansvar i de statlig sikrede friluftslivsområdene i fylket. Dette innebærer blant annet å avgjøre søknader om midlertidige omdisponering av de sikrede områdene. Skjøtelsplanen innebærer at deler av det statlig sikrede friluftslivsområdet gjerdes inne som beitemark. Dette betyr også at enkelte stier gjerdes inne. Utestengelse av allmennheten som følge av inngjerding kan i noen tilfeller bli regnet som omdisponering av friluftslivsområdet, men etter vår vurdering vil skjøtelsplanen med foreslåtte åpne ferdselsårer sikre at allmennhetens bruk av området i liten grad blir skadelidende. Det er derfor ikke nødvendig å søke om midlertidig omdisponering.

Det er Arendal kommune som er drifts- og tilsynsansvarlig på Spornes, og vurdering av behov for skjøtselstiltak faller inn under kommunes ansvarsområde. Vi overlater derfor til kommunen å ta nærmere stilling til de konkrete forslagene i planen.

Vi minner om at fylkeskommunen forvalter en egen tilskuddsordning for skjøtels- og tilretteleggingstiltak i statlig sikrede friluftslivsområder. Kommunen kan søke om tilskudd til gjennomføring av skjøtselstiltak, dersom tiltakene er omtalt i godkjent forvaltningsplan for det statlig sikrede friluftslivsområdet.

Med hilsen

Ann Camilla Schulze-Krogh
avdelingsleder
Bærekraftig utvikling

Bård Andreas Lassen
rådgiver
Bærekraftig utvikling

Brevet er godkjent elektronisk.

Kopi til: ARENDAL KOMMUNE

Besøksadresse:
Tordenskjolds gate 65, 4614
KRISTIANSAND S
Postadresse:
Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal

Telefon:
38 05 00 00
E-post:
postmottak@agderfk.no

Org.nr.:
921 707 134
Nettsted:
www.agderfk.no

Arkivsaksnr: 2020/204-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 25.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	40/20	09.10.2020

Innspill Besøksstrategi

Vedlegg:

- 1 KOMMENTAERER TIL HØRINGSUTKAST BESØKSSTRATEGI
- 2 Vedtak - , 23092020, Sak 65-20, Besøksstrategi for Raet nasjonalpark - offentlig høring.PDF
- 3 Vedtak - , 22092020, Sak 37-20, Besøksstrategi for Raet nasjonalpark - offentlig høring.PDF
- 4 Besøksstrategi for Raet nasjonalpark - offentlig høring.PDF
- 5 Uttalelse - besøksstrategi for Raet nasjonalpark
- 6 Raet nasjonalpark - kommentarer / innspill - besøksstrategi
- 7 Innvitasjon til møte 29.10.18 Rådgivende utvalg.
- 8 Raet-NP-Sak-ST8-17-Rådgivende utvalg
- 9 Rådgivende Utvalg Jomfruland nasjonalpark Dato_ 20
- 10 Raet Nasjonalpark - innspill - besøksstrategi
- 11 Raet Nasjonalpark - innspill - besøksstrategi
- 12 Raet nasjonalpark - uttalelse - besøksstrategi
- 13 Høring Besøksstrategi
- 14 Høring Besøksstrategi
- 15 Høringssvar besøksstrategi
- 16 SV: Påminnelse Høring -Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark
- 17 Høring -Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark
- 18 Faglig godkjenning av besøksstrategi for Raet nasjonalpark
- 19 20200910082423
- 20 Høringssvar besøksstrategi
- 21 Re: Påminnelse Høring -Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark

Forvalters innstilling

Innspill er mottatt og styret bes vurdere om det er noen som bør tas med i en umiddelbar redigering.

Saksopplysninger

Besøksstrategi for raet nasjonalpark ble godkjent av styret september 2019 og oversendt Miljødirektoratet. Den ble faglig godkjent av Miljødirektoratet desember 2019, med noen kommentarer som er oversendt i etterkant (vedlagt innspill).

14.05.2020 ble Besøksstrategien sendt på en bred nasjonal offentlig høring med frist 31.09.20. (😊)

Det har ikke kommet innspill fra aktører utenfor regionen, men mange gode innspill fra vår region.

Innspill fra Holmesund Vel

Hei igjen

Jeg må bare få understreket at vi i holmesund støtter fullt ut en "generell hastighetsbegrensing i soner" i nasjonalparken.

Hvis vi må ha et tall..Max 20 knop. ? Hvis det er mulig. Med tanke på hvordan det kan kontrolleres evt håndheves er jo en annen sak..

En og annen organisert regatta er jo ok.

Og du , jeg er sikker på at det har vært mye diskusjoner rundt trekanten.

Men jeg hadde satt natur/ øverst og allmennheten nederst til høyre. Rett og slett fordi naturen er grunnleggende. Og viktigst.

Bare noen refleksjoner i siste liten. 😊

Mvh auds vibran

KOMMENTAERER TIL HØRINGSUTKAST BESØKSSTRATEGI.

I avsnitt 3.1, s. 16: Hva er Raet?

Her er figur 4 rett og slett INTETSIGENDE når det gjelder dannelse av en endemorene. Dessuten fungerer ikke linken som er med i fig. 4 og 5. Her bør en av figurene til Ivar J. Jansen brukes i stedet.

Videre står det:

«Isbreer tar med seg store mengder stein og løsmateriale. En endemorener en voll av stein, grus og leire **satt igjen** foran en isbre i en periode med stagnasjon, altså når breens tilvekst er like stor som nedsmelting i kantene. En rekke med voller kan vise hvor langt en bre har trengt fram til forskjellige tider. Endemorener kan også betegnes som israndavsetninger, altså morener avsatt langs kanten/randen av isbreen».

Her er språket dårlig – bør bruke «blitt liggende igjen».

I avsnittet nedenfor er forklaringen en helt annen enn i første avsnitt og mer korrekt.

Avsnitt 3.2 Geologi s.18: Geologi – bør erstattes med «Berggrunnsgeologi» for å skille med Kvartærgeologi (som det meste dreier seg om i Raet nasjonalpark)

Nye analyser av bergartsprøver fra området har gitt aldersdateringer og ny betegnelse på bergartene i området, dette kan medføre at «granittisk gneis» blir erstattet med «enderbittisk gneis». Forøvrig er det både amfibolitt og «skjærgårdskvartsitt» på NGU's kart, noe som også kan bli endret (kontakte Øystein Nordgulen, NGU om dette). Det er noen få diabasganger som er relativt «ferske» og vitrer dårlig.

De nye analysene viser at de opprinnelige bergartene er rundt 1575 millioner år gamle og stammer fra den «gotiske fjellkjededannelsen», senere, for rundt 1150 millioner år siden, ble det dannet en ny fjellkjede kalt «den svekonorvegiske fjellkjeden». Bergartene vi nå ser i overflaten langs sørlandskysten, er røttene til disse to fjellkjedene.

Grimstadgranitten er rundt 950 millioner år gammel. Den har også vært nevnt som Fevikgranitt og Fjæreggranitt - aldri som «fevikitt» etter det jeg kjenner til.

Avsnitt 3.12: Geologi s. 23: bør erstattes med Kvartærgeologi, jfr. kommentar under avsnitt 3.2.

«Det finnes en rekke tydelige spor fra istiden i Raet nasjonalpark. Ramorenen ble i sin helhet avsatt under vann.»

- her bør det kanskje presiseres: «Ramorenen ble i **dette området** i sin helhet avsatt under **havnivå**»

Avsnitt 9: Innfallsporter:

1. «Risøy» står det her – Norgeskart sier: «Risøya»!

Kartene over de enkelte innfallsportene er ikke gode å lese – de bør kanskje merkes med et rødt punkt?

15. «Dømmesmoen: «På Dømmesmoen kommer raet opp på land. Morenejorda har bidratt til et svært godt jordsmonn i området. Det har lenge vært en utstrakt hagebrukstradisjon i området, inkludert videreforedling»

Det er vel ikke korrekt å si at «Raet» kommer på land på Dømmesmoen – i våre dager kommer det på land på Hasseltangen i Grimstad kommune. En finner det enkelte steder over MG videre mot sørvest. Dømmesmoen ligger på utsiden av Raet og havet har «vasket» de finere massene ut fra morenen og dratt de med seg utover til der de ligger i dag.

Harald Breivik 15.05.20

Saksprotokoll

Besøksstrategi for Raet nasjonalpark - offentlig høring

Arkivsak-dok.	20/20212
Saksbehandler	Berit Weiby Gregersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet	23.09.2020	65/20
1 Hovedutvalg for næring, klima og miljø	22.09.2020	37/20

Fylkesrådmannens forslag til vedtak

1. Fylkeskommunen gir sin tilslutning til besøksstrategi for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Besøksstrategien legger opp til en god balanse mellom naturverdier, bærekraftig reiseliv og allmennhetens tilgang til nasjonalparken.
2. Fylkeskommunen inviterer nasjonalparkforvaltningen til et tettere samarbeid om næringsutvikling, friluftslivstiltak og kulturminner i nasjonalparken.

Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet har behandlet saken i møte 23.09.2020 sak 65/20

Votering

Fylkesutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet vedtak

1. Fylkeskommunen gir sin tilslutning til besøksstrategi for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Besøksstrategien legger opp til en god balanse mellom naturverdier, bærekraftig reiseliv og allmennhetens tilgang til nasjonalparken.
2. Fylkeskommunen inviterer nasjonalparkforvaltningen til et tettere samarbeid om næringsutvikling, friluftslivstiltak og kulturminner i nasjonalparken.

Saksprotokoll

Besøksstrategi for Raet nasjonalpark - offentlig høring

Arkivsak-dok.	20/20212
Saksbehandler	Berit Weiby Gregersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet	23.09.2020	65/20
1 Hovedutvalg for næring, klima og miljø	22.09.2020	37/20

Fylkesrådmannens forslag til vedtak

1. Fylkeskommunen gir sin tilslutning til besøksstrategi for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Besøksstrategien legger opp til en god balanse mellom naturverdier, bærekraftig reiseliv og allmennhetens tilgang til nasjonalparken.
2. Fylkeskommunen inviterer nasjonalparkforvaltningen til et tettere samarbeid om næringsutvikling, friluftslivstiltak og kulturminner i nasjonalparken.

Hovedutvalg for næring, klima og miljø har behandlet saken i møte 22.09.2020 sak 37/20

Møtebehandling

Representanten Mirell Høyer-Berntsen (SV) fremmet følgende forslag til nytt vedtak

1. Fylkeskommunen gir i stor grad tilslutning til besøksstrategi for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområdet. Besøksstrategien må sikre en god balanse mellom naturverdier, bærekraftig reiseliv og allmennhetens tilgang til nasjonalparken.

Fylkeskommunen ønsker å særlig peke på at det må gjøres gode tiltak for å sikre særlig kystlynghei og andre sårbare landskaper innenfor nasjonalparkens område.

Det bør sikres god skilting av kulturminner, og det bør settes opp informasjonstavler flere steder i parken som informerer om arts mangfold, landskap og kulturminner.

2. Fylkeskommunen inviterer nasjonalparkforvaltningen til et tettere samarbeid om næringsutvikling, friluftslivstiltak og kulturminner i nasjonalparken.

Votering

Forslag fra SV falt med 4 mot 5 stemmer (SV, MDG, V og KrF)
Fylkesrådmannens forslag bel vedtatt.

Hovedutvalg for næring, klima og miljø vedtak

1. Fylkeskommunen gir sin tilslutning til besøksstrategi for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Besøksstrategien legger opp til en god balanse mellom naturverdier, bærekraftig reiseliv og allmennhetens tilgang til nasjonalparken.
2. Fylkeskommunen inviterer nasjonalparkforvaltningen til et tettere samarbeid om næringsutvikling, friluftslivstiltak og kulturminner i nasjonalparken.

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 20/20212-2
Saksbehandler Berit Weiby Gregersen

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet	23.09.2020
Hovedutvalg for næring, klima og miljø	22.09.2020

Besøksstrategi for Raet nasjonalpark - offentlig høring

Fylkesrådmannens forslag til vedtak

1. Fylkeskommunen gir sin tilslutning til besøksstrategi for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Besøksstrategien legger opp til en god balanse mellom naturverdier, bærekraftig reiseliv og allmennhetens tilgang til nasjonalparken.
2. Fylkeskommunen inviterer nasjonalparkforvaltningen til et tettere samarbeid om næringsutvikling, friluftslivstiltak og kulturminner i nasjonalparken.

Vedlegg

Besøksstrategi 25.9.19 Raet NP.PDF

Sammendrag

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde har lagt besøksstrategi for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde ut til offentlig høring. Besøksstrategien skal legge til rette for og styrke bruken i nasjonalparken slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir størst mulig. Samtidig skal besøksstrategien bidra til at forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas. Målet er at nasjonalparken skal være i balanse mellom naturverdier, et bærekraftig reiseliv og allmennhetens interesser.

Fylkesrådmannen støtter besøksstrategien for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Besøksstrategien innehar en god balanse mellom vern og bruk av områdene. Og det anses som positivt at det er plukket ut 15 områder som skal være innfallsporter til nasjonalparken. Tilretteleggingen i innfallsportene bør følges tett opp og prioriteres i forvaltningsplanen for nasjonalparken. Fylkesrådmannen ser det som naturlig at fylkeskommunen samarbeider med nasjonalparkforvaltningen om tiltakene. Dette er særlig naturlig i områdene som er statlig sikrede friluftslivsområder og i områder med registrerte kulturminner.

Saksopplysninger

Besøksstrategien skal være et verktøy i forvaltningen av Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Den skal gi forvaltningsmyndigheten en bevisst, målrettet og forutsigbar plan for hvordan man bør møte besøkende til nasjonalparken.

Besøksstrategien for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde har tre hovedmål:

1. Verneområdene skal bevares som områder med liten grad av tilrettelegging og hvor verneverdiene ikke påvirkes negativt av besøkende.
2. Verneområdene skal bidra til vekst og positiv utvikling for det lokale næringslivet i regionen og bidra til bedre opplevelse for de besøkende i området.
3. Gode opplevelser av nasjonalparken skal gi mer kunnskap, forståelse og stolthet for verneverdiene og kystkultur.

I prosessen med å utarbeide besøksstrategien er det lagt opp til stor grad av involvering av mange ulike aktører. Det er arrangert workshops og arbeidsmøter med næringslivet i randsonen, grunneiere/velforeninger og interesseforeninger. Det har kommet inn over 750 innspill til besøksstrategien. Besøksstrategien er utarbeidet av NINA (Norsk institutt for naturforskning) i samarbeid med nasjonalparkforvalteren og nasjonalparkstyret.

Besøksstrategien legger opp til opplæring av reiselivsbedrifter i vertskapsrollen som nasjonalparkvert, og det legges opp til produksjon av felles informasjonsmateriell og en nasjonalpark-sertifisering av aktørene.

Gjennom besøksstrategien har nasjonalparkforvaltningen valgt å legge opp til 15 innfallsporter som ligger spredt i nasjonalparken. Innfallsportene er en lokalitet nær grensen til nasjonalparken der den besøkende minimum får informasjon om nasjonalparken gjennom en informasjonstavle. Et viktig mål for innfallsportene er å motivere besøkende for å gå videre inn i nasjonalparkene. I flere av innfallsportene skal det legges til rette for opphold, og mange av innfallsportene er kjente og mye brukte utfartssteder allerede. Innfallsportene vil i stor grad ha en høyere tilretteleggingsgrad som benker, bord, toalett, søppeldunker og tilrettelegging for bading enn øvrige deler av nasjonalparken. Fem av innfallsportene inneholder også statlig sikrede friluftslivsområder.

Innfallsporter til Raet nasjonalpark:

- Risøy, Tvedestrand
- Lyngør, Tvedestrand
- Gjeving, Tvedestrand
- Hagefjord brygge, Tvedestrand
- Sandøya, Tvedestrand
- Kilsund, Arendal
- Tromlingene, Arendal
- Bjelland, Arendal
- Spornes, Arendal
- Hove, Arendal
- Merdø, Arendal
- Store Torungen, Arendal
- Hasseltangen, Grimstad
- Valøyene, Grimstad
- Dømmesmoen, Grimstad

Vurderinger

Nasjonalparkforvaltningen må balansere mellom tiltak som sikrer naturverdiene, tiltak som stimulerer til et bærekraftig reiseliv og tiltak som sikrer allmennhetens tilgang til nasjonalparken. Fylkesrådmannen mener at besøksstrategien legger opp til en god balanse mellom de tre verdiene. Det har vært en bred medvirkning i utarbeidelsen av besøksstrategien, og det legges opp til oppfølging og veiledning av omkringliggende næringslivsaktørers rolle som nasjonalparkverter.

Besøksstrategien kunne hatt større fokus på kulturminners verdi som et besøkelement i nasjonalparken. Fylkesrådmannen oppfordrer nasjonalparkforvaltningen til å ha et tettere samarbeid med fylkeskommunens avdeling for kulturminnevern og kulturturisme ved utarbeidelse av forvaltningsplanen og ved gjennomføring av tiltak i innfallsportene.

Fylkesrådmannen oppfordrer også nasjonalparkforvaltningen til å samarbeide med fylkeskommunen om friluftslivstiltak i de områdene som er sikret til friluftsliv innenfor nasjonalparken. Her vil det også være mulig å søke om tilskudd til tilretteleggingstiltak fra tilskuddsordningen «Tilskudd til tiltak i statlig sikrede friluftslivsområder» hvor fylkeskommunen forvalter midler fra Miljødirektoratet hvert år.

Regionplan Agder 2030

Mål om at verdiskaping skal være basert på bærekraftig bruk av menneskelige ressurser og naturressurser ivaretas i forslag til besøksstrategi. Gjennom utvikling, bruk og vern vil man ha en bærekraftig forvaltning for landskap, naturmangfold, friluftsområder, strandsone og kulturmiljø i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde.

Økonomiske konsekvenser

Det er ingen økonomiske konsekvenser for fylkeskommunen i denne omgang.

Konklusjon

Fylkesrådmannen anbefaler at fylkeskommunen gir sin tilslutning til besøksstrategien for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Det anbefales videre at fylkeskommunen inviterer nasjonalparkforvaltningen til et økt samarbeid for næringsutvikling, friluftsliv og synliggjøring av kulturminneverdier i nasjonalparken.

Kristiansand, 08.09.2020

Tine Sundtoft
fylkesrådmann

Anita Henriksen
fylkesdirektør

FYLKESMANNEN I AGDER
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Dato: 25.09.2020
Vår ref: 20/20212-6
Deres ref:
Saksbeh.: Berit Weiby Gregersen

Jenny Marie Gulbrandsen

Uttalelse til Besøksstrategi for Raet nasjonalpark

Uttalelsen til Besøksstrategi for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde ble behandlet i to utvalg i Agder fylkeskommune; Hovedutvalg for næring, klima og miljø og Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet. Saken ble behandlet i to utvalg fordi temaene i besøksstrategien spenner over mange av de ansvarsområder fylkeskommunen har.

Hovedutvalgene fattet likelydende vedtak:

1. Fylkeskommunen gir sin tilslutning til besøksstrategi for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Besøksstrategien legger opp til en god balanse mellom naturverdier, bærekraftig reiseliv og allmennhetens tilgang til nasjonalparken.
2. Fylkeskommunen inviterer nasjonalparkforvaltningen til et tettere samarbeid om næringsutvikling, friluftslivstiltak og kulturminner i nasjonalparken.

Vedlagt er vedtakene fra de to hovedutvalgene og saksframlegget til høringsuttalelsen.

Med hilsen

Berit Weiby Gregersen
Rådgiver
Bærekraftig utvikling

Brevet er godkjent elektronisk.

Fra: Inge Fredriksen[inge@planteskolen.no]
Sendt: 30.09.2020 09:08:22
Til: Postmottak FMAG
Tittel: Raet Nasjonalpark - høring besøksstrategi.

Raet nasjonalparkstyre
v/ Fylkesmannen i Agder

Høringssvar Raet NP besøksstrategi.

Kommentarer til :
Punkt 2.4.6 som det står pr i dag, sitat:

"2.4.6 Randsoneproblematikk,
I arbeidet med besøksstrategien erfarte vi at flere personer vi intervjuet opplevde en viss frustasjon knyttet til randsoneproblematikk. Raet nasjonalpark grenser til tett befolkete områder og er et svært kulturpåvirket landskap. Nærliggende områder vil derfor måtte omfatte mange og kanskje også motstridende interesser. Randsoner omfattes ikke av verneforskriften, men kan vedtas av kommunene etter plan og bygningsloven. Nasjonalparkstyret er i dag høringspart for alle søknader om tiltak på områder som ligger rett utenfor grensen til nasjonalparken., Det bør derfor vurderes om randsonen til nasjonalparken bør defineres geografisk med retnings- linjer for arealbruk knyttet til spesielle hensyn der det er naturlig eller påkrevet for å ivareta ver- neverdiene i nasjonalparken. Arbeidet med randsone må tas videre av nasjonalparkstyret inn mot vertskommuner og formaliseres i forvaltningsplanen for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Målet med en randsoneforvaltning er samspill og hensynstakning med et langsiktig perspektiv på utviklingen rundt Raet nasjonalpark."

Som heltids jordbruker, rettighetshaver og grunneier i Raet Nasjonalpark i området mellom Tromøy Kirke og Spornes vil jeg bemerke at avsnittet om randsonepolitikk fremstår som et ønske om utvidelse av nasjonalparken. Det er grunneierne på området Alvekilen- Bjelland - Brekke - Spornes som har nasjonalparkgrensa lengst inn fra sjøen, langt innenfor 100 - metersgrensen. Ved eventuell båndlegging av areal på innsiden av nasjonalparkgrensa vill vi som småbruk ikke ha noe areal igjen til utvikling av noe som helst turistbasert næring i forbindelse med nasjonalparken. (som ble forespeilet under forhandlingene om nasjonalparkstatus)

Når vi opplever Arendal kommunes planer med utnyttelse av sin eiendom på Hove, ikke bare i randsonen, men omsluttet av nasjonalparken til en stor turistdestinasjon med store aktiviteter i Hovekilen, som er nasjonalpark, reagerer vi med forferdelse over det som holder på å skje. Som utvikler og heltidsjordbruker med tilleggsnæringer i området ser vi med forferdelse på det som holder på å skje i vårt nærområde. Vi ble fortalt at en nasjonalparkstatus først og fremst skulle bevare det fredede området og på best mulig måte ta vare på det lokale miljøet og skape lokal verdiskaping der småbruka i området stod i første rekke . Vi føler at vi blir fullstendig tilsidesatt. Dette blir til stor skade på kulturlandskapet i området i framtida. Dersom kulturlandskapet skal holdes i hevd, må det tilrettelegges for lokal næringsutvikling på småeiendommene i området, dagens unge holder neppe kulturlandskapet i hevd på dugnad.

Kommentar til utnevning og bruk av "Rådgivende utvalg" i arbeidet med besøksstrategien:

Det virker som det ikke formelt er utnevnt et Rådgivende utvalg med faste representanter i samsvar med "Vedtektene for styret i Raet. Punkt 9 " Det er svært uoversiktlig hvem det adresseres eller refereres til

når " Rådgivende Utvalg " blir nevnt i flere sammenhenger. Viser til vedlegg fra Jomfruland Nasjonalpark der utvalget ble utnevnt i løpet av 2017 med valgte representanter.

Forvirringen rundt hvem som er representanter i rådgivende utvalg har ført til at møter i utvalget nærmest har blitt til allmannamøter åpne for alle, legger ved kopi av innkallelse til møtet 29.10.2018 som viser dette. Dette har ført til at hele prosessen frem mot en ferdig besøksstrategi har vært svært uoversiktlig. Jeg mener den ikke kan godkjennes før et Rådgivende utvalg med faste representanter er formelt utnevnt og at utvalget har fått anledning til å påvirke slutføringen av besøksstrategien.

VEDLEGG: 3 stk

—

Mvh

Inge Fredriksen

Tromøy Planteskole

_ Tromøy Kirkevei 275, 4818 FÆRVIK _

_ Tlf.:99796182 _

—

— —

KOPI E-POST INNKALLING TIL MØTE I RÅDGIVENDE UTVALG.

Fra: "Gulbrandsen, Jenny Marie" <fmavjmg@fylkesmannen.no>

Dato: 18. oktober 2018 kl. 20:09:36 CEST

Til: "Gulbrandsen, Jenny Marie" <fmavjmg@fylkesmannen.no>, "jon@bjellandstrand.no" <jon@bjellandstrand.no>, "Kiland-Langeland, Thomas Christian" <fmavtck@fylkesmannen.no>, "gro.braaten@austagderfk.no" <gro.braaten@austagderfk.no>, "leder@sandoya.no" <leder@sandoya.no>, "ah@arendalherregaard.no" <ah@arendalherregaard.no>, "fevik.maritime@combitel.no" <fevik.maritime@combitel.no>, "Knudsen, Gunnar Eilif (Gunnar.Eilif.Knudsen@austagderfk.no)" <Gunnar.Eilif.Knudsen@austagderfk.no>, "bbo@durapart.no" <bbo@durapart.no>, "inge@planteskolen.no" <inge@planteskolen.no>, "cathrine@pha.no" <cathrine@pha.no>, "aat@dnt.no" <aat@dnt.no>, "peter.prokosch@ltandc.org" <peter.prokosch@ltandc.org>, "kjetil.glimsdal@grimstad.kommune.no" <kjetil.glimsdal@grimstad.kommune.no>, "post@msnidelv.no" <post@msnidelv.no>, "per.holt@online.no" <per.holt@online.no>, "marenbrinch@gmail.com" <marenbrinch@gmail.com>, "msamor@live.no" <msamor@live.no>, "kontakt@fevikvel.no" <kontakt@fevikvel.no>, "post@tvedestrandfjordhotell.no" <post@tvedestrandfjordhotell.no>, Berg, Øivind <Oivind.Berg@vitensor.no>, "knut.aall@nes-verk.no" <knut.aall@nes-verk.no>, Andersen, Kåre <Kare.Andersen@arendal.kommune.no>, "post@bjellandstrand.no" <post@bjellandstrand.no>, "may.britt.lunde (may.britt.lunde@arendal.kommune.no)" <may.britt.lunde@arendal.kommune.no>, "kjell.olav.haugen@kirken.grimstad.no" <kjell.olav.haugen@kirken.grimstad.no>, "bettyann@doyle.no" <bettyann@doyle.no>, "erl-sk@online.no" <erl-sk@online.no>, "trond.helle@live.no" <trond.helle@live.no>, "morten@lindvik.com" <morten@lindvik.com>, "post@skilsøferga.no" <post@xn--skilsferga-4cb.no>, Ablikk <post@ablikk.no>, "post@grimstadfsksjo.no" <post@grimstadfsksjo.no>, "holmesundvel4920@gmail.com" <holmesundvel4920@gmail.com>, "Aase Kristine Lundberg" <akl@nforsk.no>, "Bodil.Slettebo@grimstad.kommune.no" <Bodil.Slettebo@grimstad.kommune.no>, "robert.cornels.nordli (robert.cornels.nordli@arendal.kommune.no)" <robert.cornels.nordli@arendal.kommune.no>, "tee@bergshav.com" <tee@bergshav.com>, "Gudrun.Sylte@uib.no" <Gudrun.Sylte@uib.no>, "Grimstad Adressetidende red" <red@gat.no>, Fædrelandsvennen tips <tips@fvn.no>, "info@batutleieagder.no" <info@batutleieagder.no>, "resepsjon@bokhotellet.no" <resepsjon@bokhotellet.no>, "lisbeth.iversen@arendal.kommune.no" <lisbeth.iversen@arendal.kommune.no>, "lars@xsports.no" <lars@xsports.no>, "Janneread72@yahoo.com" <Janneread72@yahoo.com>, "iroppen@gmail.com" <iroppen@gmail.com>, "frode.zaar@porche-sor.no" <frode.zaar@porche-sor.no>, "nidelvcamping@gmail.com" <nidelvcamping@gmail.com>, "aust-agder@idrettsforbundet.no" <aust-agder@idrettsforbundet.no>, "agder@naturvernforbundet.no" <agder@naturvernforbundet.no>, "atlnil@online.no" <atlnil@online.no>, "leder@agderfugl.net" <leder@agderfugl.net>, "hildegunn@usus.no" <hildegunn@usus.no>, "rogerehnebom@hotmail.com" <rogerehnebom@hotmail.com>, "turistkontoret@grimstad.kommune.no" <turistkontoret@grimstad.kommune.no>, "bjorgevagsmyr@gmail.com" <bjorgevagsmyr@gmail.com>, "agder@bondelaget.no" <agder@bondelaget.no>, "kirsti34@yahoo.no" <kirsti34@yahoo.no>, "kristoffer.andreas.lyngvi@austagderfk.no" <kristoffer.andreas.lyngvi@austagderfk.no>, "j-studs@online.no" <j-studs@online.no>, "leder@arendalkajakklubb.no" <leder@arendalkajakklubb.no>, "booking@strandhotelfevik.no" <booking@strandhotelfevik.no>, "terje.stalleland@hoveleirsenter.no" <terje.stalleland@hoveleirsenter.no>, "rrtastel@online.no" <rrtastel@online.no>, "post@olafknudsen.no" <post@olafknudsen.no>, "appascath@me.com" <appascath@me.com>, Svein Sundsdal NRK Sørlandet <svein.sundsdal@nrk.no>,

"kjell.blakstad@hotmail.com" <kjell.blakstad@hotmail.com>, "lill.anita.andersen@gmail.com" <lill.anita.andersen@gmail.com>, "Knut@torungenfyr.no" <Knut@torungenfyr.no>, "hal-ell@online.no" <hal-ell@online.no>, Oddgeir Andersen <oddgeir.andersen@nina.no>, "anders@ragg.no" <anders@ragg.no>, Agderposten redaksjon <redaksjonen@agderposten.no>, "mail@wannado.no" <mail@wannado.no>, "Kristine.D.Johansen@grimstad.kommune.no" <Kristine.D.Johansen@grimstad.kommune.no>, "lise@hjemmehoswenche.no" <lise@hjemmehoswenche.no>, "svein.just@gmail.com" <svein.just@gmail.com>, "post@hoveleirsenter.no" <post@hoveleirsenter.no>, Vebjørn Teigen Haugerud <vebjorn@storebjorn.com>, "bjahiis@gmail.com" <bjahiis@gmail.com>, Geita <kontakt@geita.no>, "agder@fnf-nett.no" <agder@fnf-nett.no>, "info@holmen5.com" <info@holmen5.com>, "geand0809@icloud.com" <geand0809@icloud.com>, "aust-agder@njff.no" <aust-agder@njff.no>, Arendals tidende <post@arendalstidende.no>, "Hvideberg, Anne Torunn" <Anne.Torunn.Hvideberg@tvedestrand.kommune.no>, "post@sorlandetsmaritime.no" <post@sorlandetsmaritime.no>, "Gunnarsli, Katrine Skajaa" <fmavksg@fylkesmannen.no>, "monicajp@me.com" <monicajp@me.com>, "torting15@gmail.com" <torting15@gmail.com>, NRK sørlandet <sorlandet@nrk.no>, "geir@friluft-sor.no" <geir@friluft-sor.no>, "marit.grefstad@grimstad.kommune.no" <marit.grefstad@grimstad.kommune.no>, "hsbreiv@online.no" <hsbreiv@online.no>, "ole.parnemann@politiet.no" <ole.parnemann@politiet.no>, "han-o-so@online.no" <han-o-so@online.no>, Rand, Monica Lunøe (Monica.Lunoe.Rand@arendal.kommune.no) <Monica.Lunoe.Rand@arendal.kommune.no>
Kopi: Grimstad kommune <postmottak@grimstad.kommune.no>, "postmottak@arendal.kommune.no" <postmottak@arendal.kommune.no>, "postmottak@austagderfk.no" <postmottak@austagderfk.no>, "postmottak (postmottak@tvedestrand.kommune.no)" <postmottak@tvedestrand.kommune.no>, FMAV Post <fmavpost@fylkesmannen.no>

Emne: Re: Invitasjon til møte i Rådgivende utvalg - Raet nasjonalpark. Tema Besøksstrategi 29.10.18 kl 18

Hei!

Dato er 29.10.18 kl 1800 på fylkeshuset! Takk til observante medlemmer 😊

Jenny M Gulbrandsen

Sendt fra min iPhone

18. okt. 2018 kl. 16:01 skrev Gulbrandsen, Jenny Marie <fmavjmg@fylkesmannen.no>:

Invitasjon til møte i Rådgivende utvalg - Raet nasjonalpark.

Tema Besøksstrategi

Invitasjonen går bredt ut, og del gjerne videre med andre aktuelle.

Det vil bli kjørt egen prosess mot næringslivet som en del av arbeidet med besøksstrategien, men om man ønsker å delta på dette mer generelle møtet, så er man velkommen!

Med vennlig hilsen

**Raet
nasjonalpark**

Jenny M Gulbrandsen
Nasjonalparkforvalter
Raet Nasjonalpark og Søm Landskapsvernområde

Tlf 984 60 618/ 370 17 845
Epost: fmavjmg@fylkesmannen.no
www.raetnasjonalpark.no

Besøksadresse:
Ragnvald Blakstadsvei 1 (Fylkeshuset)
4838 Arendal

Epostkommunikasjon som inneholder relevant saksinformasjon vil bli arkivert. Gi aldri konfidensiell info per epost.

Sak ST8/17

Plan for oppnevning av rådgivende utvalg.

Innstilling

Sekretariatet gis fullmakt til å vurdere når rådgivende utvalg skal etableres. Det fremmes ny sak med konkret forslag til representasjon, hvilke oppgaver utvalget skal medvirke i og aktivitetsplan for det nærmeste året.

Vedtak

.....

Saksopplysninger

I henhold til vedtektenes punkt X skal styret oppnevne et rådgivende utvalg bestående av representanter for de ulike interessene i området. Styret bør ha minst ett årlig dialogmøte med det rådgivende utvalget.

Et tett og konstruktivt samarbeid med de ulike brukerinteressene i nasjonalparken er helt nødvendig for å få til en god forvaltning. Styret skal derfor samarbeide med andre berørte parter gjennom et bredt sammensatt faglig rådgivende utvalg bestående av bl.a. organisasjoner, næringsdrivende og berørte offentlige myndigheter. Et slikt utvalg vil bl.a. kunne gi forvaltningen god tilgang til informasjon og synspunkter som kan spare tid når det kommer til konkret saksbehandling.

Arbeidet med forvaltningsplanen for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde vil være en sentral anledning for tett samarbeid med et rådgivende utvalg. Forvaltningsplanen skal være et praktisk hjelpemiddel for brukere av verneområdene, og for forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsplanen skal utdype vernebestemmelsene gjennom konkrete retningslinjer om bruk, skjøtsel og tilrettelegging mv., og den skal gi mål for forvaltningen av verneområdet. Den skal også gi informasjon om saksbehandling og rutiner ved tiltak som er søknadspliktig eller forbudt i verneområdet.

Ettersom det er forventet en oppstart i arbeidet med forvaltningsplanen inneværende år, bør etableringen av det rådgivende utvalget prioriteres, jf. Sak 2017/10.

Utvalgets sammensetning

Det rådgivende utvalget bør være sammensatt slik at det dekker bredden av interesser i området, eier- og brukerinteresser, men også andre som har aktiviteter eller ideelle interesser i

nasjonalparkområdet med grenseflate mot nasjonalparkforvaltningen. Et slikt utvalg blir lett veldig omfattende, særlig ettersom området omfatter 3 kommuner. Sammensetningen bør være basert på representanter fra organisasjoner, med en representant fra hver organisasjon.

Deltakerne på møtet med næringsinteressene i nasjonalparken i Arendal 24. januar 2017 er aktuelle medlemmer av et slikt utvalg. I tillegg bør f.eks. lokale fiskerlag/Fiskerlaget Sør, velforeninger, naturorganisasjoner, kulturhistoriske organisasjoner, forsknings- og undervisningsmiljøer, Skjærgårdstjenesten, friluftslivsorganisasjoner mv. få tilbud om plass i utvalget.

I inneværende styreperiode har grunneierne representanter i styret. Det gir grunneierne større mulighet til direkte medvirkning enn det som er vanlig i nasjonalparker. Representasjonen fra grunneiersiden i det rådgivende utvalget bør vurderes i lys av det.

Forventet aktivitet

Utvalget vil bli relativt stort, og når nasjonalparken kommer i drift vil det neppe være hensiktsmessig med mer enn ett til to møter i året. I 2017 er det budsjettert med 20 000 kr til å dekke utgifter med rådgivende utvalg. Det ytes ikke godtgjørelse eller dekkes reiseutgifter til deltakere i rådgivende utvalg.

Sekretariatets vurdering

Vi står foran relativt mange oppgaver de første månedene. De fleste av oppgavene er det lite aktuelt å involvere det rådgivende utvalget i. Når arbeidet med forvaltningsplan settes i gang, tentativt tidlig på høsten 2017 bør imidlertid utvalget etableres og brukes aktivt.

Rådgivende utvalg Jomfruland nasjonalpark

Organisasjon	Navn	Adresse	e-post
Jomfruland Landbrukslag	Arne Olav Løkstad	Hovedveien 1, 3781 Jomfruland	aolokstad@kebas.no
Jomfruland Vel	Per Larsen	Tårnbryggeveien 18, 3781 Jomfruland	plarsen.nautical@gmail.com
Jomfruland Hyttelagforening	Cathrine Bang	Uranienborgveien 3, 0351 Oslo	cathrine@100bang.no
Utvalgte kulturlandskap Jomfruland	Bente Jore	Saltverksmyrveien 7, 3781 Jomfruland	bente.jore@yahoo.no
Stråholmen Vel	Espen Johannessen	Andølingen 6, 3770 Kragerø	espen@prosjektrelasjoner.no
Utvalgte kulturlandskap Stråholmen	Håkon Dolva Sagedal	Hammergata 9E, 0465 Oslo	haakonds@gmail.com
Telemark Fiskerlag	Roy Kristensen	Valletangen 22, 3960 Stathelle	rkkr2@yahoo.no
Kragerø næringsforening	Janna Pihl	PA Heuchsgate 24, 3770 Kragerø	janna@kragero-nf.no
Naturvernforbundet i Kragerø	Jan Marius Schulze	Rørvikliqa 19, 3772 Kragerø	marius.schulze@kragero.komm
Skjærgårdstjenesten i Kragerø	Terje Mindrebø	Pb 128, 3791 Kragerø	terje.mindrebo@kragero.komm
Den norske turistforening Telemark	Ruth Ellegård	Hovedveien 36, 3781 Jomfruland	jomfruland.vel@gmail.com
Jomfruland fuglestasjon	Vidar Kristiansen	Røysveien 24, 1409 Skotbu	vkrist@online.no
Kragerø kommune, kommunalområde samfunn	Elke Karlsen	Pb 128, 3791 Kragerø	elke.karlsen@kragero.kommune.no
Kragerø kommune, kulturavdelingen	Siri Fossen	Pb 128, 3791 Kragerø	siri.fossen@kragero.kommune.no
Fiskeridirektoratet, region sør	Gunnar larsen	Dokka 1c, 1671 Kråkerøy	gunnar.larsen@fiskeridir.no
Norges jeger- og fiskerforening, Telemark	Bjørn Erik Lauritzen	Bøgata 8, 3800 Bø i Telemark	telemark@njff.no
Gea Norwegica Geopark	Kristin Rangnes	Adlers gate 6, 3116 Tønsberg	kristin.rangnes@geanor.no
Telemark botaniske forening	Norman Hagen.	Bakkane 41A, 3728 Skien	nohag@online.no

Aust-Agder Turistforening

Naturvernforbundet
i Agder

Raet nasjonalparkstyre
v/ Fylkesmannen i Agder
Postboks 788 Stoa
4809 Arendal

Kristiansand, 30.09.20

Dette brevet sendes på vegne av 4H Agder, Agder botaniske forening, Aust-Agder Turistforening, Naturvernforbundet i Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Aust-Agder, Sørlandets krets av Norsk speiderforbund.

Besøksstrategi Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde

Høringsinnspill fra Forum for natur og friluftsliv Agder

Viser til høringsbrev fra 14.mai 2020, og takker for muligheten til å komme med innspill. Forum for natur og friluftsliv Agder (FNF Agder) har følgende innspill:

Generelt

FNF Agder er positive til at det utarbeides en besøksstrategi for Raet nasjonalpark. Mange av lokalitetene her er regionale og nasjonale viktige friluftslivsområder med mange besøkende, spesielt om sommeren. Vi mener det er viktig å tilrettelegge stier og turveier i sårbar natur for å unngå skader på verneverdiene, og at kanalisering av ferdsel kan være et godt virkemiddel for å beskytte viktige lokaliteter. Samtidig er vi opptatt at graden av tilrettelegging ikke skal gå på bekostning av naturoplevelsen.

Innfallsporter og foreslåtte tiltak

Vi støtter forslaget til innfallsporter og de foreslåtte tiltakene som er beskrevet i besøksstrategien.

Informasjon i forhold til bålbrenning

Observasjoner av båtturister som brenner bål rett på fjellet, blant annet på Ytre Speken på Lyngør, viser at det er behov for informasjon om de geologiske verneverdiene og konsekvensene av bålbrenning i nasjonalparken. Dette må også stå på informasjonsskilt i Frihavner og andre steder det er lagt opp til at båter kan legge til. De geologiske formene som jettegryter og spylerenner fra istiden er sterkt truet av bålbrenning, da fjellet sprekker og blir ødelagt for alltid. Dette er alvorlig fordi det er irreversible inngrep.

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
agder@fnf-nett.no | Postboks 101, 4662 Kristiansand S | 91 81 64 71
organisasjonsnummer 914 046 831 | www.fnf-nett.no/agder

I fjor ble natur- og kulturminnet Krigshola på Speken delvis ødelagt ved at noen har snekret benk og hatt bål midt inni den svære jettegryta. Det medførte at den ene av steinene som ligger inni jettegryta og som har utformet jettegryta ved hjelp av isbreen og vann, sprakk og er ødelagt for alltid. Krigshola er både et naturminne av stor formidlingsverdi fordi denne jettegryta er så stor og lett tilgjengelig og perfekt for å forstå hvordan de glasiale kreftene har virket under istiden. I tillegg fungerte jettegryta som skjulested for kvinner og barn under Napoleonskrigen på slaget i Lyngør, da Najaden ble skutt i senk i Lyngørsundet. Derfor er Krigshola også et kulturminne. Et informasjonsskilt både om konsekvenser av bålbrenning og Krigshola som kulturminne kan være med å forhindre nye skader på jettegryta.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Agder

Camilla Moseid
Koordinator

Kopi til:

Arendal kommune

Grimstad kommune

Tvedestrand kommune

Agder Fylkeskommune

Styret for Raet Nasjonalpark**Ad «Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark...****Almenheten og reiselivets interesser kontra jordbrukernes/eiernes interesser»**

Jeg har fått «Besøksstrategien....» tilsendt 28.d.m., med svarfrist 30.09.d.å.

Jeg er eier av et av de gårdsbruk som har mest produktiv skog i NP, slik at jeg er berørt i betydelig grad.

«Randsone».

Jeg støtter fullt ut Maren Brinch Gundersen m.fl. innlegg om at pkt.2.4.6. tas helt bort fra planen. Jeg kan ikke se NPs styre har fullmakt til å opprette en randsone og ev. hvilken lovhjemmel de har støttet seg på. Ved opprettelse av NP ble det privat eide Botne/Bjelland landskapsvernområde utvidet. På det offentlig eide Hove ble NP redusert. Vi ønsker ikke ytterligere båndlegging med en «Randsone».

Målsetting i tilsendt skriv.

Skrivet tar sikte først og fremst på besøksstrategien ved NP. De nevnte målsetninger er **balanse mellom natur verdier, et bærekraftig reiseliv og allmenhetens interesse**

Den «privateide Raet nasjonalpark».

Det nevnes ikke at mesteparten av NP på land er privateid og beskattes som privat eiendom. På utsiden av Tromøy nevnes kun to tiltak som er i relasjon til gårdsdrift. Det er en lang liste over bedrifter, turistnæring, foreninger og andre med interesser i NP. Gårdsdriften er ikke nevnt i denne sammenheng. Så vidt jeg kan se er kun to eiendommer med til knytning til gårdsbruk som er nevnt i skrevet. I slutt-opsummeringen av skrevet er gårdsdriften fullstendig utelatt.

Jordbruk, bosetning, verneverdige bygninger og gammelt kulturmiljø.

De er viktig at de privat eide gårdsbruk ved NP fortsatt har livsberettigelse og at ikke det offentlige ikke lager nye bestemmelser og innskrenkninger. På f.eks. Bjelland gårdene er innføringer av NP ført til merkbar reduksjon i inntektsgrunnlaget.

Det er vesentlig at det særpregete gårdsmiljø består, at området kan holdes i hevd. Jordbruksområdet er ansett som spesielt verdifullt i kommune planen.

Det gamle kulturlandskap ble i århundrer holdt i hevd ved aktivt bruk. Det er fortsatt nødvendig som et ledd i en aktiv skjøtselsplan. Det har blitt en økende usikkerhet blant gårdeierne med utsikten til å drive regulær gårdsdrift på Bjelland. Status idag:

En gårdbruker har en alder av ca 85 år(bnr 3), bnr 2 og 4 drives av eier av bnr 1 som har hovedbruk på Lia og egen jobb utenfor gårdsdriften.

Bnr 7 og 8 drives av min datter og svigersønn som endel i driften av Stall Bjelland. Dvs. det nå er 2 gårdsbruk som er i full drift. På Lia og Bjelland dyrkes nå hoved saklig gress.

Utviklingen er bekymringsfull. Tap av inntekt av skogen på Botne har virket negativt.

Tinglyste rettigheter/ servitutter.

Som kjent har gårdsbrukene i varierende grad har servitutter / tinglyste rettigheter i NP. Det gleder spesielt beiterett, tang rettigheter og lakserettigheter. Disse rettigheter/ servitutter kan ikke styret i NP uten videre forandre. De gjelder fortsatt fullt ut som før NP ble vedtatt.

Almenhetens og reiselivets interesser -kontra gårdbrukernes/ eiernes rettigheter.

Slik som jeg ser og opplever det, blir almenheten, turist og næringsliv i regionen prioritert fremfor gårdsbrukene. Gårdsbrukenes interesser synes å komme i andre rekke.

Gårdsdriften må prioriteres og det må ikke legges vanskeligheter for driften. Dette er også en forutsetning for å holde kulturlandskapet i hevd. Areal som brukes aktivt i gårdsbruk - enten det er veier, beiteområder, dyrket mark mm, så må gårdsdriften ikke møte unødige vanskeligheter..

Nåværende positive forhold.

Men kulturlandskapet har lenge vært truet. Kuer som nå igjen beiter i skogen er et positivt tiltak, ikke minst for skjøtselen av NP. Det holder krattet nede som igjen minsker utbredelsen av «flått». De aktive tiltak med rydding av Spornes lover godt.

Fremtids utsikter.

Det offentlige må ikke lage nye «verneregler» som gjør driften av gårdsbruk enda mere uøkonomisk og vanskelig med vernetiltak. Det kan føre til redusert drift og risiko for nedleggelse.

Det trengs en ny giv for de lokale gårdsbruk, slik at NP ikke bare blir en utgiftspost for gårdsbrukene, men de også kan få positive virkninger. Her trengs omtanke og gjennomtenking av tiltak, - også av økonomisk art.

NVH
NILS P. BOYE

Eier av gnr 218, bnr 7&8 og grunneier av Raet Nasjonalpark på Botne/Bjelland
(«Den privat eide nasjonalpark»)

Fra: Aasulv Espeland[aasulv.e@online.no]
Sendt: 30.09.2020 18:18:58
Til: Postmottak FMAG
Kopi: Gulbrandsen, Jenny Marie
Tittel: Innspill til Raet Besøksstrategi

Til: Styret for Raet Nasjonalpark

Det vises til brev av 14.05.2020 til diverse instanser/etater med høringsfrist 31.09.2020.

Raet Grunneierlag Tromøy sender med dette på nytt våre innspill som ble oversendt 19.11.2019, **se vedlegg**. Disse vurderes å være like aktuelle nå som for 10 måneder siden.

Hovedtrekkene her er at det er viktig at grunneiere, som flesteparten har avstått mye råderett av eiendommene sine, blir hørt og tatt alvorlig i prosessene rundt behandlingen av Besøksstrategien.

Av viktige momenter trekkes frem følgende:

Randsoneproblematikk, avsnitt 2.4.6 i Besøksstrategien. Vi mener siste avsnitt av dette punktet må ut, og at forvaltningen av de aktuelle områdene kan/skal gjøres gjennom gjeldende lovverk (av kommunene gjennom plan- og bygningsloven).

Det er viktig fra vår side å få frem at arbeidet med Kyststi på strekningen Hove - Botstangen/Alvekilen ikke er ferdig behandlet og godkjent fra grunneierhold. Dette gjelder også videre østover på Tromøy. Temaet er nevnt under bl.a. innfallsportene Bjelland og Spornes.

Vi håper med dette å komme med viktige innspill som tas med i det videre arbeidet med og ajourhold av besøksstrategien.

Med vennlig hilsen

Raet Grunneierlag Tromøy

Åsulv Espeland

Kontaktperson

Til Styret for Raet Nasjonalpark

Høring Besøksstrategi

Det vises til svar på klage på frist for innspill, datert 25.09.2019, hvor ny frist for innspill ble satt til 20.11.2019.

Raet Grunneierlag Tromøy vil understreke viktigheten av at det blir brukt nødvendig tid på behandlingen av Besøksstrategien, bl.a. sett i lys av at man nå er i skjæringspunktet mellom det sittende styret og et nytt styre med enkelte nye politikerrepresentanter.

Det er også andre momenter som synes å være problematiske i forhold til å vedta en Besøksstrategi. Vi tenker her spesielt på den kommende reguleringsplanen som skal lages og deretter vedtas for Hoveområdet. Det fremstår for oss svært vanskelig å kunne vedta en Besøksstrategi for Raet nasjonalpark før en ferdig reguleringsplan for Hove foreligger.

Noe mer konkret vedrørende besøkssenter mener vi også hadde vært på sin plass å ha «på bordet» før Besøksstrategien vedtas.

Et annet viktig tema som griper inn i Raet nasjonalpark og forvaltningen av denne, er det pågående arbeidet med kyststi. En slik kyststi planlegges å gå både i og utenfor nasjonalparken. Det poengteres som svært viktig fra Grunneierlagets side å få fram at kyststi ikke er ferdig behandlet og godkjent fra grunneierhold i vårt område.

Kommentarer til enkeltpunkter:

Randsoneproblematikk, avsnitt 2.4.6

Dette avsnittet begynner slik: «**Det bør derfor vurderes om randsonen til nasjonalparken bør defineres geografisk med retningslinjer.....**»

Avsnittet har etter vår mening ikke noe spesielt å gjøre med en Besøksstrategi, og må derfor sløyfes. Avsnittet ser vi på som et forslag til ytterlig båndlegging av våre eiendommer, noe som ikke må være et tema. I området på utsida av Tromøy går grensa for nasjonalparken langt inn på land i et område med mange gårdsbruk som flesteparten har avstått grunn og mye råderett av eiendommene til nasjonalparken.

Gårdstunene og bebyggelsen ligger i en sone mellom nasjonalparken på utsida og dyrkamarka på innsiden. Dette er ikke store arealer, men viktige områder for at gårdene her ute fortsatt skal eksistere med fast bosetting. Med en randsone som blir foreslått opprettet i dette avsnittet i besøksstrategien gir det en sterk begrensning på mulighetene for næringsaktivitet på disse eiendommene. Det var ikke intensjonene ved opprettelsen av parken. Den skulle gi positiv ringvirkning for det lokale næringsliv. Det må være disse eiendommene som skal ha prioritet i forhold til etableringer i nærområdet til nasjonalparken. Store aktivitets- og turistdestinasjoner må aldri få bli så store at det ikke er plass igjen til næringsaktivitet med utspring fra de opprinnelige gårdene her ute. Skal kulturlandskapet i dette området opprettholdes best mulig er det eierne og driverne på disse eiendommene som må gjøre den jobben, og da må det legges til rette for at det kan være mulig.

Vi har 100 - meters grensen og utover det må det være plan- og bygningsloven som gjelder.

Innfallsporter, avsnitt 9

Om de nevnte innfallsportene i vårt område, 7, Tromlingene, 8. Bjelland, 9. Spornes og 10. Hove er alle naturlige innfallsporter, kan diskuteres. Det synes naturlig også å nevnte

Botstangen og området som vanligvis benevnes «Skytebanen» (et lite stykke på utsiden av Tromøy kirke). At Skytebanen nevnes fra vår side, er fordi det er naturlig å tenke på dette området som mulig parkeringsplass. Mulighet for parkeringsplass av noe størrelse andre steder vurderes å være svært begrenset.

Mulig parkering på Skytebanen bør vurderes fordi:

- Dette er offentlig eid areal og veien og plassen har solid veidekke som bare behøver å gruses opp. Det er god kapasitet. Her passerer stien som blir mest benytta mellom Hove og Bjelland. Selve plassen er utelatt fra verneområdet, men området rundt er preget av hytter og småveier som er innlemmet i nasjonalparken.
- Parkeringen på Spornes er i høysesongen (og ved stormvær) allerede helt full, det kan til tider være svært trangt å komme frem.
- Parkeringsplassene til Tromøy Kirke og Flademoen kretslokale ligger like i nærheten og har de siste årene blitt benyttet mer og mer av turfolk. Dette kan i perioder føre til kapasitetsproblemer.
- På Bjelland (og strekningen mot Botstangen) er det ingen parkeringsplasser annet enn på privat grunn og muligheter for mer parkering kan som nevnt over, være begrenset.

I den skjematiske oversikten over «Infrastruktur og informasjon» under alle innfallsportene er begrepet «Turstier og Kyststi» (noen steder en litt annen benevning) tatt inn. Dette henleder også oppmerksomheten på merking og skilting. Temaet berøres også bl.a. under avsnittet 6 Sårbarhetsanalyse, hvor fokus er på styring av «turtrafikk». Vi mener det er viktig at aktuell skilting foregår i nært samarbeid med aktuell grunneier.

Vi håper med dette å komme med en del aktuelle innspill til den videre behandlingen av Besøksstrategien.

Tromøy, 18.11.2019
For **Raet Grunneierlag Tromøy**
Åsulv Espeland
Kontaktperson

Alve /Tromlingene grunneierlag

Alve, 4812 K.

Utvidet høring Besøksstrategi for Raet nasjonalpark.

Alve/Tromlingene grunneierlag ønsker etter møte å komme med noen innspill i henhold til høringen vedrørende besøksstrategihøringen i RNP. Dette skriv er senere revidert til høringen 2020.

Vedrørende Tromlingene:

Grunneierlaget tar utgangspunkt i at RNP skal sikre en balanse mellom naturverdier, et bærekraftig reiseliv og allmennhetens interesser. Videre må grunneierlagets rettigheter respekteres i henhold til Servituttavtalen inngått med Miljøverndepartementet (1977).

Fra Miljødirektoratet (2015) er regelen at hvis det er konflikt mellom disse interessene, skal tiltak som sikrer verneverdiene mot uønskede inngrep og aktivitet prioriteres.

Det nevnes i besøksstrategien at Tromlingene ble sikret til friluftslivsformål gjennom servituttavtale for skjærgårdsparken allerede i 1977. Grunneierlaget vil til dette presisere at denne servituttavtalen har en rekke **punkter** som skal regulere allmennhetens bruk og grunneiers rettigheter.

Til denne høring vil grunneierne sterkt påpeke problemene med beiterettigheten og den campingen som utøves på Tromlingene.

Gjengroingsproblematikken (einer og skog) synes nå etter hvert å løse seg. Dette ved at en grunneier/entreprenør i samråd med nasjonalparkforvalter er godt i gang med skjøtsel i så måte.

Vedrørende telting:

I servituttavtalen er det nedfelt (sitat): "Videre kan Staten tillate teltslagning på arealet i samsvar med lov om friluftslivet av 28. juni 1957". I høringen er dette benevnt som 48-timers regelen.

Videre står det i avtalen: "Rettigheter etter punkt 2 skal utøves under rimelig hensyn til eierens øvrige eiendom i skjærgårdsområdet.

Punkt 2 i avtalen omhandler bl.a. "Camping er forbudt"!

Dette blir ikke overholdt på Tromlingene!

Det har i alle år fra inngåelsen av Skjærgårdsparkavtalen mellom Staten og grunneierne i 1977 vært en utstrakt camping på Tromlingene med telt. Flere satte opp husteltene sine på våren og tok dem ned på høsten. Mange andre former for ulovlig camping ser vi den dag uten at tilsynsmyndighetene gjør noe særlig med det.

Sommeren 2020 ble det satt opp en rekke større "hustelt". Noen satte også opp separate partytelt hvor man også i tillegg rigget seg til med avtreder tildekket med større presenninger.

Fra Sårbarhetsvurderingen til NINA (rapport 1689) leser vi (sitat): "Agder Fylkeskommune (2014a) omtaler deler av teltbruken på Tromlingene, som "ferie i telt på en og samme plass", og med liten respekt for 2-dagers regelen".

En minner da om at Miljøverndepartementet tidligere med medhold av Lov om friluftslivet av 28. juni 1957 (friluftsløven) § 15 2. ledd, har fastsatt atferdsregler for skjærgårdsområder og andre friluftsområder for allmennheten som staten eier eller har rådighet over på kysten av Telemark, Aust Agder og Vest Agder. I pkt. 8. står det: **"Telting og overnatting:** Oppsetting av og opphold i mindre, bærbare telt er tillatt inntil todøgn om gangen på samme område. Det samme gjelder overnatting i båt ved tilrettelagt fortøyningsplass."

Dette siste samsvarer med den inngåtte Servituttavtalen mellom Alve/Tromlingene grunneierlag og Miljøverndepartementet.

Den ulovlige campingen har så ført til:

- Betydelig slitasje og sandflukt på grasslettene.
- Graving av latriner og kjølehuller i bakken.
- Avtreder rundt om i buskene med ekskrementer over større områder med mengder av dopapir slengt rundt omkring.
- Slitasje på vegetasjonen i form av vedhogst.
- Stress mot beitedyra som er der ute i form av: jaging (både av mennesker og hund), sabotasje mot dyrenes vannhull ved å kaste søppel og ekskrementer i vannet for å fortrenge dyra. Det opplyses: ved inspeksjon av SNO og leder grunneierlaget måtte "vannholla" renses for dopapir og ekskrementer.
- Flere sau blir drept der ute hvert år av laushunder og er et stort problem.
- Dyrene blir fortrent fra hovedgrasslettene på Melkevollen og ved "vannholla". Noe som fører til at beitetrykket rundt om på øya ellers blir for sterkt.
- I og med at "hovedbeiteområdet" til dyra delvis faller ut i camping sesongen, har dette ført til reduksjon av dyretallet for grunneierne, opphør og inntektstap.

Grunneierlaget vil sterkt påpeke disse forhold! En ser at i den foreløpige besøksstrategien legges det opp til sterkere tilsyn og sterkere håndheving av 48-timers regelen.

Grunneierne har liten tiltro til denne innstramming da det stadig hevdes det motsatte fra tilsynet og da i særdeles sett SNO. Under befaring vedrørende arbeidet med sårbarhetsanalyse hvor NINA deltok med Bård Stokke (fugl), Marianne Evju (botanikk) og Odd Inge Vistad (ferdsel) sammen med Jenny M Guldbrandsen (nasjonalparkforvalter), Arild Pfaff (SNO) og leder grunneierlaget Per Holt ble følgende opplyst av Arild Pfaff: **"telt-problematikken har vært forelagt ny sjef i SNO som overfor Pfaff hadde hevdet at dette ikke var noe å bry seg om"**.

Derfor ber vi om at dette høringsnotat sendes i sin helhet til Miljødirektoratet og at det kommer klarere ordrer derfra om overholdelse av adferdsreglene.

Videre vurderer nå grunneierlaget selv å forelegge problemene med camping m.m. for rette instanser i Miljøverndepartementet. M. dep. er det statlige organ grunneierne har inngått Servituttavtalen m/ bestemmelser med, den gangen Tromlingene ble sikret til friluftsførmål.

Vern av Tromlingene:

Tromlingene er en unik øy på utsiden av Tromøya.

Etter inngåelsen av den såkalte Skjærgårdsparkavtalen (1977), startet flere verneprosesser over hele øya. Som det skrives i rapporten til NINA har Tromlingene stor verdi både på grunn av geologiske og kulturhistoriske forekomster og fordi området har et spesielt rikt plante og dyreliv. Øya er på hele 580 da. Vestre delen ble vernet som naturvernreservat og østre delen ble vernet som landskapsvernområde med plante og fuglelivsfredning.

Nå har så Tromlingene blitt en del av Raet Nasjonalpark og verneområdene er opphørt. Imidlertid skal de respektive områdene i RNP ha samme vern som tidligere. Grunneierlaget ber derfor forvaltningen om overvåkenhet i så sammenheng.

Tilrettelegging for allmenn bruk:

Selv om servituttavtalen gir lovnad om å bygge ut mindre havner for småbåter, oppankringsplasser, fortøyningsinnretninger, ilandstigningsbrygger advarer grunneierlaget mot dette. Det står klart i avtalens Punkt 2 : "Partene skal ikke nytte arealet til campingplass, bebyggelse, havneanlegg eller andre lignende anlegg".

I sommer ble det anlagt flytebrygge. Grunneierne ble ikke underrettet om dette og er skeptiske til anlegget. I sommer så en at dette hadde en økende effekt på camping på øya.

Bedret tilgjengelighet er vi overbevist om vil føre til mer camping med økning av nevnte problemer. Lovregler og verneverdier vil bli sterkt utfordret.

Det registreres tiltakende telting på vestre del av øya . I og med dette, tiltakende bålbrekking både på fjell, rullestein og grasslette samt do besøk rundt om i vegetasjonen.

Kyst sti i RNP:

I Friluftsrådets SØRS utredning for kyststi i kommunen og RNP, leser man at kyst stien nærme Tromlingene bør legges i en trase som gir mulighet for å bygge bro over til Tromlingene. Dette vil grunneierlaget motsette seg på det sterkeste! Vi mener et slikt tiltak rett og slett vil ødelegge Tromlingene på en rekke områder og må aldri bli en realitet!

2.4.6. Randsoneproblematikken (fra høringsnotatet):

Den gangen RNP ble opprettet ble grunneierne ikke forespeilet en randsone utenfor RNP. Sammen med myndighetene jobbet grunneierne for at vi skulle få en best mulig nasjonalpark alle kunne stille seg bak. Enkelte grunneiere har gitt fra seg betydelige grunnavståelser og dette uten noen form for kompensasjon. Derfor mener grunneierlaget det er med stor undring randsoneproblematikken nå trekkes fram i notatet vedrørende besøksstrategien. Vi ser på dette som et forsøk på omkamp om RNP grensen som nå nasjonalparkstyret har fremmet overfor Direktoratet og kommunene i og med denne høring om besøksstrategi.

Grunneierlaget stiller seg undrene og tvilende til at nasjonalparkstyret kan behandle en så omfattende sak utenfor nasjonalparken uten forankring i kommunens organer.

Videre er Alve grunneierlag sterkt imot denne måten nasjonalparkstyret fremmer/behandler en så omfattende plan på uten å følge forvaltningsloven om Melding.

Avslutningsvis:

Grunneierlaget ber om at våre synspunkter blir vektlagt og ivaretatt riktig ved denne høring.

Alve 19.11.19 ; revidert til denne høring 30.09.20.

For Alve/Tromlingene Grunneierlag.

Per Holt

leder grunneierlaget

Sten Halftan Madsen

grunneier representant

Fra: terje.stalleland@hoveleirsenter.no[terje.stalleland@hoveleirsenter.no]
Sendt: 28.09.2020 14:18:24
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie
Tittel: Høringssvar besøksstrategi

Hei,

Vedlagt er høringssvar.

Mvh
Hove Drifts- og Utviklingsselskap AS

Terje Stalleland

Fra: Betty-Ann Brodersen[bettyann@doyle.no]
Sendt: 28.09.2020 11:20:25
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie
Tittel: SV: Påminnelse Høring -Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark

Jeg beklager at det ikke har kommet svar fra Lyngør. Besøksstrategi er vanskelig å si noe om. Personlig har jeg sett en storm med mennesker på Lyngørsida, vi har ingen toaletter eller offentlige oppholdsplasser. Vi må ta det opp på bredere plan i Lyngør vel om hvordan vi opplever den økte trafikken i sommermånedene. Tilrettelegging er foreløpig ikke god.

Hilsen

Betty-Ann Brodersen

Fra: Gulbrandsen, Jenny Marie <fmavjmg@fylkesmannen.no>

Sendt: fredag 25. september 2020 13.30

Til: postmottak@arendal.kommune.no; postmottak@grimstad.kommune.no; postmottak@agderfk.no;
Postmottak FMAG <fmavpost@fylkesmannen.no>; Postmottak FMVT <fmvtpost@fylkesmannen.no>; Postmottak FMOV <FmOVPost@fylkesmannen.no>

Kopi: per.holt@online.no; monicajp@me.com; atnil@online.no; leder@arendalkajakklubb.no; turistkontoret@grimstad.kommune.no; iroppen@gmail.com; nicolayrylander@gmail.com; ole.parnemann@politiet.no; kjell.blakstad@hotmail.com; aust-agder@idrettsforbundet.no; aust-agder@njff.no; Kurt Johansen <kurt.johansen81@gmail.com>; aat@dnt.no; appascath@me.com; kontakt@fevikvel.no; post@grimstadfsksjo.no; opb@strannaconsult.no; agder@fnf-nett.no; geir@friluft-sor.no; rrtastel@online.no; morten@lindvik.com; gean@online.no; audvib@gmail.com; hal-ell@online.no; erl-sk@online.no; leder@kltv.no; peter.prokosch@ltandc.org; Lyngør Vel <bettyann@doyle.no>; lisbeth.iversen@arendal.kommune.no; svein.just@gmail.com; han-o-so@online.no; agder@naturvernforbundet.no; leder@agderfugl.net; agder@bondelaget.no; jon@bjellandstrand.no; lill.anita.andersen@gmail.com; leder@sandoya.no; lars@xsports.no; frode.zaar@porche-sor.no; asbjorn.saudalen@gmail.com; hsbreiv@online.no; ivar.johan.jansen@gmail.com; service@nordic-outdoor.no; bjahiis@gmail.com; thorsen@yme.no; per.holt@online.no; bjorgevagsmyr@gmail.com; axldal@yahoo.no; julie_sundsdaal@hotmail.com; post@tritondykkerklubb.no; synnove@usus.no; rogerehnebom@hotmail.com; alfrei@arb@gmail.com; hans.andreas.hansen@outlook.com; seil@boy-leslie.no; inger.lise.fonneland@gmail.com; sigurd.bakke@as.kommune.no; post@tromoy.frivilligsentral.no; arendalbaatsportklubb@gmail.com; post@arendalkajakklubb.no; padleledagder@runbox.com; lars@xsports.no; j-studs@online.no; hoveatelier@yahoo.com; mail@wannado.no; lise@hjemmehoswenche.no; tee@bergshav.com; peter.prokosch@ltandc.org; post@olafknudsen.no; turistkontoret@grimstad.kommune.no; nidelvcamping@gmail.com; Knut@torungenfyr.no; anders@ragg.no; post@skilsøferga.no; trond.helle@live.no; info@holmen5.com; post@sorlandetsmaritime.no; post@bjellandstrand.no; Gudrun.Sylte@uib.no; ah@arendalherregaard.no; marenbrinch@gmail.com; bodil@strandhotelfevik.no; info@batutleieagder.no; erl-sk@online.no; fevik.maritime@combitel.no; post@hoveleirsenter.no; post@tvedestrandfjordhotell.no; resepsjon@bokhotellet.no; msamor@live.no; post@msnidelv.no; post@bkunst.no; 'Trond Toftesund' <trond@kotenull.no>; erl-sk@online.no; 'aat@dnt.no'; vebjorn@storebjorn.com; 'Christiane Marun' <christiane.marun@web.de>; jeg@agder.com; post@marivold.no; mail@moysand-familiecamping.no; katrine@hesnesgartneri.no; katrine@hesnesgartneri.no; post@studiospores.no; post@hoveleirsenter.no; post@uia.no; bodil@strandhotelfevik.no; kontakt@smag-behag.no; medlem@lfks.no; post@vitensor.no; postmottak@aama.no; post@gbm.no; trine@morgenfugl.no; siri@bondensvalg.no; post@imr.no; erl-sk@online.no; mail.dntsr@dnt.no; post@trollaktiv.no; synnove@usus.no; post@arendalhavn.no; linnzwil@online.no; trond.helle@live.no; linnzwil@online.no; linnzwil@online.no; frode@stallbjelland.no; post@kjenna.no; Jan Fasting <jan@fastingoutdoor.no>; Hvideberg, Anne Torunn <Anne.Torunn.Hvideberg@tvedestrand.kommune.no>; Jensen, Anne Elisabeth <Anne.Elisabeth.Jensen@grimstad.kommune.no>; Slettebø, Bodil <Bodil.Slettebo@grimstad.kommune.no>; Gregersen, Berit Weiby <Berit.Weiby.Gregersen@agderfk.no>; Martin Due-Tønnessen <martin.due-tonnessen@tvedestrand.kommune.no>; Guttormsen, Rune E <rune.e.guttormsen@arendal.kommune.no>; Andersen, Kåre <Kare.Andersen@arendal.kommune.no>

Emne: Påminnelse Høring -Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark

Hei!

Jeg minner om at fristen for innspill er 31.09.20.

Vi har mottatt innspill fra Agder fylkeskommune, Arendal kommune og Harald Breivik (Geolog)

Med vennlig hilsen

**Raet
nasjonalpark**

Jenny M Gulbrandsen
Nasjonalparkforvalter
Raet Nasjonalpark og Søm Landskapsvernområde

Tlf 984 60 618/ 370 17 845

Epost: fmavjmg@fylkesmannen.no

www.raetnasjonalpark.no

Besøksadresse:

Ragnvald Blakstadsvei 1 (Fylkeshuset)
4838 Arendal

Epostkommunikasjon som inneholder relevant saksinformasjon vil bli arkivert. Gi aldri konfidensiell info per epost.

Fra: Gulbrandsen, Jenny Marie

Sendt: torsdag 14. mai 2020 18:57

Til: postmottak@arendal.kommune.no; postmottak@grimstad.kommune.no; postmottak@agderfk.no; fmagpost@fylkesmannen.no; Postmottak FMVT <fmvtpost@fylkesmannen.no>; Postmottak FMOV <FmOVPost@fylkesmannen.no>

Kopi: per.holt@online.no; monicajp@me.com; atnil@online.no; leder@arendalkajakklubb.no; turistkontoret@grimstad.kommune.no; iroppen@gmail.com; nicolayrylander@gmail.com; ole.parnemann@politiet.no; kjell.blakstad@hotmail.com; aust-agder@idrettsforbundet.no; aust-agder@njff.no; Kurt Johansen <kurt.johansen81@gmail.com>; aat@dnt.no; appascath@me.com; kontakt@fevikvel.no; post@grimstadfsksjo.no; opb@strannaconsult.no; agder@fnf-nett.no; geir@friluft-sor.no; rrtastel@online.no; morten@lindvik.com; gean@online.no; audvib@gmail.com; hal-ell@online.no; erl-sk@online.no; leder@kltv.no; peter.prokosch@ltandc.org; Lyngør Vel <bettyann@doyle.no>; lisbeth.iversen@arendal.kommune.no; svein.just@gmail.com; han-o-so@online.no; agder@naturvernforbundet.no; leder@agderfugl.net; agder@bondelaget.no; jon@bjellandstrand.no; lill.anita.andersen@gmail.com; leder@sandoya.no; lars@xsports.no; frode.zaar@porche-sor.no; asbjorn.saudalen@gmail.com; hsbreiv@online.no; ivar.johan.jansen@gmail.com; service@nordic-outdoor.no; bjahiis@gmail.com; thorsen@yme.no; per.holt@online.no; bjorgevagsmyr@gmail.com; axldal@yahoo.no; julie_sundsdaal@hotmail.com; post@tritondykkerklubb.no; synnove@usus.no; rogerehnebom@hotmail.com; alfreiarb@gmail.com; hans.andreas.hansen@outlook.com; seil@boy-leslie.no; inger.lise.fonneland@gmail.com; sigurd.bakke@as.kommune.no; post@tromoy.frivilligsentral.no; arendalbaatsportklubb@gmail.com; post@arendalkajakklubb.no; padleledagder@runbox.com; lars@xsports.no; j-studs@online.no; hoveatelier@yahoo.com; mail@wannado.no; lise@hjemmehoswenche.no; tee@bergshav.com; peter.prokosch@ltandc.org; post@olafknudsen.no; turistkontoret@grimstad.kommune.no; nidelvecamping@gmail.com; Knut@torungenfyr.no; anders@ragg.no; post@skilsøferga.no; trond.helle@live.no; info@holmen5.com; post@sorlandetsmaritime.no; post@bjellandstrand.no; Gudrun.Sylte@uib.no; ah@arendalherregaard.no; marenbrinch@gmail.com; bodil@strandhotelfevik.no; info@batutleieagder.no; erl-sk@online.no; fevik.maritime@combitel.no; post@hoveleirsenter.no; post@tvedestrandfjordhotell.no; resepsjon@bokhotellet.no; msamor@live.no; post@msnidelv.no; post@bkunst.no; 'Trond Toftesund' <trond@kotenull.no>; erl-sk@online.no; 'aat@dnt.no'; vebjorn@storebjorn.com; 'Christiane Marun' <christiane.marun@web.de>; jeg@agder.com; post@marivold.no; mail@moysand-familiecamping.no; katrine@hesnesgartneri.no; katrine@hesnesgartneri.no; post@studiospørnes.no; post@hoveleirsenter.no;

post@uia.no; bodil@strandhotelfevik.no; kontakt@smag-behag.no; medlem@ifks.no; post@vitensor.no; postmottak@aama.no; post@gbm.no; trine@morgenfugl.no; siri@bondensvalg.no; post@imr.no; erl-sk@online.no; mail.dntor@dnt.no; post@trollaktiv.no; synnove@usus.no; post@arendalhavn.no; linnzwil@online.no; trond.helle@live.no; linnzwil@online.no; linnzwil@online.no; frode@stallbjelland.no; post@kjenna.no; Jan Fasting <jan@fastingoutdoor.no>; Hvideberg, Anne Torunn <Anne.Torunn.Hvideberg@tvedestrand.kommune.no>; Jensen, Anne Elisabeth <Anne.Elisabeth.Jensen@grimstad.kommune.no>; Slettebø, Bodil <Bodil.Slettebo@grimstad.kommune.no>; Gregersen, Berit Weiby <Berit.Weiby.Gregersen@agderfk.no>; Martin Due-Tønnessen <martin.due-tonnessen@tvedestrand.kommune.no>; Guttormsen, Rune E <rune.e.guttormsen@arendal.kommune.no>; Andersen, Kåre <Kare.Andersen@arendal.kommune.no>

Emne: Høring - Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark

Mange av dere har vært sterkt involvert i utarbeidelsen av besøksstrategien, men det er fortsatt mulig å gi nye innspill dersom man ønsker på den offentlige høringen.

Vi ber kommunene og fylkeskommunen legge ut dokumentet på sine portaler.

Høring - Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark: Høring - Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark.PDF
Besøksstrategi 25.9.19 Raet NP: Besøksstrategi 25.9.19 Raet NP.PDF

Med vennlig hilsen

**Raet
nasjonalpark**

Jenny M Gulbrandsen
Nasjonalparkforvalter
Raet Nasjonalpark og Søm Landskapsvernområde

Tlf 984 60 618/ 370 17 845
Epost: fmavjmg@fylkesmannen.no
www.raetnasjonalpark.no

Besøksadresse:
Ragnvald Blakstadsvei 1 (Fylkeshuset)
4838 Arendal

Epostkommunikasjon som inneholder relevant saksinformasjon vil bli arkivert. Gi aldri konfidensiell info per epost.

Innspill til høringen!

Raet nasjonalpark ligger i 3 av våre 9 medlemskommuner. Besøksstrategi og adferdsregler for Raet nasjonalpark ble diskutert i styresak 17/19. Daglig leder sammenfattat momentene fra diskusjonen. Konklusjonen er at regler for adferd og kanalisering er kjempeviktig for å hindre forringelse av vernegrunnlaget. Økt bruk av nasjonalparken gjør det nødvendig å bringe klarhet i hvilke adferdsregler som faktisk gjelder, endringer må foretas og harmoniseres slik at det er enkelt for besøkende å vite hva som er tillatt.

- Tilretteleggingstiltak for å kanalisere økt ferdsel og bruk er viktig.
- Det må etableres like regler for hele nasjonalparken.
- Telting i henhold til Friluftsløven tillates i de mest egnede / minst konfliktfylte områdene.
- Det etableres større felles bål-/grillplasser i tilknytning til de mest besøkte områdene, men slik at besøkende kanaliseres bort fra sårbare områder.
- Godkjente grill- og bålplasser må være tydelig skiltet og merket med nasjonalparklogoen.
- Forøvrig forbud mot bålbrekking og grilling hele året.
- Eget- og gjerne «herreløst» avfall bringes til nærmeste avfallspunkt eller tas med hjem.
- Båndtvang hele året.

Ellers minner jeg om mine innspill sendt per e-post 15.08.2019:

2.4.5. Her pekes det på uklarheter angående adferdsregler. Jeg vil utfordre styret for Friluftsrådet Sør i neste styremøte på dette punktet. Etter min mening vil det være enklest for de besøkende med like regler i hele nasjonalparken, men differensiering er også mulig. Vi får mange tilbakemeldinger som går på bålbrekking, løse hunder, telting, bobiler mm.

8.3. Det bør presiseres hva som menes med skiltstrategi. Infotavler ved innfallsporter eller mål-/retningsskilt i stikryss? I friluftssammenheng hører som oftest merking og skilting sammen, mens informasjonstavler er noe annet.

Ikke alle har en naturvitenskapelig bakgrunn. Det er naivt å tro at folk flest har kunnskap om kvartærgeologiske prosesser. Jeg synes det er viktig med en kort introduksjon.

9. Innfallsportene.

Kjempebra at det skal informere om verneformål og adferdsregler alle steder.

Kyststi er et prioritert område for Aust-Agder fylkeskommune. Det jobbes med Kyststi i kystkommunene. På lista over infrastruktur og informasjon må det stå Kyststi og andre stier som eget punkt, samt en vurdering av behov. En kjapp vurdering fra meg:

Risøy : Avklare om Kyststien fra Risør kan gå over øya. Skilte og merke eksisterende turveier.

Lyngør: Skilte og merke eksisterende turveier og etabler rundløype fra Sandbukta til Speken.

Gjeving: Re-merke eksisterende (kulturløype) og kople besøkscenteret sammen med Kyststien.

Hagefjord brygge: Kople Innfallsporten til Kyststi som er under etablering på Borøy.

Sandøya: Skilte og merke eksisterende turveier og stier.

Kilsund: Vurdere re-merking av eksisterende som Kyststi.

Tromlingene: Ikke behov.

Bjellandstrand og Spornes: Sikre sammenhengende Kyststi til Botnetangen og videre inn Alvekilen.

Hove: Re-merke og videreføre Kyststien til Spornes.

Merdø: Merke rundløype.

Stor Torungen: Ikke behov.

Hasseltangen: Merke Kyststi i henhold til utarbeidede grunneieravtaler.

Valøyene: Ikke behov?

Dømmesmoen: Re- merking som ruslespor og vandrepark.

Tilsvarende bør det være et generelt punkt om overnattingsmuligheter i nærheten, områder for telting, camping- og bobilplasser og hoteller.

Det vel egentlig teltforbud på kommunens areal på Gravene (Merdø).

Mvh.

Geir Henning Waagsnes

Daglig leder

Friluftsrådet Sør

www.friluftsradet.no

Besøks- og fakturaadresse: Tromøyveien 26 B, 4841 Arendal

Telefon: 47 02 65 47

Fra: Gulbrandsen, Jenny Marie <fmavjmg@fylkesmannen.no>

Sendt: 25. september 2020 13:30

Til: postmottak@arendal.kommune.no; postmottak@grimstad.kommune.no; postmottak@agderfk.no; Postmottak FMAG <fmavpost@fylkesmannen.no>; Postmottak FMVT <fmvtpost@fylkesmannen.no>; Postmottak FMOV <FmOVPost@fylkesmannen.no>

Kopi: per.holt@online.no; monicajp@me.com; atlnil@online.no; leder@arendalkajakklubb.no; turistkontoret@grimstad.kommune.no; iroppen@gmail.com; nicolayrylander@gmail.com; ole.parnemann@politiet.no; kjell.blakstad@hotmail.com; aust-agder@idrettsforbundet.no; aust-agder@njff.no; Kurt Johansen <kurt.johansen81@gmail.com>; aat@dnt.no; appascath@me.com; kontakt@fevikvel.no; post@grimstadfsksjo.no; opb@strannaconsult.no; agder@fnf-nett.no; geir@friluft-sor.no; rrtastel@online.no; morten@lindvik.com; gean@online.no; audvib@gmail.com; hal-ell@online.no; erl-sk@online.no; leder@kltv.no; peter.prokosch@ltandc.org; Lyngør Vel <bettyann@doyle.no>; lisbeth.iversen@arendal.kommune.no; svein.just@gmail.com; han-o-so@online.no; agder@naturvernforbundet.no; leder@agderfugl.net; agder@bondelaget.no; jon@bjellandstrand.no; lill.anita.andersen@gmail.com; leder@sandoya.no; lars@xsports.no; frode.zaar@porche-sor.no; asbjorn.saudalen@gmail.com; hsbreiv@online.no; ivar.johan.jansen@gmail.com; service@nordic-outdoor.no; bjahiis@gmail.com; thorsen@yme.no; per.holt@online.no; bjorgevagsmyr@gmail.com; axldal@yahoo.no; julie_sundsdaal@hotmail.com; post@tritondykkerklubb.no; synnove@usus.no; rogerehnebom@hotmail.com; alfrei@arb@gmail.com; hans.andreas.hansen@outlook.com; seil@boy-leslie.no; inger.lise.fonneland@gmail.com; sigurd.bakke@as.kommune.no; post@tromoy.frivilligsentral.no; arendalbaatsportklubb@gmail.com; post@arendalkajakklubb.no; padleledagder@runbox.com; lars@xsports.no; j-studs@online.no; hoveatelier@yahoo.com; mail@wannado.no; lise@hjemmehoswenche.no; tee@bergshav.com; peter.prokosch@ltandc.org; post@olafknudsen.no; turistkontoret@grimstad.kommune.no; nidelvcamping@gmail.com; Knut@torungenfyr.no; anders@ragg.no; post@skilsøferga.no; trond.helle@live.no; info@holmen5.com; post@sorlandetsmaritime.no; post@bjellandstrand.no; Gudrun.Sylte@uib.no; ah@arendalherregaard.no; marenbrinch@gmail.com; bodil@strandhotelfevik.no; info@batutleieagder.no; erl-sk@online.no; fevik.maritime@combitel.no; post@hoveleirsenter.no; post@tvedestrandfjordhotell.no; resepsjon@bokhotellet.no; msamor@live.no; post@msnidelv.no; post@bkunst.no; 'Trond Toftesund' <trond@kotenull.no>; erl-sk@online.no; 'aat@dnt.no'; vebjorn@storebjorn.com; 'Christiane Marun' <christiane.marun@web.de>; jeg@agder.com; post@marivold.no; mail@moysand-familiecamping.no; katrine@hesnesgartneri.no; katrine@hesnesgartneri.no; post@studiospørnes.no; post@hoveleirsenter.no; post@uia.no; bodil@strandhotelfevik.no; kontakt@smag-behag.no; medlem@lfks.no; post@vitensor.no; postmottak@aama.no; post@gbm.no; trine@morgenfugl.no; siri@bondensvalg.no; post@imr.no; erl-sk@online.no; mail.dntsr@dnt.no; post@trollaktiv.no; synnove@usus.no; post@arendalhavn.no; linnzwil@online.no; trond.helle@live.no; linnzwil@online.no; linnzwil@online.no; frode@stallbjelland.no; post@kjenna.no; Jan Fasting <jan@fastingoutdoor.no>; Hvideberg, Anne Torunn <Anne.Torunn.Hvideberg@tvedestrand.kommune.no>; Jensen, Anne Elisabeth <Anne.Elisabeth.Jensen@grimstad.kommune.no>; Slettebø, Bodil <Bodil.Slettebo@grimstad.kommune.no>; Gregersen, Berit Weiby <Berit.Weiby.Gregersen@agderfk.no>; Martin Due-Tønnessen <martin.due-

tonnessen@tvedestrand.kommune.no>; Guttormsen, Rune E <rune.e.guttormsen@arendal.kommune.no>; Andersen, Kåre <Kare.Andersen@arendal.kommune.no>

Emne: Påminnelse Høring -Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark

Hei!

Jeg minner om at fristen for innspill er 31.09.20.

Vi har mottatt innspill fra Agder fylkeskommune, Arendal kommune og Harald Breivik (Geolog)

Med vennlig hilsen

**Raet
nasjonalpark**

Jenny M Gulbrandsen
Nasjonalparkforvalter
Raet Nasjonalpark og Søm Landskapsvernområde

Tlf 984 60 618/ 370 17 845

Epost: fmavjmg@fylkesmannen.no
www.raetnasjonalpark.no

Besøksadresse:

Ragnvald Blakstadsvei 1 (Fylkeshuset)
4838 Arendal

Epostkommunikasjon som inneholder relevant saksinformasjon vil bli arkivert. Gi aldri konfidensiell info per epost.

Fra: Gulbrandsen, Jenny Marie

Sendt: torsdag 14. mai 2020 18:57

Til: postmottak@arendal.kommune.no; postmottak@grimstad.kommune.no; postmottak@agderfk.no; fmagpost@fylkesmannen.no; Postmottak FMVT <fmvtpost@fylkesmannen.no>; Postmottak FMOV <FmOVPost@fylkesmannen.no>

Kopi: per.holt@online.no; monicajp@me.com; atnil@online.no; leder@arendalkajakklubb.no; turistkontoret@grimstad.kommune.no; iropen@gmail.com; nicolayrylander@gmail.com; ole.parnemann@politiet.no; kjell.blakstad@hotmail.com; aust-agder@idrettsforbundet.no; aust-agder@njff.no; Kurt Johansen <kurt.johansen81@gmail.com>; aat@dnt.no; appascath@me.com; kontakt@fevikvel.no; post@grimstadfsksjo.no; opb@strannaconsult.no; agder@fnf-nett.no; geir@friluft-sor.no; rrtastel@online.no; morten@lindvik.com; gean@online.no; audvib@gmail.com; hal-ell@online.no; erl-sk@online.no; leder@kltv.no; peter.prokosch@ltandc.org; Lyngør Vel <bettyann@doyle.no>; lisbeth.iversen@arendal.kommune.no; svein.just@gmail.com; han-o-so@online.no; agder@naturvernforbundet.no; leder@agderfugl.net; agder@bondelaget.no; jon@bjellandstrand.no; lill.anita.andersen@gmail.com; leder@sandoya.no; lars@xsports.no; frode.zaar@porche-sor.no; asbjorn.saudalen@gmail.com; hsbreiv@online.no; ivar.johan.jansen@gmail.com; service@nordic-outdoor.no; bjahiis@gmail.com; thorsen@yme.no; per.holt@online.no; bjorgevagsmyr@gmail.com; axldal@yahoo.no; julie_sundsdaal@hotmail.com; post@tritondykkerklubb.no; synnove@usus.no; rogerehnebom@hotmail.com; alfreiarb@gmail.com; hans.andreas.hansen@outlook.com; seil@boy-leslie.no; inger.lise.fonneland@gmail.com; sigurd.bakke@as.kommune.no; post@tromoy.frivilligsentral.no; arendalbaatsportklubb@gmail.com; post@arendalkajakklubb.no; padleledagder@runbox.com; lars@xsports.no; i-studs@online.no; hoveatelier@yahoo.com; mail@wannado.no; lise@hjemmehoswenche.no; tee@bergshav.com; peter.prokosch@ltandc.org; post@olafknudsen.no; turistkontoret@grimstad.kommune.no; nidelvcamping@gmail.com; Knut@torungenfyr.no; anders@ragg.no; post@skillsøferga.no; trond.helle@live.no; info@holmen5.com; post@sorlandetsmaritime.no; post@bjellandstrand.no; Gudrun.Sylte@uib.no;

ah@arendalherregaard.no; marenbrinch@gmail.com; bodil@strandhotelfevik.no; info@batutleieagder.no; erl-sk@online.no; fevik.maritime@combitel.no; post@hoveleirsenter.no; post@tvedestrandfjordhotell.no; resepsjon@bokhotellet.no; msamor@live.no; post@msnidelv.no; post@bkunst.no; 'Trond Toftesund' <trond@kotenull.no>; erl-sk@online.no; 'aat@dnt.no'; vebjorn@storebjorn.com; 'Christiane Marun' <christiane.marun@web.de>; jeg@agder.com; post@marivold.no; mail@moysand-familiecamping.no; katrine@hesnesgartneri.no; katrine@hesnesgartneri.no; post@studiospørnes.no; post@hoveleirsenter.no; post@uia.no; bodil@strandhotelfevik.no; kontakt@smag-behag.no; medlem@lfks.no; post@vitensor.no; postmottak@aama.no; post@gbm.no; trine@morgenfugl.no; siri@bondensvalg.no; post@imr.no; erl-sk@online.no; mail.dntor@dnt.no; post@trollaktiv.no; synnove@usus.no; post@arendalhavn.no; linnzwil@online.no; trond.helle@live.no; linnzwil@online.no; linnzwil@online.no; frode@stallbjelland.no; post@kjenna.no; Jan Fasting <jan@fastingoutdoor.no>; Hvideberg, Anne Torunn <Anne.Torunn.Hvideberg@tvedestrand.kommune.no>; Jensen, Anne Elisabeth <Anne.Elisabeth.Jensen@grimstad.kommune.no>; Slettebø, Bodil <Bodil.Slettebo@grimstad.kommune.no>; Gregersen, Berit Weiby <Berit.Weiby.Gregersen@agderfk.no>; Martin Due-Tønnessen <martin.due-tonnessen@tvedestrand.kommune.no>; Guttormsen, Rune E <rune.e.guttormsen@arendal.kommune.no>; Andersen, Kåre <Kare.Andersen@arendal.kommune.no>

Emne: Høring - Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark

Mange av dere har vært sterkt involvert i utarbeidelsen av besøksstrategien, men det er fortsatt mulig å gi nye innspill dersom man ønsker på den offentlige høringen.

Vi ber kommunene og fylkeskommunen legge ut dokumentet på sine portaler.

Høring - Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark: Høring - Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark.PDF
Besøksstrategi 25.9.19 Raet NP: Besøksstrategi 25.9.19 Raet NP.PDF

Med vennlig hilsen

**Raet
nasjonalpark**

Jenny M Gulbrandsen
Nasjonalparkforvalter
Raet Nasjonalpark og Søm Landskapsvernområde

Tlf 984 60 618/ 370 17 845
Epost: fmavjmg@fylkesmannen.no
www.raetnasjonalpark.no

Besøksadresse:
Ragnvald Blakstadsvei 1 (Fylkeshuset)
4838 Arendal

Epostkommunikasjon som inneholder relevant saksinformasjon vil bli arkivert. Gi aldri konfidensiell info per epost.

Virusfri. www.avg.com

Raet nasjonalparkstyre

Trondheim, 18.12.2019

Deres ref.:
2019/154-0

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/12314

Saksbehandler:
Ingrid Moe Dahl

Faglig godkjenning av besøksstrategi for Raet nasjonalpark

Vi viser til besøksstrategi for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde oversendt til Miljødirektoratet for faglig gjennomgang 25.september 2019.

Dokumentet er grundig, velskrevet og strukturert med tydelige mål for det besøksstrategiske arbeidet i verneområdene. Vi anser kunnskapsgrunnlaget til besøksstrategien for å være godt og det er et bra utgangspunkt for å kunne planlegge en besøksforvaltning som vil ivareta naturverdiene og de besøkende i området.

Det er lagt ned mye innsats i å hente inn innspill fra de ulike brukerinteressene i og rundt verneområdene i arbeidet med utforming av strategien. Disse innspillene gjenspeiles i tiltakslistene for de utvalgte innfallsportene til området.

Besøksstrategien til Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde er produsert for Raet nasjonalparkstyre av Norsk Institutt for Naturforskning (NINA). Utforming har skjedd i samarbeid med forvalter. Det er viktig at det er tydelig for leseren hva som er anbefalinger fra NINA og hva som er styrets reelle tiltaksønsker eller mandat. Besøksstrategien er styrets dokument.

Deler av innholdet i besøksstrategien gjentas flere ganger gjennom dokumentet og det kan med fordel strammes inn slik at ikke hele kapitler blir gjentatt flere steder i strategien. Det vil bidra til at dokumentet blir enda mer oversiktlig og bruksvennlig.

Det er 15 lokaliteter som er valgt ut som innfallsportner til verneområdene. Det er mange tiltak som er til vurdering på listen for de fleste av innfallsportene og alle tiltak kan ikke gjennomføres samtidig. Det anbefales at det fremkommer en prioritering av tiltakene ved disse innfallsportene, eller mellom innfallsportene, ut fra en vurdering av realistisk økonomisk handlingsrom og fremdrift. Det kan være hensiktsmessig å prioritere tiltak på innfallsportner som er særlig besøkstunge eller ved områder som har særskilt sårbare naturverdier.

Vi har også lagt inn noen kommentarer markert med gul farge direkte i strategidokumentet som er vedlagt dette brevet.

Med de endringer som fremgår av dette brevet med vedlegg, er besøksstrategien faglig godkjent av Miljødirektoratet og kan sendes ut på høring. Høringsfristen bør være seks uker etter utsending.

Vi ønsker lykke til i det videre arbeidet med besøksstrategien.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
seksjonsleder

Ingrid Moe Dahl
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

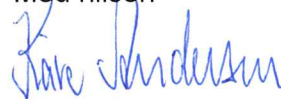
Høring -Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark

Det vises til utsendt høringsbrev.

Arendal bystyre fattet i møte 27.8.2020 slikt vedtak:

«Arendal bystyre slutter seg til besøksstrategi for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde:
«Med naturen for framtida».

Med hilsen

Kåre Andersen
Næringssjef

Kontaktinformasjon: www.arendal.kommune.no
Postadresse: Postboks 123, 4891 GRIMSTAD
Besøksadresse: Sam Eydes plass 2, 4836 ARENDAL
Org.nr.: 940493021

Telefon: +47 37 01 30 00
E-post: postmottak@arendal.kommune.no

Raet nasjonalpark
v/ Jenny M Gulbrandsen
fmavjmg@fylkesmannen.no

Hove, 28.september 2020

Høring – Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark

Hove Drifts- og Utviklingsselskap AS drifter og forvalter Arendal kommunes eiendom på Hove, med gnr 210, bnr 1. Store deler av arealet er omfattet av nasjonalparken, og i tillegg driver selskapet reiseliv i egen regi i Hove leirsenter, og gjennom avtaler med private aktører på øvrige områder. Vi har langsiktige avtaler med Canvas Hove AS, Troll Aktiv AS, Arendal Catering AS.

Vi ivaretar også kommunens ansvar for Hove som tur- og rekreasjonsområde.

Vi synes besøksstrategien på en god måte beskriver status, og peker på mange riktige tiltak for å forbedre nasjonalparken som et aktivum for reiselivet. Vi konsentrerer oss i denne tilbakemeldingen på forhold som angår oss i vårt nærområde, og noen forhold der vi kanskje kan spille en rolle i den videre utviklingen.

Spornes

HDU har et fast driftspersonell med kapasitet til å ta på oss oppgaver i forbindelse med renovasjon, renhold, vedlikehold og tilsyn ved planlagt nytt toalettanlegg. Vi vil gjerne ha mulighet til å gi tilbud på slikt arbeid.

Skytebanen (nedenfor Tromøy kirke)

Vi opplever at det om sommeren er mange bobiler som søker til denne plassen. Med den veksten som er i antall bobiler, ser vi at det kan bli utfordrende på sikt. Vi opplever press på våre sanitæranlegg og renovasjon, og det er en fare for at denne uorganiserte campingen kan medføre både forurensing og forsøpling i nasjonalparken. Dette kan løses på to måter. Enten med campingforbud og håndhevelse, eller med tilrettelegging og service. HDU vil kunne administrere en enkel bobilparkering på området, med renovasjon og bruk av Hove leirsenters anlegg for spillvann og septikk. Det vil fordre en avtale med grunneier, som er Staten.

Bålplasser

HDU kan ta på seg oppgaver med tilsyn, vedlikehold og etablering av bålplasser og andre ønskede oppgaver i området. Vi kan også utføre det utover eiendommen vi har et ansvar for.

På side 27 under opplisting av næringsaktører, så er rett navn Arendal Catering. Det står beskrevet som Hove Catering.

Mvh
Hove Drifts- og Utviklingsselskap AS

Terje Stalleland

Fra: ivar.johan.jansen[ivar.johan.jansen@gmail.com] Sendt: 02.10.2020 23:00:12 Til: Gulbrandsen, Jenny Marie
Tittel: Re: Påminnelse Høring -Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark

Hei Jenny

Vedr. besøksstrategi Raet np. Høring av rapp.

Ettersender hermed noen få kommentarer vedr. geotema: Beklager at mine kommentarer kommer litt sent, men i geologisk tidsperspektiv er etpar dager ikke så mye! Tror ikke forfatterne har brukt rapport om geologiske verdier som grunnlag,- jfr. littr.liste ? Derfor kommer jeg med noen korreksjoner....

Her er mine kommentarer(kursiv er kommentarer, "ikke kursiv" tekst kan evt. vurderes innpasset i rapportteksten:

Kap. 3.2 om *Geologi kan forbedres*; Berggrunnen i nasjonalparken består av granittisk gneis, kvartsitt, amfibolitt mm. Fra Ruakerkilen på Hasseltangen og sydvestover er det Grimstadgranitt (også kalt Fjæreggranitt og Fevikgranitt). *(Fevikitt antar jeg er en skrivefeil)*

Om de tre årsakene: Dette avsnittet ville jeg skrevet om: Ta evt. kontakt/se rapport om geologiske verdier i Raet np. Eller se nærmere på dette:

Det viktige (synes jeg) er å få med er at Raet er en israndavsetning/randmorene avsatt under et brefremstøt i Yngre Dryas perioden (for ca 12800-11700 år siden), ved avslutningen av siste istid. Fra Fevik til Vestfold er Raet avsatt på havbunnen, utenfor kystlinjen og består av morene blandet med sammenskjøvne marine avsetninger. Havet stod i nasjonalparkområdet ca 60m til 90m høyere enn i dag og brefronten stod som en bratt vegg i havet i nesten rett linje fra Fevik til Vestfold. Landhevningen (hevning av jordskorpa) etter istiden har brakt deler av Ramorenen opp over havnivå, på Målen (utenfor Flosta), Tromlingene, Tromøy, Merdø, Jerkholmen og Hasseltangen. Her har bølgene vasket og omlagret morenematerialet og dannet rullesteinsområder, strandvoller og sandavsetninger (strandavsetninger). Samlet utgjør israndavsetningene fra Yngre Dryas, som kan følges rundt hele Fennoskandia trolig verdens største og tydeligste naturmonument fra istidene!

Kap. 3.3: *første linje..har Raet skapt ideelle....*

Kap 3.12: *2 linje foreslår ; Under landhevningen har nytt land kommet til syne og bølger og strøm har bearbeidet morenemateriale.....*

side 57 Tromlingene 3 linje: rullesteinstrender og velutvikla strandvoller dominerer På innsiden er det strandavsetninger av sand

side 73 Valøyene Her står det om Fjæreggranitten , ville brukt Grimstadgranitt som er det mest offisielle navnet

side 75 Dømmesmoen: Foreslår i stedet fra første setning: På Dømmesmoen er Ramorenen avsatt over havnivå. Den danner her en meget markert og tydelig ryggform. Breelvasetninger, hav- og strandavsetninger er avsatt foran (utenfor) Raet gjennom hele Grimstadområdet. Disse har gitt et fruktbart jordsmonn, som sammen med gunstig klima har dannet grunnlag for høy produksjon av frukt, bær og grønnsaker.

Forøvrig mye bra!

Lykke til med finishen

Mvh Ivar J. Jansen

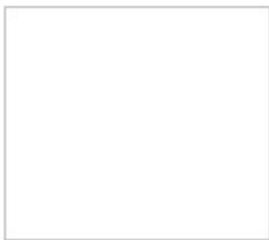
On Fri, Sep 25, 2020 at 1:30 PM Gulbrandsen, Jenny Marie <fmavjmg@fylkesmannen.no> wrote:

Hei!

Jeg minner om at fristen for innspill er 31.09.20.

Vi har mottatt innspill fra Agder fylkeskommune, Arendal kommune og Harald Breivik (Geolog)

Med vennlig hilsen

Jenny M Gulbrandsen

Nasjonalparkforvalter

Raet Nasjonalpark og Søm Landskapsvernområde

Tlf 984 60 618/ 370 17 845

Epost: fmavjmg@fylkesmannen.no

www.raetnasjonalpark.no

Besøksadresse:

Ragnvald Blakstadsvei 1 (Fylkeshuset)

4838 Arendal

Epostkommunikasjon som inneholder relevant saksinformasjon vil bli arkivert. Gi aldri konfidensiell info per epost.

Fra: Gulbrandsen, Jenny Marie

Sendt: torsdag 14. mai 2020 18:57

Til: postmottak@arendal.kommune.no; postmottak@grimstad.kommune.no; postmottak@agderfk.no; fmagpost@fylkesmannen.no; Postmottak FMVT <fmvtpost@fylkesmannen.no>; Postmottak FMOV <FmOVPost@fylkesmannen.no>

Kopi: per.holt@online.no; monicajp@me.com; atnil@online.no; leder@arendalkajakklubb.no; turistkontoret@grimstad.kommune.no; iroppe@gmail.com; nicolayrylander@gmail.com; ole.parnemann@politiet.no; kjell.blakstad@hotmail.com; aust-agder@idrettsforbundet.no; aust-agder@njff.no; Kurt Johansen <kurt.johansen81@gmail.com>; aat@dnt.no; appascath@me.com; kontakt@fevikvel.no; post@grimstadfsksjo.no; opb@strannaconsult.no; agder@fnf-nett.no; geir@friluft-sor.no; rrtastel@online.no; morten@lindvik.com; gean@online.no; audvib@gmail.com; hal-ell@online.no; erl-sk@online.no; leder@kltv.no; peter.prokosch@ltandc.org; Lyngør Vel <bettyann@doyle.no>; lisbeth.iversen@arendal.kommune.no; svein.just@gmail.com; han-o-so@online.no; agder@naturvernforbundet.no; leder@agderfugl.net; agder@bondelaget.no; jon@bjellandstrand.no; lill.anita.andersen@gmail.com; leder@sandoya.no; lars@xsports.no; frode.zaar@porche-sor.no; asbjorn.saudalen@gmail.com; hsbreiv@online.no; ivar.johan.jansen@gmail.com; service@nordic-outdoor.no; bjahiis@gmail.com; thorsen@yme.no; per.holt@online.no; bjorgevagsmyr@gmail.com; axldal@yahoo.no; julie_sundsdaal@hotmail.com; post@tritondykkerklubb.no; synnove@usus.no; rogerehnebom@hotmail.com; alfreiarb@gmail.com; hans.andreas.hansen@outlook.com; seil@boy-leslie.no; inger.lise.fonneland@gmail.com; sigurd.bakke@as.kommune.no; post@tromoy.frivilligsentral.no; arendalbaatsportklubb@gmail.com; post@arendalkajakklubb.no; padleledagder@runbox.com; lars@xsports.no; j-studs@online.no; hoveatelier@yahoo.com; mail@wannado.no; lise@hjemmehoswenche.no; tee@bergshav.com; peter.prokosch@ltandc.org; post@olafknudsen.no; turistkontoret@grimstad.kommune.no; nidelvcamping@gmail.com; Knut@torungenfyr.no; anders@ragg.no; post@skilsoferga.no; trond.helle@live.no; info@holmen5.com; post@sorlandetsmaritime.no; post@bjellandstrand.no; Gudrun.Sylte@uib.no; ah@arendalherregaard.no; marenbrinch@gmail.com; bodil@strandhotelfevik.no; info@batuttleieagder.no; erl-sk@online.no; fevik.maritime@combitel.no; post@hoveleirsenter.no; post@tvedestrandfjordhotell.no; resepsjon@bokhotellet.no; msamor@live.no; post@msnidelv.no; post@bkunst.no; 'Trond Toftesund' <trond@kotenull.no>; erl-sk@online.no; aat@dnt.no; vebjorn@storebjorn.com; 'Christiane Marun' <christiane.marun@web.de>; jeg@agder.com; post@marivold.no; mail@moysand-familiecamping.no; katrine@hesnesgartneri.no; katrine@hesnesgartneri.no; post@studiospornes.no; post@hoveleirsenter.no; post@uia.no; bodil@strandhotelfevik.no; kontakt@smag-behag.no; medlem@lfks.no; post@vitensor.no; postmottak@aama.no; post@gbm.no; trine@morgenfugl.no; siri@bondensvalg.no; post@imr.no; erl-sk@online.no; mail.dntsor@dnt.no; post@trollaktiv.no; synnove@usus.no; post@arendalhavn.no; linnzwil@online.no; trond.helle@live.no; linnzwil@online.no; linnzwil@online.no; frode@stallbjelland.no; post@kjenna.no; Jan Fasting <jan@fastingoutdoor.no>; Hvideberg, Anne Torunn <Anne.Torunn.Hvideberg@tvedestrand.kommune.no>; Jensen, Anne Elisabeth <Anne.Elisabeth.Jensen@grimstad.kommune.no>; Slettebø, Bodil <Bodil.Slettebo@grimstad.kommune.no>; Gregersen, Berit Weiby <Berit.Weiby.Gregersen@agderfk.no>; Martin Due-Tønnessen <martin.due-tonnessen@tvedestrand.kommune.no>; Guttormsen, Rune E <rune.e.guttormsen@arendal.kommune.no>; Andersen, Kåre <Kare.Andersen@arendal.kommune.no>

Emne: Høring -Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark

Mange av dere har vært sterkt involvert i utarbeidelsen av besøksstrategien, men det er fortsatt mulig å gi nye innspill dersom man ønsker på den offentlige høringen.

Vi ber kommunene og fylkeskommunen legge ut dokumentet på sine portaler.

Høring - Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark: Høring - Besøksstrategi for Raet Nasjonalpark.PDF
Besøksstrategi 25.9.19 Raet NP: Besøksstrategi 25.9.19 Raet NP.PDF

Med vennlig hilsen

Jenny M Gulbrandsen

Nasjonalparkforvalter

Raet Nasjonalpark og Søm Landskapsvernområde

Tlf 984 60 618/ 370 17 845

Epost: fmavjmg@fylkesmannen.no

www.raetnasjonalpark.no

Besøksadresse:

Ragnvald Blakstadsvei 1 (Fylkeshuset)

4838 Arendal

Epostkommunikasjon som inneholder relevant saksinformasjon vil bli arkivert. Gi aldri konfidensiell info per epost.

Arkivsaksnr: 2020/7793-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 01.10.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	41/20	09.10.2020

Høringsinnspill Merdø

Forvalters innstilling

Forvalter har skrevet sin vurdering, men ber styret sette seg inn i planforslaget og vurdere innspillene ut ifra dette.

Saksopplysninger

Arendal kommune har Planforslag for Havsoya-Sandvigen-Torjusholmen-Rægevig-Rævesand-Gjessøya-Merdø – DEL 1 Merdø ute på høring. Fristen for innspill er 20.11.10.

Hele forsalget kan leses her:

<https://www.arendal.kommune.no/politikk-og-organisasjon/kunngjoringer/havsoya-sandvigen-torjusholmen-ragevig-ravesand-gjessoya-merdo.12639.aspx>

Fra planforslaget:

Formålet med reguleringsplanen er å bevare området's særpregede kulturmiljø og kultur- og kystlandskapet.

Hovedhensikten med planen er:

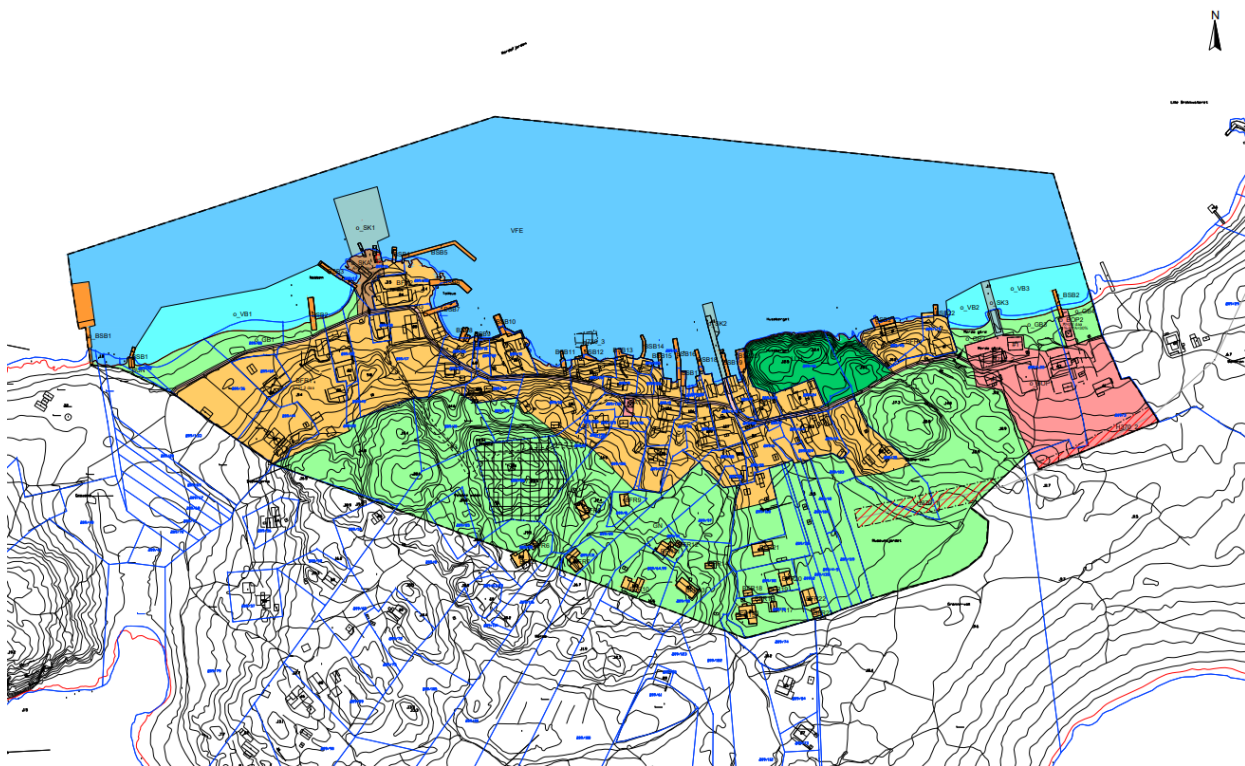
- å vurdere om det kan etableres et nytt ferjeanløp
- å legge til rette for rivning og/eller gjenoppbygging av offentlige brygger og kaier

- å åpne for bedre sanitær- og renovasjonsløsninger

Område

Planområdet er avgrenset av grensen til Røt nasjonalpark, og omfatter alt av historisk bebyggelse. Størrelsen på planområdet er 160 daa, hvorav 100 daa er på land.

Forslag til plankart:

Grønn= ulike naturområder

GN= natur med spredt fritidsbebyggelse

GB= Badeplass

LLH (mørkegrønn)= særlige landskapshensyn.

Gul/rødtone= bebyggelse og anlegg

BFR= Fritidsbebyggelse (gul)

BOP= offentlig eller privat tjenesteyting (rød: Merdøgaard)

BAT= Annen offentlig eller privat tjenesteyting (rød: eiendom langs veien)

BSB=Småbåtanlegg

BUN= uthus/naust/badehus

SGG= Gangvei/gågate (rosa)

SK= Kai (grå)

VFE= Ferdsel i sjø (mørk blå)

VB = Badeområde (lys blå)

Vurdering

Forvalter har vært deltaker i Pilot Merdø ledet av Gunnar E Knudsen på oppdrag fra Arendal Kommune. Pilotgruppa har hatt deltakelse fra fergeselskap, bygartner, Friluftsrådet sør, Merdø Vel, Arendal havn, Arendal kommune, m.fl. Pilotgruppa gitt

mange innspill til Nora Moberg Lilllegaard som er ansvarlig for reguleringsplanen og Nora har deltatt på de fleste møtene i pilotgruppa.

Forvalter har i dette arbeidet vektlagt

- En trygg og sikker anløpskai for fergebåter.
- Anløpskai nær Gravene (frakt av telt m.m. kortes ned)
- Etablering av kyststi og merking av denne rundt Merdø.
- Samordnet info om Raet nasjonalpark og Uthavnen Merdø på felles plakat. God informasjon til gjester.
- Oppgradering av sanitært tilbud på Merdø
- Bedre utforming av anlegg (universell utforming på flest mulige offentlige anlegg)

Reguleringsplanen er avgrenset mot Raet nasjonalpark, og arealer i nasjonalparken vil være LNF med generelt byggeforbud etter plan- og bygningsloven og verneforskrift. Alle tiltak vil måtte søke dispensasjon som tidligere.

Areler som grenser inn mot Raet nasjonalpark er gitt formålet GN og BFR

Forvalter vurderer det som svært positivt at det blir satt av egne badeområder og at disse blir merket tydelig med badebøyer.

Forvalters vurdering er at Nabben (O_SK1) er det beste alternativet for fergekai ettersom man her har mulighet til å etablere fergekai med venterom og toaletter- alt med universell utforming. Det vil være enkelt å komme seg fra Nabben til Gravene og Raet Nasjonalpark via gangsti.

Gangstien er i dag på private eiendommer, forslaget er å overføre gangveien mellom Gravene og Merdøgaard til Arendal kommune. Arendal kommune eier Gravene. Forvalter mener dette er den beste løsningen på en svært mye brukt gangsti med en del vedlikeholdsbehov.

Forvalter har følgende vurdering av planbestemmelsene:

2.1.

Forvalter mener at solcellepanel bør tillates dersom de kan utformes slik at de ikke er til forstyrrelse av kulturmiljøet. Solcellepanel kan søkes tillatt inne i verneområdet.

2.3 Bør åpnes for å erstatte betongbrygger med tradisjonelle (eldre) konstruksjoner

3.1 Bør ha maksimal bredde definert, for eksempel 2 meter. Skiltes med motorisert ferdsel forbudt/gangvei. Tillates skiltet inkl skilt med kyststi og informasjonsplakater. Bør tillates utjevnet der det er mulig (reducere stigningsgrad) og lage hvileplatåer (små plane plattinger) i områder med høy stigning. Gjerne også med rastebenk. Disse tiltakene vil gjøre det lettere for personer med funksjonsnedsettelse/ dårlig helse å benytte gangveien.

3.3 Det bør tillates å sette opp informasjonsskilt/plakater, hvilebenk. (gjelder for øvrig flere steder)

6.2 Det bør tillates moringer for å hindre bruk av dregg ved bryggeanlegg. Dregg river opp ålegrassengene som er på hele innsiden av Merdø. Disse er nasjonalt viktige (A-verdi). Brygge med moringer er mer skånsomt mot havbunnen. Dette er spesielt kritisk

utenfor fritidsbryggene ved Museet O_SK3 og O_BSB2, og Gravene O_BSB1, men også utenfor private fritidsbrygger BSBX og eventuelt O_SK1.

Andre forslag til innspill i hele planområdet:

Innførsel av fremmede arter tillates ikke (arter oppført med risiko på fremmedartslista OG forbudt ved forskrift)

<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m777/m777.pdf>

<https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>

Ved beplantning skal fortrinnsvis stedegne (norske) planter benyttes.

Fremmede arter er allerede en stor trussel mot de unike botaniske verdiene på Merdø. Det er flere titalls registreringer av fremmede arter, blant annet rynkerose og parkslirekne.

Kyststien bør styrkes som foretrukket ferdselsvei med god skilting (minimalt i dag) og plakater med info. Loshytta bør inngå og skiltes som en del av kyststien. Stien kan etableres med klopper etter trefliser i områder med fukt/vegetasjonsdekke.

Det bør legges til rette for småskala næringsvirksomhet, det er etterspørsel etter overnattingstilbud på Merdø.

Et prosjekt med padleled er i oppstart, og merdø er en svært aktuell lokalsjon. Ved oppgradering/utskiftning av offentlige brygger(fritidsbrygger) så bør det åpnes opp for utforminger som både er universelle og som ivaretar andre brukere enn småbåter.

Ferge bør være den anbefalte ankomstmiddelet til Merdø, og sekundært noe tilrettelegging for småbåter og kajakk o.l. Større båter opptar mye plass og er mer krevende å fortøye. Det bør i minst mulig grad legges til rette for store båter på de fritidsbåtbryggene.

Arkivsaksnr: 2020/203-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 25.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	42/20	09.10.2020

Mulighetsstudie for universell utforming i Raet Nasjonalpark

Forvalters innstilling

Forvalter ber styret godkjenne mulighetsstudien og sende den til offentlig høring. Forvalter vil gjerne ha styrets innspill til studien.

Saksopplysninger

Mulighetsstudie for universell utforming i Raet Nasjonalpark er en studie finansiert av Agder fylkeskommune. Rammen er 300 000 kr.

Oppdraget har vært utført av Feste Sør.

Feste sør har fått fri mulighet til å se på mulighet uten å begrenses av lovverk og eksisterende/ kommende planer.

Arkivsaksnr: 2020/7542-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 25.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	43/20	09.10.2020

Høring Øytangen -bryggeanlegg på Sandøya- Tvedestrand kommune- Raet NP

Vedlegg:

- 1 Følgerev Øytangen Brygge
- 2 A10-1 Situasjonsplan
- 3 A30-1 Snitt A og B
- 4 A40-4 Perspektiv

Forvalters innstilling

Forvalter har skrevet noen innspill, men ber styret vurdere om en uttalelse skal sendes inn og hva den bør vektlegge.

Saksopplysninger

Øytangen sendte opprinnelig nabovarsel til Raet nasjonalpark den 08.09.20, men fristen for svar var to uker. Jeg har derfor bedt om å få sende inn et høringsinnspill i stedet.

Øytangen er et areal som ligger utenfor Raet nasjonalpark og ble tatt ut i verneprosessen på grunn av pågående/planlagt reguleringsplan og er avsatt til småbathavn.

Dagens løsning med båtplasser langs veien av ulik utforming (se foto nedenfor) er søkt erstattet med en sammenhengende bryggeløsning med 4 sjøboder som står fordelt 2+ 2. Det skal være to private båtplasser til hver sjøbod og sjøbodene er på 12 m².

Mønehøyden er 4 meter+ bryggens høyde. Deler av bryggen er plan med vei – dette inkluderer planet med de private sjøbodene.

Den «allmenne» delen av bryggen er delvis nedsenket mot sjø og skal innredes som en sosial møteplass med benker.

Det er søkt om totalt 30 båtplasser, hvorav 8 tilhører sjøbod og 2 til fastboende (som allerede har båtplass på Øytangen?). Resterende 20 båtplasser skal leies ut gjennom eget selskap.

Vurdering

Jeg er usikker på om raet nasjonalpark skal gi innspill som nabo, dette har ikke vært gjort tidligere.

Øytangen er regulert til småbåthavn og tatt ut av verneområde på tilsvarende måte som flere andre småbåthavner.

I henhold til naturmangfoldloven § 49 (utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde) skal verneverdiene tillegges vekt. Forvalter har ikke vurdert at småbåthavner ligger innenfor denne bestemmelsen, som forutsetter tillatelse etter annet lovverk (for eksempel utslippstillatelse).

I andre tilfeller er det nml § 6- (generell aktsomhetsplikt) som gjelder.

Forvalter har følgende innspill til Øytangen bryggeanlegg

- Faste moringer eller utriggere er positivt ettersom det reduserer forstyrrelsen på havbunnen.
- Bruk av kjemikalier/bunnstoff ol bør ikke tillates – kun i kontrollerte anlegg
- Bryggeanlegget og ikke minst sjøboder ligger svært tett opp til veien. Det bør lages et skille som viser «privat sone» og «allmenn sone» gjennomgående langs veien for å hindre privatisering ut mot veien i bakkant.
- Der bør settes vilkår om at planområdet kan skiltes og benyttes som kyststi for ferdsel til Øytangen og Sandøya rundt. Fortrinnsvis langs bryggekannten nær sjøen.
- Det bør settes vilkår om areal og utforming til de sosiale sonene.
- Det bør gis en begrensning på størrelsen på båter som kan benytte anlegget (utriggere begrenser ofte dette)
- Det bør være 1-2 båtplasser åpne for allmennheten som kortidsplasser for besøk på Sandøya (4-6 timer?) – fritidsbåtbrygge
-

Det var uklart i beskrivelsen om leieplasser var til faste beboere eller fritidsbebyggelse eller er det åpent for alle? Dette bør det redegjøres for, og om det eventuelt skal være en prioritering på hvem som får tilbud. Slik jeg har oppfattet det, så er det et mål om fast bosetting på Sandøya – faste innbyggere høyt prioritert på uteleieplasser vil kunnet bidra til dette.

Til naboer og gjenboere

Dato: 8.9.2020

Nabovarsel for utbygging av bryggeplasser og fire sjøboder ved Øytangen brygge, Vestre Sandøya

Vedlagt følger på vegne av tiltakshaverne Sverre Valsgård, Vidar Åhjem, Ole Richard Valsgård, Mette Elise Valsgård Bratlie og Gjermund Bratlie nabovarsel med vedlegg for utbygging av fellesbryggeanlegg og fire sjøboder.

Beskrivelse av tiltaket

Området oppleves i dag forfallent, og en opprustning bryggeanlegget og nye sjøboder vil være et positivt bidrag i området. De gamle steinene langs veien beholdes, og fellesbryggene skal være en sosial møteplass med innebygde benker og tilgjengelig for allmennheten. Dagens situasjon for eksisterende båtanlegg fremstår uoversiktlig, og ny situasjon vil rydde opp i dette og gi flere mulighetene til bruk av området.

Sjøbodene er endel av etablering av felles bryggeanlegg som har god landskapstilpasning og området forskjønnes. Sjøbodene er i tråd med kommunedelplan for kystsonens byggeområder med maks størrelse = 12 m² og maks mønehøyde over gjennomsnittlig terreng = 4,0 meter. Bodene er oppdelt og har gavl mot sjø. Sjøbodenes uttrykk har noen referanser til moderne arkitektur, med saltak med variasjon i takvinkel mellom 30 og 44 grader. Dette skaper mer liv i bodene og bodene står to og to for å fremstå som to små samlinger av sjøboder. Hvert bygg består av en hovedbod.

Hele fellesbryggeanlegget er tilgjengelig for allmennheten, men den har soner som vil bli mer brukt av allmennheten og soner som vil bli mer brukt av eiere av sjøbodene. Bryggeanlegget det søkes om er maksimalt 30 båtplasser. Det medfører at 20 båtplasser er utleieplasser. I tillegg er to plasser forbeholdt hver enkelt sjøbod, samt to båtplasser til fastboende. Brygga mellom sjøbodene har to hovednivå. Det øverste nivået er langs vegen. Her kan man ta en stopp under spaserturen og lene seg inntil rekkverket og nyte utsikten over sjøen. På det nedre nivået kan man gå rett ut i båten, eller sette seg ned og slappe av på en av de innebygde benkene. Fellesbryggeanlegget er innenfor byggegrensen avsatt i kommunedelplanen.

Til orientering så vil det etableres et eget selskap for bryggeanlegget, hvor utleie av plassene vil bli formidlet.

Totalt sett vil prosjektet være et flott bidrag til skjærgården og Øytangen. Skala og materialbruk passer godt inn i eksisterende bebyggelse, samtidig som man får et lite element av moderne arkitektur. Brygga har en naturlig inndeling av semi-private og offentlige soner, hvor sonene foran sjøbodene er private nok til at folk kan samles og nyte en dag ved brygga, samtidig som at resten av brygga oppleves like offentlig om det er folk foran sjøbodene. Brygga bidrar dermed til nye samlingspunkt på Sandøya.

Området er en del av kommunedelplan for kystsonen. I tilhørende konsekvensutredning, innenfor temaet landskapsvirkning og landskapsestetikk, er området beskrevet ved at områder i nord og nordøst er høyere liggende bratt areal og det er disse som er eksponert mot sjøen.

Innenfor områder avsatt til hensynssone kulturmiljø/bevaringsverdig bebyggelse sier bestemmelsene at «*Ny bebyggelse skal miljøtilpasses etter faglige kriterier*». Omsøkte område er i sin helhet avsatt til nevnte hensynssone, og det er derfor ekstra viktig å ta særlig hensyn til eksisterende bygningsmiljø og kulturmiljø og at tiltak som tillates ikke vil virke forringende. Som nevnt er aktuelle sjøboder miljøtilpasset eksisterende bebyggelse både med tanke på skala og materialvalg. Parkering vil ikke være relevant, da Sandøya er bilfri.

Nabovarsling

Som nabo til tiltaket har du anledning til å komme med merknad til tiltaket. Merknader må være oss i hende senest 14 dager etter at dette varselet er sendt.

Merknader sendes til: alfpetter@trollvegg.no

Eller

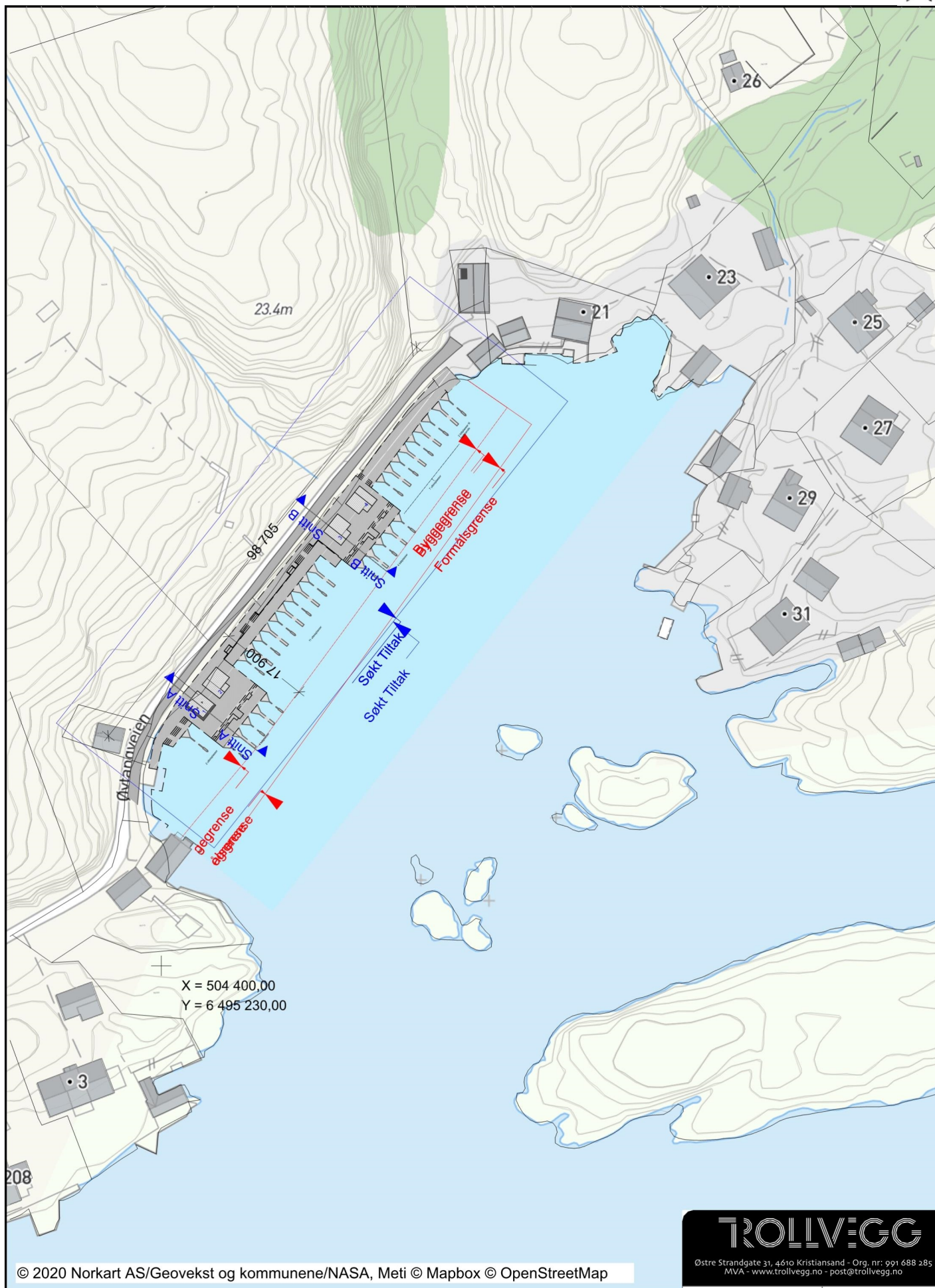
Trollvegg Arkitektstudio AS
v/Alf Petter Mollestad
Østre Strandgate 31
4610 KRISTIANSAND

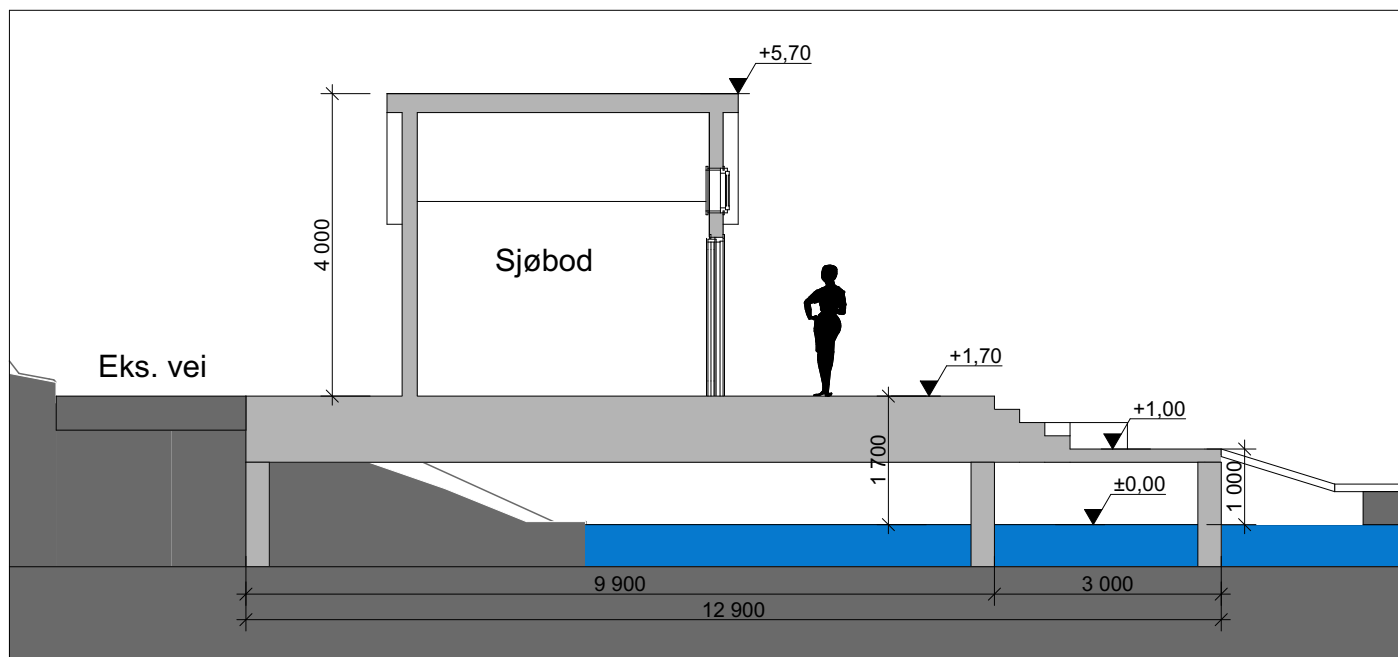
Dersom det skulle være synspunkter eller spørsmål til materialet, ber vi om at du tar kontakt med undertegnede på epost: alfpetter@trollvegg.no eller tlf: 996 37 643.

Det vises for øvrig til vedlagte situasjonsplan, illustrasjoner og snitt m.m.

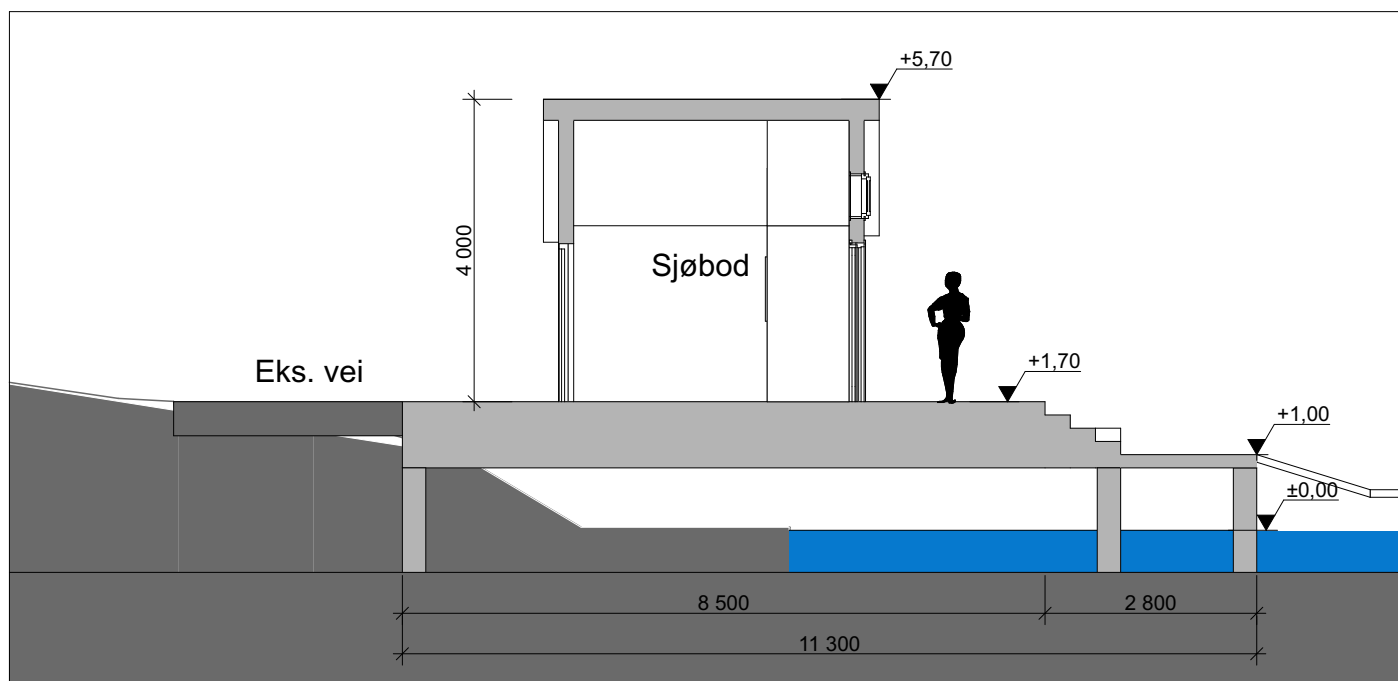
Med vennlig hilsen

Alf Petter Mollestad
Trollvegg Arkitektstudio AS
Tlf: 996 37 643

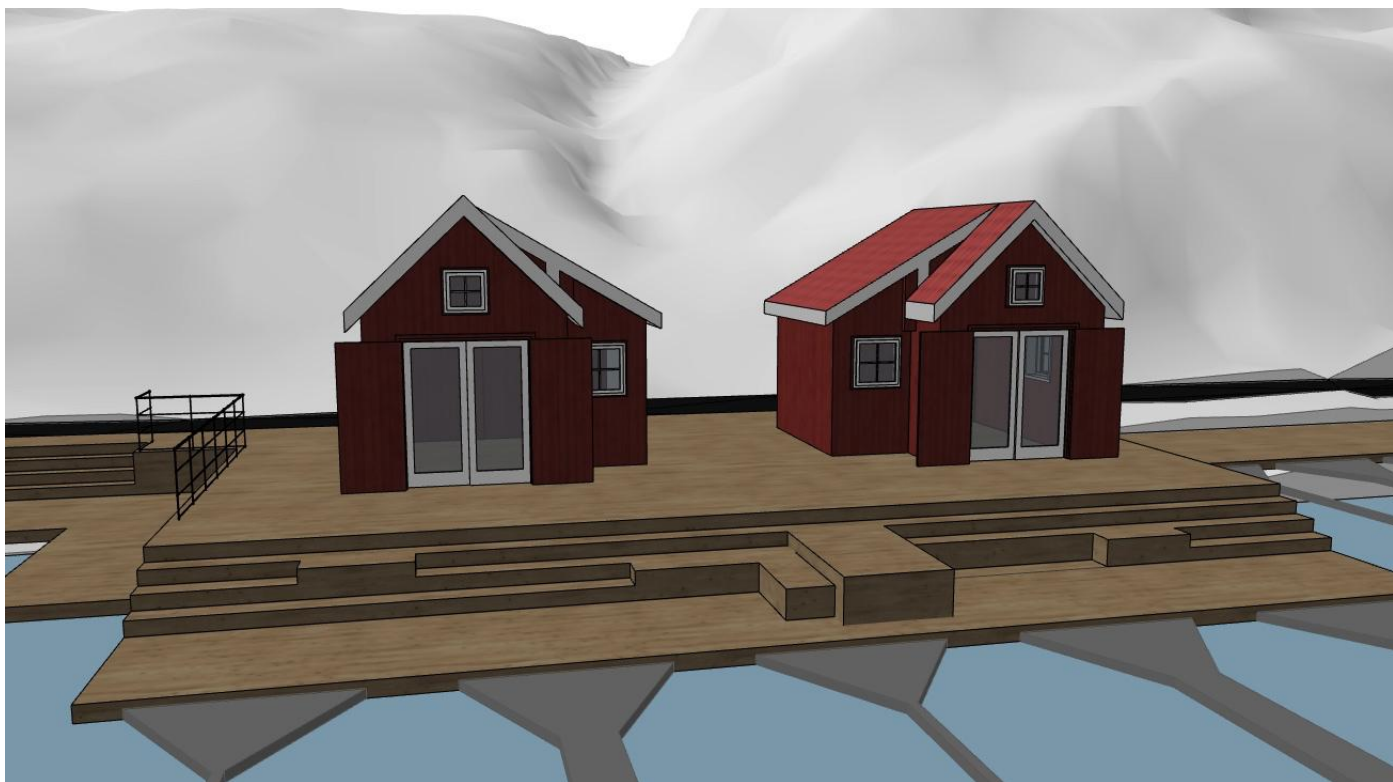
Snitt A

Snitt B

Perspektiv bod 1 og 2

Perspektiv bod 3 og 4

Arkivsaksnr: 2020/7533-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 25.09.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	44/20	09.10.2020

Henstilling om fortøyningsbolter i Raet Nasjonalpark fra Arendal kommune

Vedlegg:

- 1 Representantforslag fra A. Svendal (Ap) mottatt 10.06.20 vedr. bolter i Raet nasjonalpark
- 2 Henstilling fra ordføreren/møtelederforum

Forvalters innstilling

Forvalter ber styret ta saken opp til diskusjon. Innspill fra AKU er svært relevante.

Saksopplysninger

Atle Svendal har kommet med et representantforslag til Arendal Kommunestyre. Forslaget er oversendt Raet nasjonalparkstyre ettersom forslaget i stor grad omfatter Raet nasjonalpark.

Representantforslaget er vedlagt og kort oppsummert belyser det et behov for gode fortøyningsbolter slik at man unngår tilfeldige og ulovlige bolter.

Verneforskriften omtaler dette i § 3

§ 3 pkt. 1.1 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger herunder anlegg for energiproduksjon og oppdrett/akvakultur, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, opplag av båter, bøyelegging av båter, vegbygging, bergverksdrift, graving, kunstige sandstrender, utfylling og henleggelse av masse, mudring og dumping, uttak av skjellsand,

boring og sprenging, bryting av stein, mineraler og fossiler, fjerning av rullestein, større stein og blokker, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, flatehogst, bakkeplanering, fremføring av luft-, vann-, sjø- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

g) bygging av nye konstruksjoner og installasjoner, oppsetting av nye skilt og merking av stier, samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.

Forvaltningsplanen har følgende redegjørelse om tilrettelegging for friluftsliv:

Valgfrihet og verneverdier

Friluftslivsutøveren skal i størst mulig grad kunne velge hvor han/hun vil ferdes innenfor nasjonalparken. Samtidig skal ikke friluftaktiviteten være til skade for verneverdiene. Ved behov skal derfor forvaltningsmyndigheten søke å styre ferdselen bort fra spesielt sårbare områder.

Hensynsfull forvaltning

Forvaltningstiltak skal i størst mulig grad utformes slik at brukeren ikke opplever at ferdselen blir unødig regulert. Nødvendig styring av ferdselen skal fortrinnsvis skje gjennom informasjon eller kanalisering gjennom positive tiltak. Strengere håndheving og reaksjoner skal først og fremst benyttes i forbindelse med bevisste overtredelser av reglene i sårbare områder. Merk likevel ferdselsforbudet i sone A.

Tilrettelegging

All tilrettelegging for friluftsliv og ferdsel skal være i tråd med DN-håndbok 27 Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv (2006) og Merkehandboka (2009). Nasjonalparken forvaltes i to hovedgrupper av øyer/områder med tanke på tilrettelegging: Tilrettelagte og ikke tilrettelagte. Graden av tilrettelegging vil variere. Ved all tilrettelegging skal det vurderes konkret om tiltaket kan og bør ha universell utforming. Der universell utforming ikke er forenelig med verneformål og/eller verneverdier, skal det tilstrebes så god tilgjengelighet som mulig.

Vedlikehold

Vedlikehold omfatter ikke ombygging og utvidelse, og skal skje på en slik at måte at stier, skilt, bruer og løyper opprettholdes uten å endre karakter. Dette innebærer bruk av materialer, løsninger og teknikker som ikke vesentlig skiller seg fra det som tidligere er benyttet.

Nye konstruksjoner og innretninger for friluftsliv

Bestemmelsen åpner for å søke om tiltak i områder som er offentlig sikret til friluftsmål eller hvor allmenn ferdsel ellers er tillatt. Nye bygninger, brygger og innretninger representerer endringer i skjærgårdslandskapet. Det er derfor viktig at behovet vurderes nøye før de etableres. Ved behandling av søknader skal det legges vekt på at nye bygninger, brygger og innretninger for allment friluftsliv skal etableres på en skånsom måte som ivaretar natur- og kulturmiljøet og ikke ødelegger verneverdier eller på annen måte er i strid med verneformålet. Innenfor denne hovedrammen skal man tilstrebe bygninger, brygger og innretninger med gode visuelle kvaliteter, både i seg selv og i forhold til omgivelsene.

Vurdering

Det fremgår av § 3 at vernet mot inngrep omfatter at bolter i likhet med andre fysiske tiltak i nasjonalparken. Det er åpnet for vedlikehold og nye konstruksjoner med formål å tilrettelegge for friluftsliv.

Dette bør utredes i samarbeid med skjærgårdstjenesten, SNO og Bygartnere/plan/miljø, havnesjef og involvere relevante brukergrupper.

Generelt er det svært varierende standard på fortøyningsbolter og det er en betydelig del ulovlige bolter.

Fortøyningsbolter og behov for «rydding» kom også opp som et behov i arbeidet med besøksstrategi.

Målet med et prosjekt «Fortøyningsbolter» bør være:

- Fjerning av alle ubrukelige og ugunstig plasserte bolter
- Fjerning av alle bolter i områder der man ikke ønsker ferdsel, spesielt med fokus på sjøfugl i sommersesong og sårbare marine naturtyper.
- Avklaring over aktuelle områder for bolter og antall per sted
- Vurdering av en «nasjonalparkbolt» (godt innspill)
- Kostander til planarbeid, fjerning og utsetting av nye bolter
- Tiltaket må godkjennes (ferdig plan) av nasjonalparkstyret.
- Tiltaket må godkjennes av øvrige instanser (havnesjef m.fl)

Forvalter synes det er en svært aktuell problemstilling, men er usikker på om det er kapasitet til å ta fatt på et slikt prosjekt nå.

Atle Svendal

Arbeiderpartiet

Det trengs faste bolter for fritidsbåter i Raet nasjonalpark og i Arendalsskjærgården for øvrig

Representantforslag, Arendal bystyre, den 18. juni 2020

Når jeg oppholder meg i båt på Ramsøya, Sven Johnsens holmer, Ærøya, Færvikkilen, Skinntangen eller Sandvikene (nord for Grundesundholmen) så høres hyppig banking i fjell. Folk slår ned metallpluggen for å belegge sine båter. Båter drar, nye kommer, og det bankes stadig i naturen. Det er ikke få bolter som blir satt ned i nasjonalparken hver dag fra tidlig vår til sen høst. Resultatet er at fjellet sprekker og nasjonalparken blir mer slitt.

Løsningen er faste bolter. Som sjøfarende opplever jeg at det er stor forskjell mellom kommunene. Jeg erfarer at både Kragerø kommune og Grimstad kommune ser ut til å ha tatt bedre vare på naturen enn Arendal kommune, for her finner en lettere faste bolter. Kan det tenkes at våre nabokommuner har oppnådd disse resultater fordi en administrativt har vært tydelig på hvem som har ansvar for en slik oppgave?

Men også innad i Arendal kommune er det forskjell. I det som i gamle dager hørte til Flostakommune er det en del faste bolter, for eksempel på Kokkerøya, i Lodalen og Blekestrandsfjorden står det noe bedre til. Her har Flostamotorbåtforening bidratt.

Jo da, det finnes en og annen bolt rundt omkring, også på øyer som jeg har nevnt overfor, men dette er mer et unntak enn regelen i Arendalsskjærgården.

Faste bolter er bra for naturen og det forenkler livet for båtfolket. Det øker sikkerheten når det blåser opp om natta og det forsterker opplevelsen av å bruke den vakre kysten vår. Arendals skjærgård blir med flere bolter mer attraktiv for besøkende. En fast bolt i fjellet uttrykker et tydelig «Velkommen» til alle som nærmer seg. Bolter signaliserer at nasjonalparken og Arendal kommune har tenkt på deg: «Vi tar vare på naturen og din båt».

Kanskje det på hver bolt kunne gå fram at en befinner seg i Raet nasjonalpark? Slik kan boltene bidra til at besøkende blir mer bevisst på å ta vare på naturen.

Jeg ønsker at både Raet nasjonalparkstyre og Arendal havn KF vurdere dette temaet før det saksbehandles av rådmannen og legges fram til politisk behandling. Og det bør sjekkes ut om Tvedestrand kommune vil samarbeide med oss om dette temaet.

Vi trenger en fire siders plan som skisserer hvordan vi kan få flere bolter i nasjonalparken og den øvrige kyst i Arendal kommune. Et enkelt dokument som klargjør mål, ansvarsforhold, prioriterte områder for bolt nedsetting, finansiering/økonomi og samarbeidspartnere. Følgende spørsmål bør også belyses:

- Kan bolter i fjell bidra til å skape økt bevissthet om nasjonalparken?
- Hva vil bolter koste? Hvis det er begrenset med midler, kan en starte med deler av kommunen?
- Kan styret for nasjonalparken bidra til å skaffe midler til profilering av parken og bedre vern av naturen?
- Kan nasjonalparkstyret og Arendal havn samarbeide om å konkretisere hvor bolter bør festes?
- Kan Kriminalomsorg i frihet, NAV, motorbåtforeninger eller andre frivillige bidra i monteringsarbeidet?
- Bør rådmannen tydeliggjøre hvem i kommunen som har ansvar her?

Fra: Paulsen, Kristine Bjørndal[Kristine.Bjorndal.Paulsen@arendal.kommune.no]

Sendt: 03.09.2020 13:11:14

Til: Gulbrandsen, Jenny Marie

Tittel: Henstilling fra ordføreren/møtelederforum

Hei!

Se vedlagte representantforslag. Vedtaket i bystyret 18.06.20 ble at møtelederforum skulle vurdere saken. Etter dagens møte i møtelederforum (ordfører, varaordfører, komiteledere, opposisjonsleder), mener møtelederforum at dette er en sak for nasjonalparkstyret, ikke for en av kommunens komiteer. Kan du ta ballen videre med nasjonalparkstyret?

Vennlig hilsen

Kristine Bjørndal Paulsen

Administrativ rådgiver, politisk sekretariat

Rådmannens stab HR, IKT og kvalitet

Telefon: 408 27 877

kristine.bjorndal.paulsen@arendal.kommune.no

ST 45/20 Eventuelt

ST 46/20 Tidsbruk - Møtehonorar

Referatsak

**RS 14/20 Svar på søknad om bruk av kommersiell logo - Raet
nasjonalpark HÅTTATAL AS**

**Raet
nasjonalpark**

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Arendal
Ragnvald Blakstadsvei 1
4638 Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
fmavpost@fylkesmannen.no

HÅTTATAL AS
Ytre Haugen 14
4993 SUNDEBRU

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2020/3918-0 432.3

Deres ref.

Dato 01.07.2020

Svar på søknad om bruk av kommersiell logo - Raet nasjonalpark HÅTTATAL AS

Jeg viser til søknad mottatt 4.5.20 om bruk av kommersiell logo for Raet nasjonalpark.

Vedtak

Forvalter gir, etter delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde, tillatelse til HATTATAL AS til å benytte Raet nasjonalparks kommersielle logo for sine produkter.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår

- Produktene skal være i miljøvennlige, produsert lokalt og av naturmaterialer i tråd med søknaden.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf.

Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

HATTATAL AS er en lokal bedrift i Tvedestrand som lager kunsthåndverk og smykker, samt enkelte bruksgjenstander av horn fra ku, sau og geit.

Vurdering

Det er forvalters vurdering at HATTATAL AS tilfredstiller kriteriene fra både Miljødirektoratet og Raet nasjonalparkstyre for bruk av kommersiell logo. Se også Veileder for søknad om godkjenning for bruk av Raet logo/ nasjonalparkprodukter.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

(MOTTAKERLISTE)

(KOPITILTABELL)

Hove Tri

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2020/4949-0
PRIMÆRKLASSERING

Deres ref.

Dato 06.07.2020

Svar vedrørende flytting av Hove Tri

Jeg viser til epost mottatt 22.5.20.

Takk for god informasjon om flytting av arrangementet. Det er ingen hindringer for at arrangementet ikke kan gjennomføres i september og forstyrrelsen på dyrelivet vil være mindre enn i juni (midt i hekkesesong).

Lykke til med gjennomføring og husk at grunneier og andre parter også må kontaktes/avklares med.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

(MOTTAKERLISTE)

(KOPITILTABELL)

Anders L. Oppegaard

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2020/1926-0
PRIMÆRKLASSERING

Deres ref.

Dato 24.04.2020

Svar på søknad om bruk av kommersielt merke - RAGG AS

Jeg viser til søknad mottatt 23.01.20 om bruk av kommersiell logo for Raet nasjonalpark.

Vedtak

Forvalter gir, etter delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde, tillatelse til Ragg AS til å benytte Raet nasjonalparks kommersielle logo for sine produkter.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår

- Produktene skal være i miljøvennlige, produsert lokalt og av naturmaterialer i tråd med søknaden.
- Bedriften kan benytte logo i markedsføring og skal gi info om Raet nasjonalpark til sine kunder
- Program for nasjonalparkpartnere skal følges opp (møter/kurs)

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf.

Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Ragg AS er en lokal bedrift i Tvedestrand som lager driver kulturlandskapspleie, holder beitedyr og utfører ulike entreprenørproppdrag i og ved Raet nasjonalpark. De deltar i Spøkelsesfiskeprosjektet fra HI og driver med koordinering, arrangementer og opprydding knyttet til marin forsøpling.

Vurdering

Det er forvalters vurdering at Ragg AS tilfredstiller kriteriene fra både Miljødirektoratet og Raet nasjonalparkstyre for bruk av kommersiell logo. Se også Veileder for søknad om godkjenning for bruk av Raet logo/ nasjonalparkprodukter.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

(MOTTAKERLISTE)

(KOPITILTABELL)

Frode Husavik

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2020/5532-0
PRIMÆRKLASSERING

Deres ref.

Dato 26.06.2020

Svar på søknad om nasjonalpark partner - Kystleirskolen Tvedestrand - Raet nasjonalpark

Jeg viser til søknad mottatt 17.6.20 om bruk av kommersiell logo for Raet nasjonalpark.

Vedtak

Forvalter gir, etter delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde, tillatelse til Kystleirskolen Tvedestrand til å benytte Raet nasjonalparks kommersielle logo for sine produkter.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår

- Turer og opplevelser skal være i tråd med bestemmelser for ferdsel i nasjonalparken og andre relevante lovverk.
- Alle deltakere skal får informasjon om Raet nasjonalpark og verneverdiene den innehar.
- Opplegg for nasjonalparkpartnere skal følges opp (kurs/møter)

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf.

Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Kystleirskolen er en elirskole med fokus på sjønære opplevelser for barn og ungdom. Se også <https://kystleirskolen.no/>. De formidler kunnskap om havet og ferdsel på sjøen med et viktig fokus på trygghet, sjøvett og sikkerhet. Blant aktivitetene er turer i/ til Raet nasjonalpark i form av padling, seiling og roing. Selsafari og høsting av havets ressurser inngår også.

Vurdering

Det er forvalters vurdering at Kystleirskolen tilfredstiller kriteriene fra både Miljødirektoratet og Raet nasjonalparkstyre for bruk av kommersiell logo. Se også Veileder for søknad om godkjenning for bruk av Raet logo/ nasjonalparkprodukter.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

(MOTTAKERLISTE)

(KOPITILTABELL)

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2020/6381-0
PRIMÆRKLASSERING

Deres ref. «REF»

Dato 07.08.2020

Svar på søknad til arrangement i Raet nasjonalpark

Jeg viser til deres søknad om konsert på Målen den 7.8.20 mottatt 7.8.20. Søknaden er behandlet som delegert vedtak av forvalter.

Søknaden er innvilget som omsøkt med vilkår.

Vedtak

Etter delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir forvalter tillatelse til arrangementet etter søknad med hjemmel i Forskrift om vern av Raet Nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner. Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632), § 7 femte og sjette ledd.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

- Arrangementet skal gjennomføres som omsøkt den 7.8.20.
- Arrangementet omfatter frakt av utstyr til Målen, opprigg og prøver, selve konserten (strømmes i tidsrommet 2100-2200) og nedrigging i tidsrommet 1600- 2400 den 7.8.2020.
- Konserten avsluttes innen kl 23:00.
- Øvrig ferdsel i området skal ikke hindres
- Hele området benyttet skal ryddes i etterkant (for medbrakt avfall og gjerne annet innen rimelighetens grenser).
- Dersom arrangementet skal gjentas ber forvaltningen om en søknad om flerårig tillatelse og at man i neste omgang søker i god tid, normal behandlingstid er 3 mnd.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Prosjektet Music søker om å strøkke en musikkonsert (elektronika) fra Målen den 7.8.2020. Arrangementet vil benytte Målen i tidsrommet 1600- 2400, og konserten avholdes fra 21- 22.

Utstyr (synt og høytalere m.m.) vil fraktes ut i liten båt og det vil ikke være lyd utover internt opptak til strømming. Det legges ikke opp til tilskuere.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.*

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:
Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

- *I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.*
- *I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.*
- *I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.*

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ferdsel og friluftsliv er regulert i § 7, her femte og sjette ledd:

Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.

Større arrangementer krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til større arrangementer når det ikke er i strid med verneformålet.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om

kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Retningslinjer for arrangementer (fra Utkast til forvaltningsplan) sees nedenfor.

Arrangementer:

Hva er et arrangement?

Et arrangement kan være en forestilling, en konsert, en festival, et stort møte, et idrettsstevne/leir eller lignende. Det er med andre ord mange typer arrangementer. Et arrangement, uansett hvilken type arrangement det er, har gjerne noen fellestrekk og det mest sentrale fellestrekket er: Arrangøren ønsker å samle flere mennesker, på et eller flere steder, og disse menneskene skal delta eller oppleve noe sammen. Ofte vil arrangementer avhenge av en form for tilrettelegging; informasjon/skilting, søppelhåndtering, midlertidige installasjoner osv.

Krav til arrangementer

Arrangementer skal være kortvarige og ikke legge unødige beslag på, eller vesentlig hindre andre besøkende i nasjonalparken. Fare for forstyrrelse, slitasje og forstyrrelse vil også være avgjørende for om et arrangement kan gjennomføres.

Arrangøren skal alltid ha en ansvarlig søker som står ansvarlig for at vilkår til dispensasjonen følges opp før, under og etter arrangementet.

Flerårige tillatelser

Unødvendig regulering og kontroll av aktiviteter skal unngås. Faste arrangementer bør derfor kunne få flerårige tillatelser hvis det ikke oppstår konflikter i forhold til naturmiljøet.

Arrangementer som alltid krever tillatelse

Ofte vil det være en sammenheng mellom omfanget av den organiserte aktiviteten og faren for skade på naturmiljøet. Følgende typer arrangementer krever alltid tillatelse:

- Grupper med minst 100 deltagere. Skoleklasser på tur omfattes normalt ikke av denne regelen.
- Arrangementer med færre enn 50 deltagere, når aktiviteten planlegges gjennomført minst tre ganger pr. år på samme sted. Alminnelig turaktivitet i mindre grupper i regi av familie og venner krever likevel ikke tillatelse etter denne regelen.
- Arrangementer som har behov for midlertidige installasjoner som f.eks.: telt, skilt, gjerder, søppelhåndtering osv.
- Teltleirer med minst 10 telt.

Vurdering

Kunnskapsgrunnlaget (jf nml § 8) vurderes som tilstrekkelig og føre-var-prinsippet tillegges ikke vekt i vurderingen (nml. § 9). Samlet belastning av arrangementer i nasjonalparken er godt dokumentert, men man har ikke vurdert dette som et stort problem i nasjonalparken så langt (nml. § 10).

Arrangementet er av lite omfang, både i arealutstrekning og tid. Det vil ikke være forsterket lydbilde i konserten, og vurderingen er at over et så begrenset tidsrom vil påvirkningen være svært begrenset.

Hekkesesongen er i siste fase og for de fleste arter helt avsluttet. Målen er et aktuelt sted for opphold/rast for sjøfugl, men er en lite /ikke benyttet hekkelokalitet. Det er forvalters vurdering at konserten ikke vil forstyrre sjøfugl i noen stor grad.

Konklusjon

Forvalter gir tillatelse til arrangementet som omsøkt med vilkår

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

Mottakere:			
Fylkesmannen i Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Statens naturoppsyn	Pb 525	4605	KRISTIANSAND S
Carl Hammarlund			
(MOTTAKERLISTE)			

(KOPITILTABELL)

Jan Fasting

(Ingen hjemmel)

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2020/6559-0
PRIMÆRKLASSERING

Deres ref.

Dato 17.08.2020

Søknad om filming og kjøring i utmark – Raet nasjonalpark

Jeg viser til deres søknad om arrangementet/ TV-innspillingen Mesternes mester mottatt 8.8.20.

Forvalter har fattet vedtak i saken etter delegert myndighet fra Raet nasjonalparkstyre. Styret er informert om vedtaket og stiller seg positive til arrangementet. Styret ser fram til at den flotte naturen i Raet nasjonalpark blir presentert for hele Norge gjennom programmet.

Søknaden er innvilget med vilkår.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre

Vedtak

Etter delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir forvalter tillatelse til arrangementet og innspilling av Mesternes Mester etter søknad med hjemmel i Forskrift om vern av Raet Nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner. Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632), § 7 femte og sjette ledd. Det gis tillatelse til motorisert ferdsel etter verneforskriften § 9 fjerde ledd c). Det gis dispensasjon etter naturmangfoldloven §48 til å benytte drone under innspillingen og sette opp midlertidige installasjoner i forbindelse med øvelsene.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

- Arrangementet skal gjennomføres som omsøkt i tidsrommet 5.9 – 30.9.
- For den enkelte del av arrangementet gjelder følgende bestemmelser:
- Opprigg og nedrigg kan gjennomføres i tidsrommet 1 døgn før innspilling og 1 døgn etter innspilling.
- Hver innspilling/øvelse kan sperre av lokasjonen i inntil 6 timer.
- Sperringen kan være fysisk med bånd/gjerder og skal ha en ansvarlig person til stede for å veilede og gi info til andre brukere av området.
- Skilt med info kan benyttes i tillegg.

- Ved behov kan man sperre av fra sjøsiden med båt og/eller bøyer med sperrebånd.
- En så liten del av området som mulig skal sperres av og alternative traseer/turområder skal avklares og informeres om til andre brukere.
- Kjøring på Storesand, Stølsviga og Hove i arrangementsperioden med teknisk bil for filmteam.
- Kjøring på Storesand, Stølsviga og Hove for oppsett og nedrigg av infrastruktur med bil, traktor og ATV, også med henger.
- All kjøring skal foregå skånsomt og med minst mulig ødeleggelse av vegetasjonen. Turveier/traktorveier skal fortrinnsvis benyttes.
- All parkering med unntak av teknisk bil foregår utenfor verneområdet.
- Unntak er HC parkering på Storesand som er asfaltert og kan benyttes.
- Oppsett av installasjoner, matter, gjerder, hindre og løypemarkeringer og tilsvarende skal gjennomføres uten skade på terreng eller vegetasjon på land eller i sjø.
- Øvrig ferdsel i området skal ikke hindres unødig.
- Hele området benyttet av deltakere og publikum skal ryddes i etterkant.
- Drone kan benyttes på lokasjon av godkjent RPAS droneoperatør i de oppgitte tidsrom, dvs med inntil 6 timers varighet på opptaksdager.
- Drone skal ikke benyttes nær eller over områder med vilt/fugl som søker mat eller hviler i området. Dette er mest aktuelt i Hovekilen, men gjelder for alle tre lokasjoner.
- Raet nasjonalpark skal profileres og benevnes med navn i episodene og info om verneverdiene i nasjonalparken skal fremgå i løpet av sesongen. Vi kan bistå med innspill til dette samt materiell/logo.
- En enkel rapport som oppsummerer arrangementet skal sendes til nasjonalparkstyret v/forvalter i etterkant.

Saksopplysninger

Rubicon TV skal spille inn Mesternes mester på oppdrag for NRK. Arendal og Grimstad er valgt som lokasjon og Jan Fasting er lokasjonsansvarlig.

Følgende lokasjoner til aktiviteter er søkt om:

1. 8-10 september Storesand alternativt Stølsviga øvelse på 1 meters dyp.
2. 9-12 september Hoveodden og strand mellom handikapstranda og campingen.
Øvelse på brygge og langgrunne
3. 12-16 september Storesand i skogen ved parkering

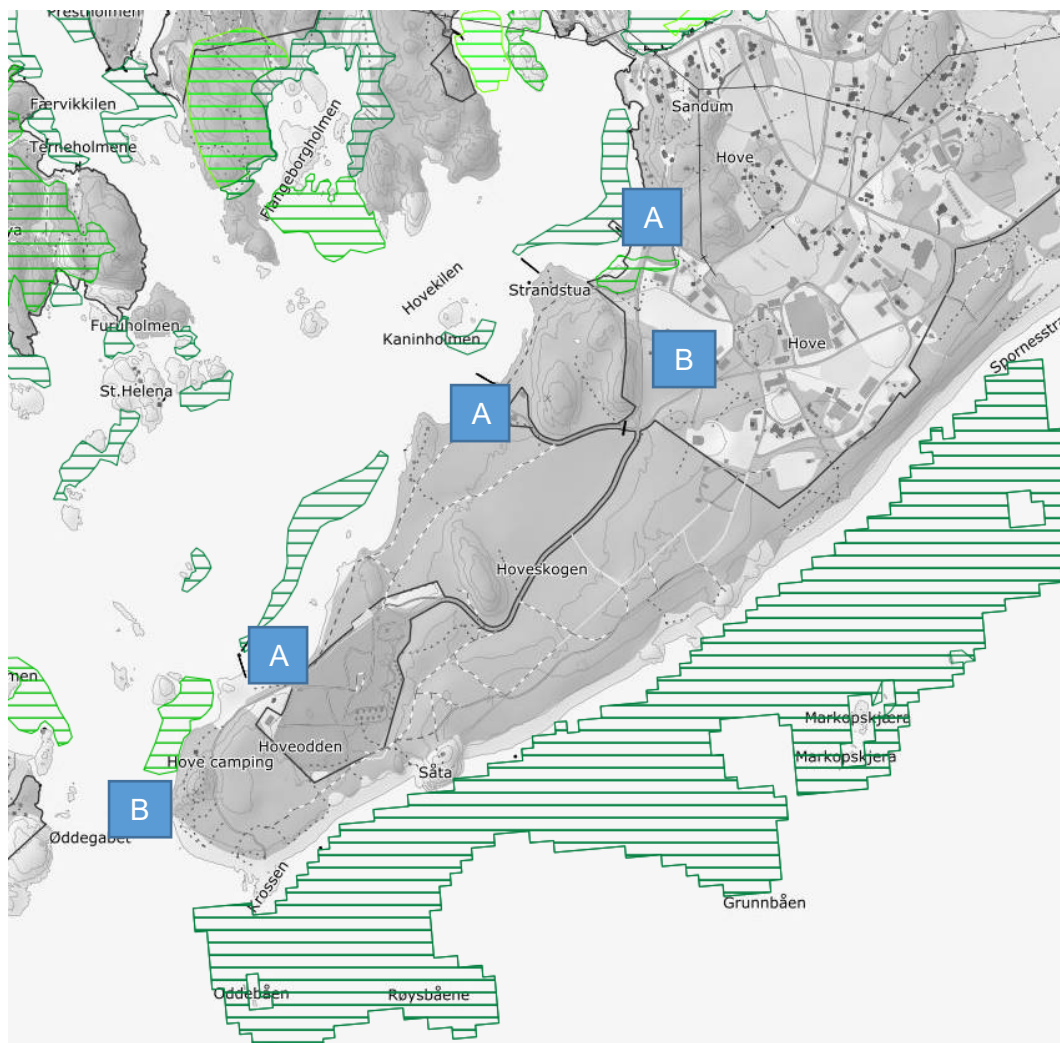
4. 15-18 september Hove slette med basketstativ og brygge
5. 19-23 september Volleyballbane på Hove, Flimra
6. 23-27 september Storesand alternativt Hoveodden badestrand

Søknaden omfatter etablering av momenter til øvelser som skal spilles inn. Rubicon baserer seg på relativt enkle installasjoner som enkelt kan monteres/demonteres. Innspillingen vil flytte hyppig fra sted til sted og vil vare fra 2-6 timer per lokasjon.

Innspillingen krever innkjøring med teknisk bil. Denne må være inne 200 meter fra utøverne. Fra teknisk bil vil filmteam bevege seg i terreng til fots/båt/brygge for å filme øvelsene.

For å hindre forstyrrelser på innspilling søkes det om anledning til å sperre av områdene for korte tidsintervaller mens øvelsene pågår. Dette er fra 2 til 6 timer per innspilling.

Kart over naturtyper på Hove:

Kart over naturtyper Stølsviga: Viktig ålegressamfunn (B)

Kart over viktige naturtyper Randviga/Storesand:

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.*

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som

israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

- *I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.*
- *I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.*
- *I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.*

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Verneforskriften § 3. *Vern mot inngrep i landskapet*, andre ledd lyder:

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, kaianlegg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger (...). Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.

Ferdsl og friluftsliv er regulert i § 7, her femte og sjette ledd:

Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.

Større arrangementer krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til større arrangementer når det ikke er i strid med verneformålet.

Verneforskriften § 9. *Forbud mot motorferdsel*, første ledd første punktum lyder:

Motorferdsel til lands, på is og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt.

Verneforskriften § 10. *Forbud mot forurensing og støy*, 3. ledd lyder:

Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly o.l. er forbudt. Forbudet gjelder ikke bruk av motordrevne hageredskaper i tilknytning til fritidsboliger.

Bruk av drone omfattes av denne bestemmelsen.

Verneforskriften § 11. *Generell dispensasjonsbestemmelse* lyder:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Det kan gis en dispensasjon etter naturmangfoldloven §48.

§ 48.(dispensasjon fra vernevedtak)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig (...). Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fattet vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Retningslinjer for arrangementer (fra Utkast til forvaltningsplan) sees nedenfor.

Arrangementer:

Hva er et arrangement?

Et arrangement kan være en forestilling, en konsert, en festival, et stort møte, et idrettsstevne/leir eller lignende. Det er med andre ord mange typer arrangementer. Et arrangement, uansett hvilken type arrangement det er, har gjerne noen fellestrekk og det mest sentrale fellestrekket er: Arrangøren ønsker å samle flere mennesker, på et eller flere steder, og disse menneskene skal delta eller oppleve noe sammen. Ofte vil arrangementer avhenge av en form for tilrettelegging; informasjon/skilting, søppelhåndtering, midlertidige installasjoner osv.

Krav til arrangementer

Arrangementer skal være kortvarige og ikke legge unødig beslag på, eller vesentlig hindre andre besøkende i nasjonalparken. Fare for forurensning, slitasje støy og forstyrrelse vil også være avgjørende for om et arrangement kan gjennomføres.

Arrangøren skal alltid ha en ansvarlig søker som står ansvarlig for at vilkår til dispensasjonen følges opp før, under og etter arrangementet.

Flerårige tillatelser

Unødvendig regulering og kontroll av aktiviteter skal unngås. Faste arrangementer bør derfor kunne få flerårige tillatelser hvis det ikke oppstår konflikter i forhold til naturmiljøet.

Arrangementer som alltid krever tillatelse

Ofte vil det være en sammenheng mellom omfanget av den organiserte aktiviteten og faren for skade på naturmiljøet. Følgende typer arrangementer krever alltid tillatelse:

- Grupper med minst 100 deltagere. Skoleklasser på tur omfattes normalt ikke av denne regelen.
- Arrangementer med færre enn 50 deltagere, når aktiviteten planlegges gjennomført minst tre ganger pr. år på samme sted. Alminnelig turaktivitet i mindre grupper i regi av familie og venner krever likevel ikke tillatelse etter denne regelen.
- Arrangementer som har behov for midlertidige installasjoner som f.eks.: telt, skilt, gjerder, søppelhåndtering osv.
- Teltleirer med minst 10 telt.

Vurdering

Områdene i det omsøkte arrangementet er alle svært mye brukt av badegjester og turgåere.

Hove (Tromøy, Arendal) er et av de mest benyttede turområdene i Agder og et overslag tilsier at minst 200 000 personer vil passere ferdselstelleren i 2020. Området har en folkesti og kyststi som går rundt Hoveodden med ca 600 brukere per dag, i tillegg er det svært mange badegjester og båtgjester på strender/brygger. Hovekilen er dessuten et svært viktig habitat for sjøfugl med hyppig observasjoner av vadefugl, ender og måker – flere av dem truet på den norske rødlista.

Randviga/Storesand er en av de mest populære badestrendene i Grimstad kommune og er en mye brukt del av kyststien fra Fevik til Hasseltangen. Området har en stor p-plass utenfor nasjonalparken og en mulighet for HC parkering inne i verneområdet.

Stølsviga (Hisøy, Arendal) er mindre benyttet til tur (ingen gjennomgående turstier), men er en svært populær badestrand.

Områdene er godt kjent og kartlagt gjennom verneprosessen, og det er i første rekke landskap og friluftsliv som er de vesentlige verneverdiene i områdene Randviga og Stølsviga. I Hovekilen er sjøfugl en vesentlig verneverdi (nml. § 8). Bruken av området er godt undersøkt og det samles inn årlig data på sjøfugl i nasjonalparken. Hovekilen er ikke spesifikt undersøkt på en systematisk måte, men det legges jevnlig inn observasjoner på artskart. Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig og føre var prinsippet anses derfor ikke relevant i vurderingen (nml. § 9).

I innspillingsperioden vil produksjon av tv-serien medføre en betydelig begrensning for allmennhetens bruk av området. TV-serien er populær og mange vil være nysgjerrige på deltakere og eventuelle vinnere. Det er produsentens ønske at minst mulig skal avsløres før den presenteres på TV, og særskilt fra finaleøvelsen. Derfor søker man om at områder sperrer av under innspillingen.

Tiltaket vil også ha en midlertidig negativ påvirkning på landskapet i området. Tiltaket er reversibelt, og vil ikke påvirke øvrige verneverdier i nevneverdig grad. Alternativ lokalisering av tiltaket, jf. nml § 12 ansees ikke som relevant som følge av naturgitte forhold i terreng og landskap sammenholdt med tiltakets formål. Moringer i sjø og sperrebånd/ vakt ansees som beste tilgjengelige driftsmetode mht. å begrense påvirkningen på sjøbunn og landskap, jf. nml § 12. Midlertidige innstallasjoner vil være kortvarige og reversible og uten varig betydning for verneverdiene i området. Det kan etter forvalters vurdering gid dispensasjon jf nml § 48.

Flygende droner medfører i første rekke støy og forstyrrelser for fuglelivet. Området som har stort betydning for sjøfugl er Hovekilen. Stølsviga og Randviga er mindre aktuelle både for hekkende og rastende fugl. Hovekilen er et viktig område for overvintrende fugl, og for fugl som raster på trekk sørover på høsten. På denne tiden er det også mye andefugl som mister fjær og søker sammen i blant annet Hovekilen for å ligge i ro til nye vingefjær er vokst ut. Fuglene er i denne perioden ekstra sårbare ettersom de ikke kan fly. Drone kan være en vesentlig forstyrrelse for fugl i området, spesielt om den flyr over fuglene slik en rovfugl ville gjort, jf. nml § 8.

Av hensyn til allmennhetens anledning til en mest mulig uforstyrret opplevelse av verneområdet, bør flygningen begrenses mest mulig. Flygingen begrenses til der hvor innspillingen foregår. Forvalter vurderer konsekvensen for verneverdiene av omsøkte droneflyvning som små såfremt vilkår følges, og anser vilkårene for dispensasjon etter nml § 48 som oppfylt.

Samlet belastning av arrangementet anses som stort, men belastningen på hver enkelt lokasjon vil være av mindre omfang ettersom opprigg, filming og nedrigg vil foregå i en svært begrenset tidsperiode (2-3 døgn). Den største negative konsekvensen vil være

forstyrrelser på sjøfugl i Hovekilen og en lite forutsigbar bruk av områdene for turgåere/badegjester. Av hensyn til filminnspillingen vil ikke info om planlagte lokasjoner offentliggjøres i forkant, og en del vil oppleve å bli hindret fra å benytte området i tidsrommet under innspilling. Erfaringer fra andre lignende opptak viser at dette aksepteres så lenge man får god og høflig info på stedet.

Samlet belastning av arrangementer i nasjonalparken generelt er godt dokumentet, men man har ikke vurdert dette som et stort problem i nasjonalparken så langt (nml. § 10).

Konklusjon

Forvalter gir tillatelse til arrangementet som omsøkt med vilkår.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

(MOTTAKERLISTE)

Kopi til:

Statens naturoppsyn	Pb 525	4605	KRISTIANSAND S
Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD

Norsk Matauk v/ Ole Asmyhr

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2020/7804-2
PRIMÆRKLASSERING

Deres ref.

Dato 01.10.2020

Søknad om nasjonalparkpartner Raet, Sørlandet Sopp og Bærmottak AS

Jeg viser til søknad mottatt mai 2020 om bruk av kommersiell logo og partnerskap med Raet nasjonalpark.

Vedtak

Forvalter gir, etter delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde, tillatelse til Norsk matauk /Sørlandet Sopp og Bærmottak AS til å benytte Raet nasjonalparks kommersielle logo for sine produkter og på annet informasjonsmateriell (hjemmeside o.l.).

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår

- Produkter høstet i/ved nasjonalparken skal høstes på en skånsom og bærekraftig måte. Dette gjelder også underlevereandører.
- Alle produkter med råvarer fra Arendal, Grimstad og Tvedestrand vurderes som «ved» Raet nasjonalpark. Risør innlemmes også ettersom den er kystnær og mellom to nasjonalparker.
- Produkter som merkes med logo skal gi informasjon om Raet nasjonalpark og verneverdiene den innehar.
- Opplegg for nasjonalparkpartnere skal følges opp (kurs/møter)

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf.

Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Norsk Matauk /Sørlandet Sopp og Bærmottak AS er et firma som høster av sopp, bær og tang fra naturen for salg av råvarer og foredlede produkter. Daglig leder er Ole Johnny Tvede Asmyr.

De er under merket Norsk Matauk <https://norskmatauk.no/> og leverer råvarer til butikker og spisesteder. De tar imot lokalt plukket sopp og bær på fastsatte mottakstider.

Vurdering

Det er forvalters vurdering at Sørlandet Sopp og Bærmottak AS tilfredstiller kriteriene fra både Miljødirektoratet og Raet nasjonalparkstyre for bruk av kommersiell logo. Se også Veileder for søknad om godkjenning for bruk av Raet logo/ nasjonalparkprodukter.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

(MOTTAKERLISTE)

Kopi til:			
SØRLANDET SOPP OG BÆRMOTTAK AS	Porsveien 52	4994	AKLAND
Fylkesmannen i Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
(KOPITILTABELL)			

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2020/6380-0
PRIMÆRKLASSERING

Deres ref. «REF»

Dato 07.08.2020

Svar på søknad om dronefilming på Hoveodden på Tromøya.

Jeg viser til epost mottatt 5.8.20 vedrørende bruk av drone i Raet nasjonalpark.

Vedtak

Forvalter, med delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm Landskapsvernområde, innvilger med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 dispensasjon for flyving med drone i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde i en periode på tre dager. Tiltaket kan gjennomføres på følgende vilkår:

- Flyvingen skal gjennomføres så skånsomt som mulig.
- Det kan benyttes drone inntil 3 timer per dag i tidsrommet 7.8-9.8 2020.
- Man skal også unngå furasjerende og rastende fugler og andre dyr som kan forstyrres av dronen.
- Personvern skal ivaretas og tillatelser innhentes fra personer som filmes.
- Informasjon om at filming pågår kan settes opp midlertidig i området, men fri ferdsel skal ikke hindres.
- Søker må selv innhente eventuelle andre nødvendige tillatelser etter annet lovverk
- Droneoperatør må ha RPAS godkjenning og følge egne regelverk.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Hans Inge Fagervik er en musiker som har laget en sang inspirert av «trolltrærne» på Hove og ønsker å filme disse med kamera og drone til bruk i musikkvideo. Filmingne omfatter bruk av drone og eventuelt kamera i Hoveskogen /Verneskoen ytterst på Hoveodden.

Han skal benytte profesjonelle operatører 8vi har ikke fått navn på disse9 og filmingen vil foregå over noen timer på Hove helgen 7.8- 9.8. 2020.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.*

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:
Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

- *I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.*
- *I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.*
- *I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.*

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Forskrift om vern av Raet Nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner. Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632) og tilhørende utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm Landskapsvernområde har ikke hjemmelsgrunnlag for tillate bruk av drone.

Verneforskriften § 10. *Forbud mot forurensing og støy*, 3. ledd lyder:

Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly o.l. er forbudt. Forbudet gjelder ikke bruk av motordrevne hageredskaper i tilknytning til fritidsboliger.

Bruk av drone omfattes av denne bestemmelsen.

Det kan gis en dispensasjon etter naturmangfoldloven §48.

§ 48.(dispensasjon fra vernevedtak)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering

Verneverdiene som er mest relevante i forhold til droneflyging i omsøkte område er relatert til sjøfugl og det er viktige lokaliteter for sjøfugl i området, både i hekkesesongen og under trekk. (nml. § 8). Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig og føre-var-prinsippet tillegges ikke vekt i vurderingen (nml. § 9). Samlet belastning (støy og forstyrrelser) som følge av droneflyging har man p.t. ikke oversikt over.

Forvalter antar at det pågår en del flygning uten at det er omsøkt, men har ikke vurdert dette som et stort problem i nasjonalparken så langt (nml. § 10).

Forvalter vurderer at det ikke må tas spesielt hensyn til sjøfugl ettersom omsøkt filming/foto ikke omfatter hekkeperioden eller områder med sjøfugl. Utover dette vurderer forvalter at forstyrrelsen er såpass liten og forbigående at den kan aksepteres.

Konklusjon

Det gis dispensasjon etter nml § 48 med vilkår om at filmingen foregår med fastsatte vilkår for å gi begrensninger i tid og rom.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

Mottakere:			
Statens naturoppsyn	Pb 525	4605	KRISTIANSAND S
Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Hove Drift og Utvikling			
Hans Inge Fagervik			
Fylkesmannen i Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
(MOTTAKERLISTE)			

(KOPITILTABELL)

Maren Brinch Gundersen

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2020/5522-0
PRIMÆRKLASSERING

Deres ref.

Dato 26.06.2020

Svar på søknad om nasjonalparkpartner Sandaa Hytteutleie - Raet Nasjonalpark

Jeg viser til søknad mottatt i 2018 om bruk av kommersiell logo for Raet nasjonalpark. Det er gitt et midlertidig vedtak. Her er et nytt vedtak med tilgang til ny logo for partnere.

Vedtak

Forvalter gir, etter delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde, tillatelse til Sandaa Hytteutleie til å benytte Raet nasjonalparks kommersielle logo for sine produkter.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår

- Logo kan brukes til å løfte frem og markedsføre tilbudet fra Sandaa Hytteutleie
- Informasjon om Raet nasjonalpark skal gjøres tilgjengelig for kunder
- Opplegg for nasjonalparkpartnere skal følges opp.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf.

Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Sandaa Hytteutleie er en liten lokal bedrift som ligger rett utenfor Raet nasjonalaprk på Tromøy. De har uteleiehytter som en del av gårdens driftsgrunnlag.

Vurdering

Det er forvalters vurdering at Sandaa Hytteutleie tilfredstiller kriteriene fra både Miljødirektoratet og Raet nasjonalparkstyre for bruk av kommersiell logo. Se også Veileder for søknad om godkjenning for bruk av Raet logo/ nasjonalparkprodukter.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

(MOTTAKERLISTE)

(KOPITILTABELL)